

SCF
14,867

ASCENSIO ISAIAE

AETHIOPICE ET LATINE

CUM

PROLEGOMENIS, ADNOTATIONIBUS CRITICIS ET EXEGETICIS

ADDITIS VERSIONUM LATINARUM RELIQUIIS

EDITA

AB

AUGUSTO DILLMANN.

LIPSIAE:

F. A. BROCKHAUS.

1877.

LIBRARY OF PRINCETON
SEP 28 1927
THEOLOGICAL SEMINAR

ASCENSIO ISAIÆ

AETHIOPICE ET LATINE

CUM

PROLEGOMENIS, ADNOTATIONIBUS CRITICIS ET EXEGETICIS

ADDITIS VERSIONUM LATINARUM RELIQUIIS

EDITA

AB

AUGUSTO DILLMANN.

LIPSIAE:

F. A. BROCKHAUS.

1877.

ALMAE MATRI

UNIVERSITATI LITERARIAE EBERHARDO-CAROLINAE

TUBINGENSI

DIE IX MENSIS AUGUSTI ANNI MDCCCLXXVII

SAECULARIA QUARTA

SOLLEMNITER

CELEBRANTI

PIIS VOTIS GRATULATUR

AUCTOR

HUJUS LIBELLI.

PROLEGOMENA.

1.

Librum Aethiopicum, qui Ascensio Isaiae inscriptus est, ex uno codice Ms. haustum primus edidit et Latine Angliceque vertit R. Laurence¹. Paulo post Guil. Gesenius in commentario ad Isaiam² de illo quaedam disputavit. E sermonum Arianorum fragmentis Latinis antiquissimis, ab Angelo Maio³ editis, duo sc. XX et XXI^m⁴, quibus particulas quasdam antiquae versionis hujus libri Latinae contineri B. G. Niebuhr cognoverat, ab I. Nitzsch⁵ diligentius examinata et illustrata sunt. Alia versio Latina, „visionem“ seu capita libri 6—11 amplectens⁶, quam quondam Venetiis typis impressam esse jam Laurence p. 151 e Sixti Senensis bibliotheca sancta lib. II, p. 59 (ed. III) notaverat, diu frustra quaesita, tandem J. C. L. Gieselero investiganti inventa, ab eoque e rarissimis, quae supersunt, exemplaribus Monacensi et Hafniensi, denuo typis descripta atque

---

¹ Ascensio Isaiae vatis, opusculum pseudepigraphum, cum versione Latina Anglicanaque publici juris factum a Ricardo Laurence. Oxoniae 1819.   ² Wilh. Gesenius Commentar über den Jesaja. Leipz. 1821. I. p. 45—56.   ³ Nova collectio Scriptorum veterum e Vaticanis codicibus edita 1828 t. III. P. II p. 208—239.   ⁴ vid. infra p. 83—85.   ⁵ in Ullmann und Umbreit, Theologische Studien u. Kritiken 1830. Bd. II. S. 210 ff.   ⁶ vid. infra p. 76—83.

praefatione et notis illustrata est¹. Praeter hos viros de libri argumento compositione aetate scripserunt F. Lücke², A. Gfrörer³, Movers⁴, ego ipse⁵, H. Ewald⁶, J. Langen⁷. Laurentii versionem Latinam, quamquam permultis gravissimisque erroribus scatentem, sine ulla emendatione iterum typis exscribendam curavit A. Gfrörer⁸, denique H. Jolowicz⁹ Germanice recoxit: uterque fragmenta Vaticana et versionem Venetiis editam addidit, ille Latine, hic Germanice. Versionis Laurentianae retractatio, a multis desiderata, hucusque a nemine suscepta est. Neque equidem hoc negotium obiissem, nisi nova quaedam Aethiopici quoque textus recensendi auxilia se obtulissent et saecularia Tübingen-sium sollemnia ad edendum opusculum gratulatorium me invitassent.

2.

Codex Ms. Aethiopicus, e quo Laurence Ascensionem typis describendam curavit, nunc Oxonii in bibliotheca Bodleiana asservatur¹⁰. Praeter hunc alii, quibus Ascensio contineretur, non innotuerunt, donec Britanni e bello nuper

¹ in Programmate, quo Academiae Georgiae Augustae prorector et senatus sacra pentecostalia anni MDCCCXXXII pie concelebranda indixerunt. ² Versuch einer vollständigen Einleitung in die Offenbarung des Johannes und die apokalyptische Litteratur überhaupt, 2. Aufl., Bonn 1848. S. 274—302. ³ das Jahrhundert des Heils. Stuttg. 1838. I. S. 65—69. II. S. 422 ff. ⁴ in Wetzer's und Welte's Kirchenlexikon I. 338. ⁵ in Herzog's Real-Encyclopädie für protestantische Theologie u. Kirche. Bd. XII. 1860 S. 313 f. ⁶ Geschichte des Volkes Israel, 3. Ausg., Bd. 7. 1868. S. 369—373. ⁷ das Judenthum in Palästina zur Zeit Christi, Freiburg i/B. 1866. S. 157—167. ⁸ Prophetae Veteres pseudepigraphi, Stuttg. 1840. p. 1—65. ⁹ die Himmelfahrt und Vision des Propheten Jesaja, aus dem Aethiopischen (!) u. Lateini-schen in's Deutsche übersetzt. Leipzig 1854. ¹⁰ vid. meum Catalogum codicum MSS. bibliothecae Bodleiana Aethiopicorum, Oxon. 1848, p. 9 et 10. Hunc codicem, a Laurentio in vico Londinensi Drury-Lane de J. Smith bibliopola emitum, quondam Th. Petrai fuisse arbitror. Etenim e verbis librarii sub calcem Ascensionis subscriptis

contra Joannem regem Abyssiniae gesto magnam illam librorum MSS. copiam reportaverunt, quae Collectio Magdalensis dicta in thesauris Musei Britannici reposita est. Duobus eorum Ascensionem contineri postquam e Guil. Wrightii indice¹ comperi, anni MDCCCLXXIV mense Septembri haec exemplaria Londini cum editione Laurentiana (A) accurate comparavi: alterum (B) inest Musei Britannici codici Orientali 501², alterum (C) codici Orientali 503³. Ea quamvis nec aetate nec bonitate codicem Laurentianum aequiparent, et novandi illa immutandique libidine, qua istius gentis librarii, maxime recentiores, delectari solent, justo minus intacta sint, tamen in recognoscenda Ascensione perutilia se praebent. Primum enim passim eas lectiones, quae antiquiores vel praestantiores videantur, suppeditant; deinde a multis lectionibus, de quarum integritate dubitari poterat, suspicionem removent easque sua auctoritate confirmant; denique locos quosdam libri jam antiquitus, sive in codicibus Aethiopicis sive in Graeco versionis archetypo, vel deperditos vel corruptos vel interpolationibus foedatos vel (ut 2, 13. 16. 4, 1) insanabiliter depravatos esse suo cum A consensu luculenter demonstrant. In constituendo igitur textu quam arctissime

(impressa sunt apud Laurence p. 78—80) elucet, codicem in usum Aaronis clerici et monachi, Hierosolymam peregrinati vel peregrinaturi, exaratum esse. Petraeum autem ut alios (vid. Winckler *κεφαλία bibliothecae Regiae Berolinensis* 1752 p. XXV seq., nec non meum codicum Aeth. bibliothecae Regiae Berolinensis Catalogum propediem vulgandum) ita hunc quoque Hierosolyma in Europam reportasse videtur. Sane Ascensionem Aethiopicam a se inspectam esse Petrus ipse testatur in suo libello, qui inscriptus est Prophetia Jonae ex Aethiopico in Latinum versa 1660, p. 20. ¹ impresso in der *Zeitschrift der deutschen morgenländischen Gesellschaft*. 1870 Bd. XXIV. p. 599 seq. ² in *Guil. Wrightii Catalogo* codicum Aethiopicorum Musei Britannici mox emitendo Nr. XXV. p. 19. A Wrightio saeculo XV° attribuitur. ³ in *Wrightii Catalogo* Nr. XXVII. p. 20; ad saeculum XVIII^m refertur.

ad librum A me applicui nec nisi res ipsa flagitabat eum ex aliis codicibus emendavi, varias autem codicum B et C lectiones, quaecumque alicujus momenti esse viderentur, infra in margine adscripsi; perpaucos locos, quos absque auctoritate codicum emendavi, signis infra p. 62 descriptis notavi; caeteras emendationes vel conjecturas meas in annotationibus criticis p. 62—64 proposui. Capita et commata, quorum numeros per totum librum adscripsi, a Laurentio inducta, quamvis nulla codicum auctoritate nitantur, tamen sine detimento constantiae in allegandis libri locis observanda mutari non poterant; interpunctionem autem Laurentianam, ubicumque necessarium videbatur, in melius reparavi.

3.

De origine versionis Aethiopicae nihil comperti habemus. Sed equidem nullus dubito, quin Ascensionem quoque sicut alios hujus generis libros e literis Graecis hauserint Abyssini. Non desunt loci, qui pravam vel minus congruam verborum Graecorum interpretationem prodant (vid. adn. ad 3, 13. 4, 16. 6, 8. 7, 2. 9. 21; 11, 34); sunt etiam, ubi Graecum dicendi genus ad amussim imitatus sit interpres (ut 3, 26. 28. 4, 15. 6, 17. 10, 16. 11, 5. 32); intercessoris Coptitae vestigia equidem nulla deprehendi; universa orationis Graecae indeoles in libro Aethiopico ita servata est, ut eum sine difficultate Graecitati reddere possis. Neque est cur librum jam primis ecclesiae Abyssinicae saeculis in Geez conversum esse infitiemur. Dictione et verbis maxime cum Bibliis Aethiopicis aliisque libris antiquitus translatis convenit; vocabula insolita vel posthac obsoleta nonnulla exhibet (2, 11. 3, 6. 24; an etiam 4, 21?); lectiones quae-dam minus commodae ex inconstanti vocalium scriptura, quae primordiis literarum Aethiopicarum inhaerebat, ortae videntur (ut 1, 3. 2, 4. 3, 13. 24. 26. 4, 21. 7, 15); denique,

id quod maxime ad rem pertinet, liber in omnibus ecclesiis mox obscuratus et perditus nec nisi haereticorum quibusdam sectis acceptus quomodo posterioribus saeculis aditum in Abyssiniam invenisset, vix intelligi potest. — Sicut aliorum vetustorum librorum, ita Ascensionis quoque integratatem injuria temporum et incuria vel libidine librariorum multifarie violatam esse nemo mirabitur. Quod re vera factum esse, ipsa quae inter ABC intercedit lectionum varietate aperte ostenditur. Etiam ubi codices non discordant, singulas vel literas (ut 2, 12. 14. 8, 3) vel voces (potissimum nomina propria) et phrases (ut 3, 5. 4, 1. 6, 9. 9, 14. 10, 12) depravatas, vel verba quaedam perditae (ut 3, 5. 7, 34. 11, 19. 24), vel interpretamenta (ut 4, 22 A. 5, 3) addita esse facile observare licet. Nec desunt loci, ubi librarii Abyssini verba vel dicta, quae heterodoxa putarent, omittere vel eradere maluerint (11, 4. 7. 10. 13. 21). Sed cavendum est, ne omnia quibuscumque hic liber laborat menda demum post interpretis Abyssini aetatem in Abyssinia ipsa irrepsisse censeamus. Nonnulla longius, videlicet ex ipsis exemplaribus Graecis, repetenda esse Latinae quae supersunt versiones monent, quippe quarum una alterave (maxime 2, 13. 15. 16) iisdem mendis inquinata sit. Quare aliis quoque in locis, ubi textum libri Aethiopici mancum vel amplificatum vel depravatum (vid. praeter locos supra memoratos et infra § 4 sub finem memorandos etiam 7, 37; 4, 15; 4, 14) deprehendimus, in suspenso relinquitur quaestio de aetate et fonte labis. Omnino suam de fide versionis Aethiopicae opinionem non minuet sed augebit, qui eam cum versionis Latinae Vaticanae fragmentis diligentius comparaverit.

4.

Ascensionem pluribus e partibus conflatam esse omnes praeter Laurence animadverterunt. Plerique acquiescunt

in duabus partibus, scilicet Martyrio Cap. 1—5 et Visione Cap. 6—11; Ewald solus trium opuscula auctorum in ea distinguenda esse rectius censuit sc. 1) Cap. 6, 1—11, 1. 23—40; 2) Cap. 11, 2—22. 3, 13—4, 22; 3) Cap. 1, 1—3, 12. 5, 1—16. 11, 41—43. Sed cum ne hic quidem veram rei rationem assecutus sit, equidem quid de coagmentatione libri perspexerim paucis exponam. 1) Quae Cap. 2, 1—3, 12 et 5, 2—14 leguntur (verbis 3, 13—5, 1 male dirempta), optime inter se cohaerent et *relationem* continent *martyrii Isaiae mere Judaicam*, e fabulis Judaeorum (Midrasch) haustam¹, nominibus Judaicis² insignem, ingenii Christiani ne minima quidem vestigia praebentem³. Manasse ut Isaiam serra lignea (proprie: serra ligni) disseari juberet, a Balkira (Bechira) calumniatore inductus esse traditur, qui Isaiae legis Mosaicae praevaricationem et vaticinium de Manassis et populi Judaici captivitate prolatum criminis dedisset. Nec dubium videtur quin haec in libello quodam Judaico consignata fuerint. — 2) Aliud opusculum integrum facile cognoscitur in Cap. 6, 1—11, 1. 23—40⁴. Quod quondam per multa saecula separatim circumlatum fuisse ipsa editione Veneta probatur; apud Abyssinos etiam nunc inscriptione praemissa a superiore libri parte distinguitur. Est opusculum *mere Christianum* quod jure et proprie *Ascensio Isaiae* inscribitur. In eo enim Isaias, XX° Ezechiae anno coram Ezechia et prophetis mente in septimum coelum raptus, cum mysteria septem coelorum tum futurum Domini Christi in terram usque ad inferos descensum ejusdemque munere redemptio-

---

¹ cfr. Talm. Babyl. Jebam. f. 49, 2; Laurence p. 152—154; *Fabricii* cod. pseudop. V. T. I. 1088 s.   ² Berial 2, 4. 3, 11. 5, 4; Matanbukus 2, 4. 5, 3; Balkira (Bechira) 2, 5. 12 seq.; Malkira 5, 8 (1, 8; Sammael 2, 1).   ³ Etiam phrasis *poculum alicui temperare* 5, 13 Judaica est.   ⁴ quae inter Cap. 11, 1 et 23 desiderantur verba pauca, supplere licet ex editione Veneta.

nis functi redditum et ascensum triumphalem, per singulos septem coelos faciendum, spectavisse et Ezechiae propheticque annuntiasse perhibetur. De martyrio Isaiae hic nihil traditur; levissima tantum ejus significatione (si quidem verba 8, 12 genuina sunt) probatur, ne hujus quidem opusculi auctori famam martyrii Isaiae ignotam fuisse. — 3) Haec duo opuscula, quorum utroque memorabilia, ut ita dicam, Isaiana, quamquam diversi generis, continentur, *a viro Christiano* praemissa narratiacula Cap. 1 (excepto 1, 3. 4^a) et addito epilogo Cap. 11, 42. 43, tamquam retinaculis in unum volumen compacta sunt. Qua in narratiacula ea quae cum 6, 16 tum 2, 1¹ breviter significata sunt, admixtis aliis quibusdam fictionibus sive Midraschicis sive Christianis ita amplificantur, ut Ezechiam XXVI° regni sui anno Manassi filio coram Isaia et Jasubo et suas et Isaianas visiones tradidisse eumque admonuisse, Isaiam autem Ezechiae supplicium suum jussu Manassis posthac subeundum praedixisse, denique Manassem omnia a patre tradita et mandata oblitem esse enarretur. Hoc *proëmium* ad quod *epilogus* 11, 42. 43 refertur, non sine notitia opusculi Cap. 6—11 scriptum esse, ex Cap. 1, 5. 7. 13 ultiro patet, nec non 1, 8. 9 e 2, 1—4. 5, 4. 8 pendere videtur. — 4) Volumini ita concinnato ab *homine Christiano*, cui et Manassis facinus suo modo exponere et Isaiae visioni in Cap. 6—11 traditae accuratiorem visionem vel *apocalypsin* de vita Christi terrestri et de rebus ecclesiae Christianae (inter Christi ascensum ejusque redditum ad judicium interjectis) addere in animo esset, Cap. 3, 13—5, 1 et 11, 2—22 unâ cum 1, 3. 4^a. 5, 15. 16. 11, 41 inserta sunt. Etenim e Cap. 1, 3. 4^a. 5, 15. 16. 11, 41 in visionem 3, 13—5, 1 prospici et respici ultiro appetet: de 1, 3 notabis Gehennam, nonnisi 4, 14 memoratam; in 5, 15. 16 causa supplicii

---

¹ caeterum hic versus a compositore retractatus videtur.

Isaiae in odio Berialis sive Sammaëlis visione Isaiae apocalyptica incenso ponitur, sicut 3, 13 et 5, 1 (qua a causa libellus Judaicus 3, 1—12. 5, 2—14 plane diversam refert); in 11, 41 eadem illa causa, contextu loci discesso, repetitur. Deinde sectionem 3, 13—5, 1 numquam libellum per se fuisse (id quod Ewald censuit) sed jam primitus ad supplendum illud volumen conscriptam esse, inde appareat, quod sine proëmio proprio (3, 13) a summario Ascensionis exorditum et in 4, 1 (coll. 11, 16) pariter atque Ascensio (6, 16) ab Isaia Ezechiae et Josabo communicata esse perhibetur; praeterea et res¹ et nomina² cum Cap. 6—11 nec non cum Cap. 1—3, 12 communia habet. Denique sectio 11, 2—22 ut rectum orationis progressum a 11, 1 ad 11, 23 intercidit, ita in editione Veneta deest, unde eam Ascensioni posthac inditam esse liquet. Eam quoque ad supplendam Ascensionem conscriptam esse loci 11, 4³. 16 (coll. 6, 16) et 21⁴ (coll. 9, 16) probant. Eidem autem auctori cui sectionem 3, 13—5, 1 hoc quoque additamentum deberi, non pro certo affirmare sed inde conjicere licet, quod 1) materiam tractat in illa non tractatam vel vix significatam, 2) 11, 22 ab ea ipsa re finem capit, a qua in altera sectione 3, 17 uberior expositio incipit, 3) pariter atque illa ab Isaia Ezechiae et Josabo communicatam se praebet (11, 16 coll. cum 4, 1), 4) de Christo et rebus Christianis multo aperi-
tius quam Ascensio et ne nominibus quidem Joseph Mariae Nazareth dissimulatis loquitur, eaque in re alteri sectioni (ex gr. 4, 13) consimilis est. Nec latet ratio, quam secutus

¹ ut septimum coelum 3, 18. 4, 14, vestitum sanctorum 3, 25. 4, 16. 17, firmamentum Berialis sedem 4, 2; cfr. etiam 4, 6. 8 cum 10, 13.   ² ut nomina Dilecti 3, 13. 17. 18. 4, 3. 6. 9. 18. 21. 5, 15, angeli Spiritus 3, 15. 4, 21, Sammaelis 3, 13 (5, 15. 16), Berialis 3, 13. 4, 2. 4. 14. 5, 1. (15), quae omnia ab exaequatore quodam diversarum libri partium huc intrusa esse equidem non arbitror.   ³ angelus Spiritus.   ⁴ cfr. adnotationem ad hunc locum p. 64.

auctor hanc sectionem a priore separaverit: nam quae de nativitate et infantia Christi expromere voluit, longiora erant et a brevitate sententiarum 3, 13 seq. propositarum aliena. — Ex his igitur elementis satis diversis postquam conflatus exstitit liber, facile accidit, ut alia pars ex alia explanaretur vel interpolaretur. Hujus generis sunt ex. gr. ¹ Sammael 7, 9, versiculi 6, 17. 7, 1², sine dubio additamenta in 8, 18. 25. 9, 5. 13. 17. 26. 10, 7³ (postquam enim 4, 13. 11, 2—17 aperte de Jesu Christo ejusque parentibus dictum est, occultatio nominum, cui auctor Ascensionis studuerat, supervacanea videbatur), omissio missionis Apostolorum in 9, 16⁴ al. De Cap. 4, 19—22 dubito, minus an ab interpolatore ipso ad analogiam loci 2, 6 adscriptum, quam annon ab aliis amplificatum sit. — Nomen autem totius libri apud Abyssinos quidem idem manebat, quod principali ejus parti ab initio inscribendum erat, sc. *Ascensio*. Etiam in subscriptione A, p. 60, 61 notata, *Isaiae liber* ad Isaiae librum canonicum, *Ascensio* autem ad apocryphum refertur (aliter in C).

5.

His ita expositis de aetate libri ejusque partium certius judicari potest. Exordiendum est ab ultima parte sc. a visione apocalypticā. Priori ejus sectioni nulla insunt indicia, quibus aetas secundo p. Ch. n. saeculo posterior arguatur. Corruptela ecclesiae, quae 3, 21—31 incusatur, tantum abest ut tertium vel quartum saeculum indicet⁵, ut morum depravationem in novissimis Novi Testamenti libris et in scriptis secundi saeculi dimidii deploratam nulla re excedat⁶. Multo probabilius cum Ritschl⁷ et Langen⁸ vestigia quaedam Montanismi inde relucere cen-

¹ Etiam **ወያታት**: 1, 5 hoc referendum videtur. ² vid. adnotationem p. 71. ³ vid. adnotationem ad 8, 18 et 9, 5 p. 72.

⁴ vid. p. 73 adnot. ad 9. 16. ⁵ Lücke p. 297. ⁶ vid. adnotationes exegeticas. ⁷ Entstehung der altkatholischen Kirche, 2. Aufl. S. 559. ⁸ p. 160.

sueris. Sed potissima et propria Montanismi dogmata et mandata frustra ibi quae sieris; multo magis status ecclesiae ibi depictus cum rebus in Pastore Hermae adumbratis convenit, et aurora potius quam meridies Montanismi hanc visionem genuisse videtur. Etiam quae de diebus Antichristi Neroni similis, de reditu Christi in terram et de judicio extremo profert auctor (4, 1—18), quam maxime ad Novi Testamenti sententias adaptata sunt; Chiliasmi vix prima initia profitetur (4, 16). Contentio de propinquitate parusiae Christi (3, 22) animos Christianorum permovere nondum desiit; inter degenerationem ecclesiae in cap. 3 depictam et parusiam Christi alia eventa, nisi Antichristi dominatio brevis, nulla interponuntur; gubernatores ecclesiae non episcopi sed seniores (presbyteri) et pastores vocantur (3, 24. 29); prophetia adhuc viva est (3, 27. 28); quod Satanam ob vaticinium suae deviationis vehementissimo Isaiae odio inflammatum esse gravissime inculcatur (3, 13. 5, 1. 15. 16. 11, 41 cfr. 1, 3), sensibus antiquissimorum Christianorum quam maxime consentaneum est. Etiam in altera sectione 11, 2—22 idem Satan instigator persecutionis Jesu (11, 19 coll. 9, 14) inducit et pariter, atque in Ascensione (maxime 10, 8—13) et in epistolis Ignatianis¹, eum incarnatione Christi deceptum esse asseritur. Caetera quae ibi proponuntur, ad evangelia apocrypha veteriora, maxime Protevangelium Jacobi² se applicant neque Docetismum in illis conspicuum superant³. — Proëmio et epilogo indicia aetatis, qua conscripta sint, continentur nulla. — Idem valet de martyrii narratione 2, 1—3, 12. 5, 2—14, at nihil sane impedit, quominus eam exeunte saeculo primo vel ineunte secundo non tantum effectam sed etiam vel a Judaeis vel ex ore Ju-

¹ vid. adnot. ad 11, 16. ² vid. adnot. exeg. ³ tempus autem, inter resurrectionem et ascensionem Christi praeterlapsum, quod quondam 11, 21 (vid. adnot. a. h. l.) statutum erat, e 9, 16 repetitum fuisse videtur.

daeorum literis consignatam fuisse arbitremur. — Ascensioni autem (6, 1—11, 1. 23—40) notae insunt variae, quibus eam ab aevo Apostolos secuto haud ita multum distare significetur. Prima enim stamina telae, quam auctor sua arte contexuit, in iis quae 1 Petr. 1, 10—12. 1 Cor. 15, 47. Eph. 4, 10. 1, 21. (Col. 1, 16) 2, 2. Col. 2, 15. 1, 5 proponuntur ideis, facile recognoveris¹. Multas alias libri sententias² et imagines cum Veteris Novi Testamenti scriptis, etiam libro Henoch, congruere in adnotationibus exegeticis ostendi. Quarum in expositione idearum a sinceritate sane et simplicitate doctrinae Apostolicae multum abiit auctor et initiiis gnoseos illius Judaizantis imbutum se praebet. At ut gnosin jam sub finem aetatis Apostolicae (maxime apud Iudaicam vel Essenicam Christianorum partem) pullulasse e Novo Testamento satis notum est, ita de ipsis iis, quae singularum systematum Gnosticorum maxime propria sunt, nihil omnino e nostro libro translucet. Certe septem coelos multo ante Gnosticos Judaeis placitos fuisse³ nemo nescit, et christologiae emanatisticae, cuius Lücke⁴ librum incusat, nulla adsunt vestigia. Quare librum prius, quam singulae Gnosticorum scholae exculta essent, conscriptum esse existimandum est. Altera autem ex parte etiam excultiorem catholicae theologiae disciplinam auctori adhuc ignotam fuisse, e 9, 37—40⁵ sequitur. Neque loco 9, 16 serior aetas arguitur⁶. Quamquam enim Valentinianos inter Christi resurrectionem et ascensionem duodeviginti menses interposuisse constat et

---

¹ Vid. Nitzsch p. 227 seq.   ² de justorum veteris aevi beatitudine ante redemptionem per Christum perfectam nondum consummata (9, 7—12. 18) cfr. Apoc. 6, 10. 11. Hebr. 11, 40; de justis et beatis dignitate etiam angelos antecedentibus (7, 22. 23. 9, 28. 29. 41. 42. 11, 32) cfr. 1 Cor. 6, 3; de 9, 37. 38 vid. adnot. a. l, nec non Math. 5, 8. 1 Joh. 3, 2.   ³ Vid. Zeitschrift der deutschen morgenl. Gesellschaft XXI. 562. 567 seq.   ⁴ p. 299.   ⁵ ubi non tantum (sicut plurimi theologi ante Nicenos) Filium Patre inferiorem facit, sed Patrem a Filio et angelo Spiritu in coelis adoratum inducit.   ⁶ id quod

Irenaeus his mensibus duodeviginti aeones repraesentari asserit, tamen hoc temporis intervallum a Valentinianis primis inventum esse minime sequitur, et cum alia hujus sectae placita in nostro libro non deprehendantur¹, ne hoc quidem auctorem inde mutuatum esse verisimile est. E contrario cum de tempore ascensionis Christi traditio apud Christianos diu fluctuaret², numerum duodeviginti mensium jam superiore aetate priusquam numerus quadraginta dierum obtineret, excogitatum et posthaec a Valentinianis acceptum esse verisimilius est. Quibus omnibus perpensis Ascensionem jam primis secundi saeculi decenniis exstisset censeo³.

Testimonia Patrum huic aetatis definitioni non repugnant. Apocryphon de Isaiae martyrio scriptoribus ecclesiasticis si non secundi saeculi medii tamen ineuntis tertii haud ignota erat. Justinus quidem Martyr, Isaiam προφητήν την οὐρανῷ προσενήναι nuntians⁴, utrum e fama an e libro quodam hauserit, incertum est. Sed Tertullianus quae affert⁵ non potest non e scripto hausisse, et Origenes ad probandum Isaiae martyrium bis⁶ ad apocryphon Isaiae provocat, quare negare non fas est, etiam ea quae in homiliis de Isaia⁷

Lücke p. 299 seq. censet. ¹ frustra *Lücke* p. 300 ē loco 9, 36 secundum textum ab Epiphanio traditum (vid. infra p. 73 seq.) auctorem nostrum evangelium Joannis in praecipuo usu, sicut Valentinianos, habuisse conjectit, nam formulae ibi usurpatae non e Joh. 21, 15. 17 sed ex Apoc. 7, 14 sumtae sunt. ² cfr. quomodo differant

Luc. 24, 50. 51 et Act. 1, 3 et Ep. Barnabae c. 15. ³ cum *Ewald* p. 371. Quod *Langen* p. 164 comminiscitur, initia Cabbalae non ante Hadriani imperium ponenda ideoque librum, qui elementa cabballistica contineat, Hadriano posteriorem esse, duplii nititur errore: Cabbalae enim initia longius repetenda sunt neque elementa cabballistica sensu proprio dicta in hoc libro inveniuntur. ⁴ Dial. c. Tryph. c. 120. ⁵ vid. p. 70 ad 5, 14. ⁶ comm. in Math. XIII, 57: εἰ δέ τις οὐ προσίεται τὴν ἱστορίαν διὰ τὸ ἐν τῷ ἀποκρύφῳ Ἡσαΐᾳ αὐτὴν φέρεσθαι al., etiam XXIII, 37; Epist. ad African. c. 9: σαφὲς δὲ ὅτι αἱ παραδόσεις λέγουσαι πεπρέσθαι Ἡσαΐαν τὸν προφήτην. καὶ ἐν τινὶ ἀποκρύφῳ τοῦτο φέρεται. ὅπερ τάχα ἐπίτηδες ὑπὸ Ἰουδαιῶν ρεραδιούργηται, λέξεις τινὰς τὰς μὴ πρεπούσας παρεμβεβληκότων τῇ γραφῇ ἵνα ἡ ὅλη ἀπιστηθῇ.

⁷ vid. infra p. 67

(congruentia cum 3, 8. 9) refert, ex eodem apocrypho sumta esse. Ambrosio¹ ea, quae Asc. 5, 4. 8 traduntur, cognita erant, quamquam non ab ipso lecta sed famâ tantum auditâ. Omnia haec testimonia ad „martyrium Judaicum“ (2, 2—3, 12. 5, 2—14) pertinent, nec nisi quae in „Opere imperfecto in Matthaeum“ de nomine Manasse exponuntur², e „proœmio“ (c. 1) sumta sunt. De visione apocalypticâ interpolata nullum occurrit apud Patres testimonium. „Ascensione“ tertio saeculo Hieracam³ et Archonticos⁴ usos esse testatur Epiphanius; etiam Hieronymo⁵ nota erat Ascensio. Jam vero si quis inde concludere voluerit, Ascensionem saeculo demum tertio compositam esse, multum erraret. Libellum enim intra angustos Judaicae Christianorum familiae fines conscriptum, cum ad conformandam catholicam ecclesiae doctrinam nihil omnino conferret, attentionem doctorum ecclesiae diu fugisse nemo mirabitur. Nec minus consentaneum est, Gnosticos aliosque haereticos, quum sua commenta ad artem redigere et auctoritate veteriorum scriptorum comprobare coepissent, istum librum, ut qui variarum haeresium semina contineret, e tenebris, quibus obscuratus latebat, protulisse. Ut Valentiniani (Ophitae)⁶, Archontici et Hieracitae eo usi sunt, ita etiam Arianos eo delectatos esse, inde appareat, quod Angelus Mai quasdam Latinae libri versionis (sive ante eos sive ab iis confectae) reliquias inter fragmenta Arianorum⁷ detexit. Tum demum etiam catholicae ecclesiae praesules et theologi animos ad librum non poterant non attendere.

---

ad 3, 9.   ¹ vid. infra p. 70 ad 5, 4. 8.   ² vid. infra p. 65 ad 1, 7.   ³ vid. infra p. 73 sq. ad. 9, 35.   ⁴ Epiphan. haer. 40 de Archonticis: λαμβάνουσι δὲ λαθάς ἀπὸ τοῦ Ἀναβατικοῦ Ἡσαΐου, οἵτινες δὲ καὶ ἄλλων τινῶν ἀποκρύψανται.   ⁵ in Esaiae LXIV, 4: Ascensio enim Esaiae et apocalypsis Heliae hoc habent testimonium, sc. 1, Cor. 2, 9. Vid. infra p. 82 in versione Editionis Venetae 11, 34. Versio Aethiopica facta est ex exemplari Graeco, in quo hoc additamentum nondum insertum erat.   ⁶ vid. supra p. XV seq.   ⁷ vid. infra p. 83 seq.

Devictis autem primorum saeculorum haereticis, definito bibliorum canone, constituta doctrina catholica magis magisque priori oblivioni redditus est, nec nisi a sectis quibusdam, ut Gnosticis Hispaniae et Lusitaniae¹ sive Priscillianistis, deinde medio aevo a Messalianis seu Bogomilis² in oriente et Catharis³ in occidente altera certe pars libri seu Cap. 6—11 lectitabatur. Versionem libri Latinam, Venetiis editam, in usum Catharorum saeculo XII° aut XIII° e textu Graeco, qui apud Bogomilos in usu fuisse, confectum esse, suo jure Gieseler⁴ conjectit.

Textum libri a variis sectis, qui eo utebantur, vario modo retractatum esse ut per se verisimile est, ita fragmanto Ascensionis Hieraciticae⁵ et testimonio Hieronymi⁶ et discrimine quod inter versionem editionis Venetae et versionem Vaticanorum fragmentorum Aethiopicamque intercedit, comprobatur.

Titulus libri in veterioribus testimoniis nullus perhibetur nisi ἀπόκρυφον Ἡσαίου⁷. Apud Epiphanium et Hieronymum inscribitur τὸ Ἀναβατικὸν Ἡσαῖου vel Ascensio Esaiae, si non universus liber⁸, at ejus pars posterior seu Cap. 6—11⁹. Haec eadem libri pars apud Euthymium Zigabenum¹⁰ nec non in variis librorum canonicorum et apocryphorum catalogis¹¹ ὅρασις Ἡσαῖου nominatur, sicut in nostro textu Cap. 6, 1 et in editione Veneta. Prior autem pars Cap. 1—5 apud Georgium Cedrenum διαδήκη Εξεχίου¹² inscripta est.

---

¹ Hieronymi comm. in Jes. LXVI Opp. t. III p. 473 (ed Mart). ² Euthymii Zigabeni Ἐλεγχος τῆς αἱρέσεως τῶν ὅθεων Μεσσαλιανῶν Anathematism. IV in Tollii insignibus itinerarii Italici p. 116 seq. ³ Moneta adv. Catharos et Waldenses ed. Ricchinius p. 218 (vid. Gieseler p. 4; Lücke p. 277). ⁴ p. 8, maxime e vocabulo *honorantiae* (7, 9), quod ante saeculum duodecimum vix usquam inveniri existimat. ⁵ vid. infra p. 73. ad 9, 35. ⁶ vid. supra p. XVII adn. 5. ⁷ apud Origenem, vid. supra p. XVI, et in Constit. Apost. VI, 16. ⁸ id quod admodum dubium videtur. ⁹ exc. 11, 2—22? ¹⁰ vid. supra adnot. 2. ¹¹ vid. Laurence p. 150 et Lücke p. 277. ¹² vid. infra p. 68 ad 4, 12.

δCΩΤ· Λ· ΔΕΓΔΗ ·

ASCENSIO ISAIAE.

ԾՐԴԻ : ՀԱՅԵՔԻ : ՆՈՅ :

ՄԻՆ : ՈՒՀԵԹՈՒ : Ա Ջ Վ Ջ ՈՄՅՂԱՄՖ : ԱՀԱԿԲՅԻ : ՅԴ-Մ :
ՔՍ-Ք : ՄԶՄ-Ք : ԱՊԳԻ : ՄԱԶ : ԽԱՄ : Մ-ՀԻՖ : ՈՒԵՒՖ : Ա-
Ֆ : ² ՄԶՄ-Ք : ՈՓԲ-Մ : ՀԱՅԵՔԻ : ՄԱԶ : ՀՊԳ : ՆՈՅ : Մ
ՈՓԲ-Մ : ՀԱԲ-ՀՈ : ՄԱԶ : ՀԱՅԵՔԻ : ԻՄ : ԲՄԳ-Բ : ՖԼԴ : Ճ-
Ճ-Ք : ԱԼԱ-Մ : ՅԴ-Մ : ԸՆԲ : ³ ՄԻՇԵՔԻ : ԱԼԳԼԹ : ՄՄՖ
ՔԻ : ԱՐՄՆԹ : ԱԹՄԻՇՆ : ԱԼԳԼԹ : ՄԿՄԱՀԻՒՄ : ՄԿՄԱ
ՄԳՎԱՄ : ՄԿՄԵԼԻՄ : ⁴ ՄՖԼԴ : ԿՅՄԳՖ : ԱԲՔԸ : ԱԼԱ-
Մ : ԸՆԲ : Ա Ջ Վ Ջ ՂՄՖ : ՄՅՂԱՄՖ : ՈԲՔՄ : ⁵ ՄՄՄՄ :
ՖԼԴ : Ճ-Կ-Ք : ԱՀԿԱ : ԻՊԳԻ : Ճ-Կ : ՄԱԼՀ : ՄՍՈ : Հ-
ՀԵՔԻ : ՄԱԶ : ՀՊԳ : ՄԱՆՈՒՒՀ : ԻՄ : ԲՃ-Կ-Ք : ՄԿՄ : Յ
Յ-ՈՒ : Դ-ԱՄ-Մ : ՈՒ : ՅԴ-Մ : ԸՆԲ : ՈՒՀ-Մ : Խ-Ն-Մ : Մ
ԱՀԻՒ : ՄՈՒՀ-Մ : ՄՀԹՈՒՒՖ : ԱՒ : ԳԼԹ : ՄՈՒՀ-Մ : ԱՊԸ
ՔՄ : ԱՓԳ-ՀՆ : ՄԹԻՄ : ՄՈՒՀ-Մ : ՄՎԱՄ-Մ : ՄԱԶ-
Դ : ՄՖԸԴ : ԱԲՔԸ : ⁶ Ա Ջ ՂՄՖ : ՄՅՂԱՄՖ : ԱՀԱԿԲՅԻ :
ԸՆԲ : ՀԱՅԵՔԻ : ՖԼԴ-Մ : Դ-ՅՈՒ-Մ : ՄՄՄՄ : ԱՀԱԲ-ՀՈ : ՄԱ-
Զ : ՄՎ-ՀԻ : ՀՅԱ : ՅԿԱՄ : ՀՅԱ : ԲՓՄ-Թ : ՀԱԲ-ՀՈ : Մ
ԱԶ : ԱՀԱՅԵՔԻ : ⁷ ՄԲԱԼՈ : ՀԱՅԵՔԻ : ԱՀԱԿԲՅԻ : ՅԴ-Մ :

² ՃՓԲ : sine Թ C. Plerumque ՀԱԲ-ՀՈ : et ՀԱԲ-ՀՈ :
in A.   ³ ԱՄ-ԳԼԹ : pro ԱԼԳԼԹ : 1° BC. ՄԿՄԻՇՆ-Մ :
ԱԳԼԹ : BC.   ⁴ ՈՂՄՖ : ՄՅՂԱՄՖ : Ա Ջ Վ Ջ ՂՄՖ : Մ
ՅՂԱՄՖ : ՈԲՔՄ : A.   ⁵ Ճ-Կ-Ք : AC. ՄԿԱ-Մ : A.
ՈՒԵՒՖ : pro ՈՒ : A, ՈՒ : (correct. e ՈՒ :) C. Ճ-Կ-Ք :
pro ԸՆԲ : B.   ⁷ ԲԱԼՈ : sine Թ BC. ԳՓԸ : B

Ascensio Isaiae prophetae.

Et factum est anno XXVI° in regno Ezechiae regis Jehudae, et vocavit Manassem filium suum, nam is solus ei (*fuit*). ² Et vocavit eum coram Isaia, filio Amos, propheta et coram Josab filio Isaiae, ut traderet ei verba veritatis (justitiae), quae ipse rex viderat, ³ et judiciorum aeternorum et cruciatuum Gehennae, quae locus poenarum aeternus est, et angelorum ejus et dominatum ejus et potestatum ejus, ⁴ et verba fidei Dilecti, quae ipse viderat XV° anno regni sui, in morbo suo. ⁵ Et tradidit ei verba scripta, quae Samnas scriba scripserat, et ea quoque, quae ei de-derat Isaias, filius Amos, et prophetis quoque, ut (*ea*) scri-berent et ut (*ea*) reponerent apud eum, quae ipse in domo regis viderat de judicio angelorum et de excidio hujus mundi et de vestitu sanctorum exituque eorum et de trans-formatione eorum et persecutione et ascensione Dilecti. ⁶ Anno XX° regni Ezechiae viderat Isaias verba hujus prophetiae et tradiderat ea Josab filio suo. Et ille dum prae-cipiebat, adstante Josab filio Isaiae, ⁷ et dixit Isaias Ezechiae regi, neque solum coram Manasse dixit ei: „vivus est (i. e.

---

² ^ Et C. Plerumque *Joshēb* et *Josheb* in A. ³ *hujus mundi* pro *aeternorum BC.* et *loci poenarum hujus in aeternum* pro *quae — est BC.* ⁴ *anno regni sui, XV° anno regni sui, in morbo suo A.* ⁵ *prophetae A. solus rex pro in domo regis A. id est in domo regis; visionem pro quae — viderat B.* ⁷ ^ et ante dixit BC. *Dilectus Dominus meo B.*

ወለኩ፡ በአተቂ፡ በቅድመ፡ ፈኖኩ፡ ከይበለው፡ እያወር፡ እግዢ፡ እ
 በአር፡ በእተረኩው፡ ስሙ፡ ለዝ፡ ዓለም፡ ወስቶው፡ ፍቃድ፡ ለእ
 የዘላሪ፡ ወስቶው፡ መንፈሰ፡ ከበለሰለም፡ ይተኞር፡ ከመ፡ ካሉን፡
 እነዚቱ፡ ተእሱ፡ ወለለ፡ ቅለት፡ ይወርኑ፡ በኋብ፡ ፈኖኩ፡ ወልደ
 ከ፡ ወበጥበረ፡ እድዋሁ፡ በሥዋራ፡ ሆኖም፡ እሳውር፡ እኔ፡ ⁸ ወይ
 ተለለኩ፡ ስማየል፡ መልከታ፡ በምኩ፡ ወዝለው፡ ልቃድ፡ ይጠበር፡
 ወውለቂ፡ ይከውን፡ ተግዋሁ፡ ለበርያል፡ እምኑምናጥ፡ ⁹ ወበዝኩ፡
 በእያራዳለም፡ ወበይሁና፡ ያቀመጥሙ፡ እምኑይመጥኑ፡ ዓድቁ፡
 ወበርያል፡ ይነበር፡ ለዕለ፡ ፈኖኩ፡ ወበእድዋሁ፡ እኔ፡ እትወመር፡
¹⁰ ወሰማያም፡ እገዛቁያስ፡ በንት፡ ቅለ፡ በከየ፡ ወቦም፡ ፍልኩ፡ ወይ
 መው፡ እልበሳሁ፡ ወመደግ፡ መፈተ፡ ወስተ፡ ሪሳ፡ ወመድቀ፡ በ
 ገጽ፡ ¹¹ ወይበለው፡ እሳይቁያስ፡ ተፈጻሚ፡ ፈኖኩ፡ እስማየል፡ ለዕለ：
 ፈኖኩ፡ እመበቀመ፡ በንት፡ ቅለት፡ ¹² ወንለም፡ እገዛቁያስ፡ በ
 ልቦ፡ ከመ፡ ይቅተለው፡ ለምኩ፡ ወልደ፡ ¹³ ወይበለው፡ እሳይቁያስ：
 ለአገዛቁያስ፡ እርምጃ፡ ፍቀር፡ ለምኑር፡ ወንለና፡ ለበከኩ፡ እመ
 ሂለ፡ እስመ፡ እንሰ፡ በን፡ ዓውኑ፡ ተግዋዕ፡ ወበርከ፡ ለፍቀር፡
 እኔ፡ እትወረሰ፡ II. ወከኩ፡ እምኑና፡ ፍጥ፡ እገዛቁያስ፡ ወንጋዥ፡
 ፈኖኩ፡ እተከከሩ፡ ተእሱ፡ እገዛቁያስ፡ እቦም፡ እና፡ ለሰም፡
 ወንድረ፡ ስማየል፡ ለዕለ፡ ፈኖኩ፡ ወመግዥ፡ በቁ፡ ² ወንድገት፡ ፈ
 ፈኖኩ፡ ተቀኗም፡ ለእግዢ፡ እባለሁ፡ በአቦም፡ ወተቀኙም፡ ለሰይጣን፡
 ወለመለከተሁ፡ ወለነይራቴሁ፡ ³ ወመጠ፡ በቁ፡ እቦም፡ እለ፡
 ከኩ፡ ቁድመ፡ ገጽ፡ ለአገዛቁያስ፡ ቅለት፡ ተበብ፡ ወተቀኙም፡ ለእግ
 ባለሁ፡ ⁴ ወመጠ፡ ልቦ፡ ፈኖኩ፡ ከመ፡ ይተቀኑም፡ ለበርያል፡

የሐውር፡ pro እሳውር፡ እኔ፡ B, ⁸ እኔ፡ C.   ⁸ ለበልያር፡
 C, ita fere ubique.   ⁹ ወበልያር፡ AC.   ¹¹ ይበቀመ፡ sine
 እኔ፡ B.   በንት፡ ዕለት፡ pro በንት፡ ቅለት፡ BC.   ¹² ¹³ ወ
 ልቦ፡ C.   ¹³ ዓውና፡ C, ዓውኩ፡ B.   ለፍቀርም፡ pro ለፍቀ
 C፡ A.   እትወረሰ፡ BC.   II, ¹ ተእሱ፡ BC. ¹ በቁ፡ B.
⁴ መመንበከ፡ B.

per vitam) Deus O. M., cuius nomen huic mundo non transmissum est, et vivus est Dilectus Domini mei et vivus est Spiritus, qui in me loquitur, ὅτι omnia haec praecepta et haec verba irrita erunt apud Manassem filium tuum, et facinore manuum ejus in cruciatu corporis mei ibo ego,⁸ et ministrabit Sammael Malkira in Manasse et omnem voluntatem ejus perpetrabit, et ipse erit sectator Berialis potius quam meus,⁹ et multos in Hierosolyma et in Jehuda desciscere faciet a fide veritatis (justitiae), et Berial insidet Manassi, ejusque manibus ego serra dissecabor.¹⁰ Quo auditu verbo Ezechias flevit vehementissime et laceravit vestes suas et pulverem capiti suo imposuit et procidit in faciem suam. ¹¹ Et dixit ei Isaias: „consummatum est consilium Sammaelis super Manasse; nil tibi proderunt ista (vel: in isto) verba.“ ¹² Et cogitavit Ezechias in corde suo interficere Manassem filium suum. ¹³ Et dixit Isaias Ezechiae: „irritum fecit Dilectus consilium tuum, et cogitatio cordis tui non eveniet, nam equidem hac vocatione vocatus sum, haereditatisque Dilecti ego haeres ero.“ II. Et factum est, postquam mortuus est Ezechias et regnavit Manasse, non meminit praecepta Ezechiae patris sui sed ea oblitus est, et inhabitavit Sammael super Manassem et inhaesit ei. ² Et destitut Manasse servire Deo O. M. patris sui, et serviit Satanae et angelis ejus ejusque potestatibus (exercitibus). ³ Et mutavit in domo patris sui ea, quae coram facie Ezechiae fuerant, verba sapientiae et cultum (vel: cultus) Dei O. M. ⁴ Et convertit cor suum Manasse, ut serviret Beriali, nam angelus (princeps) iniquitatis domi-

^{ibit} pro *ibo* *ego* B. ⁸ *ego* C. ⁸ *Belialis* C, item fere ubique *Belial* C. ⁹ *Belial* AC. ¹¹ ¹² *nil* B. *proderit hoc die* pro *proderunt* — *verba* BC. ¹² ¹³ *filium suum* C. ¹³ + *mei* post *Dilecti* A. II, 1 *praceptum* BC. ^{ei} B.

እስመ፡ መልእከ፡ በመቅ፡ አሥልጣን፡ ዓለም፡ ወ-እቱ፡ በርዳል፡
 እስመ፡ መጠንበት-ሳ፡ ወው-እቱ፡ ይተፈሬም፡ በእያራደ-አለም፡ ገ
 ዕለ፡ ምኞስ፡ ወይ-ኑይለ፡ በእግኙም፡ ወበዕመቅ፡ ከተዘረሰ፡ በእ.
 የሩ-አለም፡ ⁵ ወበዝኑ፡ ሰገል፡ ወሥራይ፡ ወተጠይር፡ ወእስተዋ
 ስም፡ ወዝሙ-ት፡ ወካውረ፡ በእስተ፡ በእስ፡ ወስድተ፡ ዓይታ፡
 በእደ፡ ምኞስ፡ ወበእደ፡ በልክራ፡ ወበእደ፡ መብያ፡ ካናዋ፡ ወበ
 እደ፡ የ-አንድ፡ እኩምናጥ፡ ወበእደ፡ አለ.ቁ፡ ጉዋይ፡ ⁶ ወተራ
 ፍ-ት፡ ነገር፡ ነዋ፡ ዓ-ሐ-ፍ-ን፡ እሙ-ንቱ፡ ወ-ስተ፡ መጽሕፈ፡ ነገሥ
 ተ፡ ይህ-ና፡ ወእስራ-እል፡ ⁷ ወእስራይ፡ ወልደ፡ እጥጋ፡ ስበ፡
 ሪየ፡ ወመቅ፡ በዝ-ኑ፡ አይ-ት-ገበር፡ በእየሩ-አለም፡ ወተቀኑየ፡ ለ
 ሲይተን፡ ወዘዕ-ም፡ ነበረ፡ ወ-ስተ፡ ይ-በር፡ በመከና፡ ጉዳም፡ ⁹ መማ
 ከይሳ፡ ነበይ፡ ወእናንያ፡ እረዋዊ፡ ወእየ-እል፡ ወእንበቀም፡ ወ
 እየ-እባ፡ ወልኝ፡ ወ-በዝኑ፡ እሉ፡ የእምኑ፡ ይርጋጥ፡ ስማይ፡ መግ
 ይምኑ፡ ተግለዋ፡ ወንበረ፡ ወ-ስተ፡ ይ-በር፡ ¹⁰ ብ-ለመ፡ ወቀ፡
 ይተበዳሩ፡ ወተለመ፡ ነበያ፡ እሙ-ንቱ፡ ምንተኗ፡ እንዘ፡ እል
 በመ፡ ምስለሁመ፡ እሉ፡ ይረ.ቁመ፡ እሙ-ንቱ፡ ወተለመ፡ ይለ
 ሂወ፡ እኩ፡ በበደ፡ እሉንተ፡ ሀስተጥ፡ እስራ-እል፡ ¹¹ ወእሉ፡ እ
 ለበመ፡ አይበልዕ፡ እኩበለ፡ ተምላ፡ ጉዳም፡ ይቀነጥሉ፡ እጥና
 ይ-በር፡ ወእበለ.ለመ፡ ይለሳ፡ ምስለ፡ እ-ሳይ፡ ነበይ፡ ወን
 በኅ፡ ወ-ስተ፡ እድ-በር፡ ወው-ስተ፡ እው-ዋር፡ ከልኩ፡ ዓመተ፡ መ
 ወልፈ፡ ¹² ወእምደ-ናረ፡ ሁለ.ቁመ፡ ወ-ስተ፡ ጉዳም፡ ወሁለው፡

⁵ በልክራ፡ A. መብያ፡ A. አለ.ቁ፡ pro አለ.ቁ፡ ጉዋ
 ይ፡ BC. ⁶ ጉ-ዋ፡ BC. ⁷ ለ በዝ-ኑ፡ BC. ወዘዕ-ም፡ B,
 ወዘዕ-ም፡ C. + በ ante ማተ፡ BC. ⁸ እየሩ-አለም፡ pro
 ማተ፡ ልክም፡ B (pr. lit. eras.) ⁹ ወእናንያ፡ BC. ይጥጋ፡
 pro የእምኑ፡ C. ¹⁰ ለ መቀ፡ ይተበዳሩ፡ ወተለመ፡ BC. እሉ：
 pro እሉ፡ A. ¹¹ ይቀነጥሉ፡ B. ¹² በልክራ፡ A.

natūs hujus mundi est Berial, cuius nomen Matanbukus, isque laetabatur in Hierosolyma ob Manassem et firmiter tenebat (*κατίσχυεν* vel *ὑπερίσχυεν*) eum in seductione et in iniquitate quae disseminata est Hierosolymae. ⁵Et multiplicata est magia et incantatio et augurium et hariolatio et fornicatio et adulterium et persecutio justorum per Manassem et per Balkiram et per Tobiam Chananaeum et per Johanem de Anathoth et per Zaliq nevāj. ⁶Et reliqua verborum ecce scripta sunt in libro regum Jehudae et Israelis. ⁷Et Isaias filius Amos quum vidi iniquitatem multam, quae fiebat Hierosolymae, et servitutem Satanae (*praestitam*) ejusque petulantiam, secessit Hierosolyma et in Bethlehem Jehudae consedit. ⁸Et ibi quoque fuit iniquitas multa. Et postquam secessit e Bethlehem, consedit in monte in loco eremi. ⁹Et Michias propheta et Ananias senex et Joel et Habbacuc et Josab filius ejus et multi, qui credebant ascensionem in coelum, fideles secesserunt et consederunt in monte. ¹⁰Omnes ii cilicio amiciebantur omnesque ii prophetae erant, nil secum habentes sed nudi erant, et omnes lugebant luctum magnum ob aberrationem Israelis. ¹¹Hique nihil comedebant nisi olera agrestia carpebant e montibus iisque coctis vescebantur cum Isaia propheta, et consederunt in montibus et in collibus duos annos dierum. ¹²Et postea, dum in eremo erant, et erat quidam vir in Samaria, cuius nomen Balkîrâ, e cognatis

⁴ *Matanbakas* B.   ⁵ *Belakiram* A.   *Tabiam* A.   *Zaliquâ* pro *Zaliq nevaj* BC.   ⁶ *regis* BC.   ⁷ ⁸ *multam* BC.
et pro *ejusque* BC.   ⁸ *Hierosolyma* pro *Bethlehem* (pr. lit.
eras.) B.   ⁹ *sciebant* pro *credebant* C.   ¹⁰ ¹¹ *cilicio ami-*
ciebantur *omnesque* *ii* BC.   *qui* pro *sed* A.   ¹² *Belkira* A.

እኩስ፡ በእኩስ፡ በደማርያ፡ በሰሙ፡ በልክራ፡ እምአገማኝ፡ ለእ
ዳቃያለ፡ ወልደ፡ ከኩኩ፡ ተሳፌ፡ ንብረ፡ በመንበሩ፡ በበተ፡ ለ
ፈዴ፡ ወጪነዋያለ፡ ወልደ፡ ከኩኩ፡ በው-እቱ፡ እንጂ፡ እብሔ፡
በመቀበለ፡ እከከብ፡ ጽጋዣ፡ እስራኤል፡ መምህርመ፡ ወ-እቱ፡
ለዚያ ንብረ፡ በበኩል፡ ወው-እቱ፡ ጽጋም፡ ወጋዣለ፡ ለማካይያ፡
ወልደ፡ እማግ፡ ንብረ፡¹³ ወው-እቱ፡ ተሻዬለ፡ እምአከዥብ፡ ወተ
ወድሮ፡ ማካይያ፡ ወ-እቱ፡ ቅዱሁ፡ የስላለ፡ ስራቅያ፡ ንብረ፡ ሆለ
መ፡ የስላለ፡ እከ-ገዢ፡ ወልደ፡ እለማረም፡ በለአው፡¹⁴ ወከል
ያለ፡ በእምቴበን፡ በእምገለእድ፡ ይጋዬል፡ ለእከ-ገዢ፡ ወለደማር
ያ፡ ወው-እቱ፡ ተነበየ፡ በእንተ፡ እከ-ገዢ፡ ከመ፡ በምስከብ፡ በደ
ቃሁ፡ ይመው-ተ፡ [ወ]ደማርያ፡ በእዲ፡ ልቦ፡ ዓዲ፡ ተ-ትመሱ፡ እ
ስመ፡ ቅተለ፡ ንብረ፡ እግዢ-እብአር፡¹⁵ ወሳቢ፡ ስምዕ፡ ንብረ
ተ፡ ቀስተ፡ እለ፡ የስላለ፡ እከ-ገዢ፡ ወልደ፡ እከከብ፡ ወመምህር
መ፡ እያልርያ፡ እምድ-ብረ፡ እያ-እል：¹⁶ ወው-እቱ፡ እብከራ፡
እን-ሆ፡ ለሰራቅያ፡ ለማያመ፡ እክመንም፡ ለእከ-ገዢ፡ ጽጋዣ፡ እ
ገረን፡ ወለማካይያ፡ III. ወለልክራ፡ ለበወ፡ ወርእም፡ መከኑ፡
እሳይያ፡ ወዘንብረ፡ እለ፡ የስላይሁ፡ እስመ፡ ወ-እቱ፡ በብአ
ር፡ በበተ፡ ለአጭ፡ ወተወምድ፡ ለምናሳ፡ ወው-እቱ፡ ይተኞይ፡
ቁስተ፡ በእያራፍ-እሌም፡ ወ-በወ-ቁስተ፡ እምአያራፍ-እሌም፡ እለ፡ ነ

እኩኩ፡ pro **ከኩኩ**፡ C. + ወ ante **በመቀበለ**፡ AB. **መህር**
መ፡ pro **መምህርመ**፡ A. ^ በበኩል፡ BC. **እማግ**፡ A.
¹³ ^ **ማካይያ**፡ B. እከ-ገዢ፡ A. እብማረም፡ C. **በለላወ**፡ A.
¹⁴ **ንብረ**፡ ከኩኩ፡ እምቴበን፡ pro በእምቴበን፡ BC. ^
ወ ante **ወ-እቱ**፡ BC. **በምስከብ**፡ ይቃሁ፡ BC. II pro [ወ]
ABC. **ንሰር**፡ BC. ¹⁵ ^ **መመምህርመ**፡ **እያልርያ**፡ A.
¹⁶ **እብከራ**፡ B. **እብከራ**፡ C. **ለሰራቅያ**፡ A. **እምንም**፡ B.
III. **ወለልክራ**፡ (ad II, 16 relatum) ABC. + ወ ante **ለ**
በወ፡ AB. **ይንብአር**፡ (pro **ይንብር**፡ **በብአር**፡?) pro **በብ**
አር፡ A.

Saduciae, filii Chanaan, pseudoprophetae, cuius domicilium in Bethlehem erat. Et Ezechias filius Chanani, qui frater patris ejus (erat), diebus Ahabi, regis Israelis, magister erat quadringentorum prophetarum Baalis, isque in maxillam percussit et objurgavit Michiam filium Amidae prophetam. ¹³Et is objurgatus est ab Ahabo, et in carcerem conjectus est Michias cum Sadocia propheta erant cum Ochozia filius Almérém Balaav. ¹⁴Et Elias e Thebon (i. e. Thisbita) e Gilead objurgabat Ochoziam et Samariam, isque prophetavit de Ochozia, eum in cubili suo morbo suo moriturum esse, [et] Samariam in manum Lebanaseri (i. e. Salmanasari) traditum iri, quia prophetas Dei O. M. trucidavisset. ¹⁵Et quum audiverunt pseudoprophetae, qui cum Ochozia filio Ahabi et magister eorum Jalerias e monte Joel ¹⁶et ille Ibkira, frater (cognatus) Sadociae audientes persuaserunt (pr.: credere fecerunt) Ochoziae regi Aguarôn et . . . . . Michiam. III. Et Balkira cognovit et vidit locum Isaiae et prophetarum, qui cum eo (erant), ipse enim in regione Bethlehem et adhaesit Manassi; isque prophetabat mendacium in Hierosolyma et multi Hierosolymitani erant consociati cum eo;

*Anani pro Chanani C. + et ante diebus AB. docuit ipse pro magister erat A. ^ Baalis BC. Amadae A. ¹³ ^ Michaeus B. Achaziu A. Abémérém C. Balalâav A. ¹⁴ propheta e Zebón pro e Thebon BC. is sine que BC. in cubili morbi sui BC. in Samaria pro [et] Samariam ABC.
¹⁵ ^ et magister eorum Jalerias A. ¹⁶ Abbira B, Ibakira C. Sadeciae A. crediderunt pro persuaserunt B. III. et Balkiram (ad II, 16 relatum) ABC. + Et ante cognovit AB. habit. regionem pro in reg. A.*

በኩ፡ የምስራሁ፡ ወው-እቂት፡ እምሰማርያ፡ ወ-እቂ፡ ² ወከና፡ በዘ፡
 መጽእ፡ እለንር፡ ከደር፡ ጽጻ-መ፡ እዚርያ፡ ወቧውዋ፡ ለሰማርያ፡ ወ
 ሥአ፡ ተስተኞቸ፡ እዝበ፡ በጽዋ፡ ወውዳድሙ፡ ወ-ሳት፡ በአው-ር
 ተ፡ ማረጋገጫ፡ ወአፍላገ፡ በዘነ፡ ³ ነው-እቂ፡ ወረዘ፡ ተኑጥእ፡ ወመ
 ይእ፡ እያራሳለም፡ በመዋዕለ፡ እዝቀያስ፡ ጽጻ-መ፡ ይህ-ዳ፡ ወአ
 አረ፡ በፍጥተ፡ እበ-ሆ፡ ከሰማርያ፡ እስመ፡ እዝቀያስ፡ ይፈርሱ፡
⁴ ወተረከበ፡ በመዋዕለ፡ እዝቀያስ፡ እንዘ፡ ይተኞገር፡ ንገል-ተ፡ ወ
 መግ፡ በእያራሳለም፡ ⁵ ወአስተዋድድዋ፡ ይቀ፡ እዝቀያስ፡ ወተኑ
 ጥእ፡ በአራ፡ ቤተ፡ ለአም፡ ወአስመና፡ ⁶ ወአስተዋድድዋ፡ በል
 ኮራ፡ ለአሳይያስ፡ ወለንበያት፡ እለ፡ የምስራሁ፡ እንዘ፡ ይ-በል፡ እ
 ሏይያስ፡ ወአለ፡ የምስራሁ፡ ይተኞበያ፡ ለዕለ፡ እያራሳለም፡ ወለዕለ：
 እሁን-ረ፡ ይህ-ዳ፡ ከመ፡ ይማስና፡ ወብንያምኑ፡ ከመ፡ የአው-ር፡
 በጀዋ፡ ወለዕለከ፡ እግዢ-እ፡ ጽጻ-መ፡ ከመ፡ በመልጾበት፡ ወበመ
 ወቅአት፡ ⁷ ንገ. 3፡ ተአው-ር፤ ወአስመ-ንቂት፡ ሁስተ፡ ይተኞበያ፡
 ለእስራ-እል፡ ወይህ-ዳ፡ ⁸ ወለለሁ፡ እሳይያስ፡ ይበ፡ እራእ፡ ወ
 ይ-ኔ. ይ፡ እመ-ሳ፡ ንበራ፡ ⁹ መ-ሳል፡ ይበ፡ እልበ፡ በእሳ፡ ከይ-
 እየ፡ ለእግዢ-እበአር፡ ወያሳያ፡ ወአሳይያስ፡ ይበ፡ እኔ፡ ሪ
 ክወ፡ ለእግዢ-እበአር፡ ወንዋ፡ ለአያይ፡ እኔ፡ ¹⁰ ጽጻ-መ፡ እኩም
 ሲ-ኤ፡ ከመ፡ ንበያት፡ ሁስተ፡ እመ-ንቂ፡ ¹¹ ወለአያራሳለምኑ፡ ሁስበ：
 ገምሬ፡ ለአየ-ሙ፡ ወብዘ-ና፡ እስተዋድድዋ፡ ለአሳይያስ፡ ወለን
 በያት፡ በንበ፡ የምናለ፡ ¹¹ ወንበራ፡ በርያል፡ ወ-ሳት፡ ለበ፡ የም
 ሏ፡ ወው-ሳት፡ ለበ፡ መ-አየ-ት፡ ይህ-ዳ፡ ወብንያም፡ ወዘና-ዋን፡
 ወዘመምኑ-ኤ፡ ጽጻ-መ፡ ወአይም፡ ይ-ኔ. የምናለ፡ ወለኩ-ራ፡

² እዝበ፡ A. እዝበ፡ BC. በዘነ፡ A. ³ ነው-እቂ፡ B.

⁴ ንገል፡ BC. ከምርያ፡ pro ከሰማርያ፡ B. ⁵ ወው-ሳት፡ እሳት፡ ወድድዋ፡ pro ወአስተዋ
 ወድድዋ፡ BC. ⁶ ወአስተ፡ ወድድዋ፡ pro ወአስተዋድድዋ፡ BC.

⁹ መ-ሳል፡ B. ¹⁰ እስተዋድድዋ፡ BC. ¹¹ በልኩ-ራ፡ A.

ipse autem Samaritanus erat. ²Et factum est quum venit Alagarzagâr (Salmanassar) rex Assyriae et captivam duxit Samariam et cepit novem tribus captivas easque abduxit in provincias Medorum et (*ad*) flumina Tazôn (Gozan), ³hic ipse juvenis evasit et venit Hierosolymam diebus Ezechiae regis Jehudae nec ambulavit in via patris sui Samaritani, quia Ezechiam timebat. ⁴Et repertus est diebus Ezechiae loquens sermones iniquitatis in Hierosolyma, ⁵et accusarunt eum pueri Ezechiae et evasit in regionem Bethlehem et credere (i. e. fidem) fecit. ⁶Et accusavit Balkira Isaiam et prophetas, qui cum eo, dicens: „Isaias et qui cum eo (*sunt*) prophetant contra Hierosolymam et contra urbes Jehudae ḥt̄l devastabuntur et Benjamin quoque ḥt̄l abibit in captivitatem, et contra te quoque, domine rex, ḥt̄l in cavea et catenis ferreis (*captus*) abibis; ⁷illi autem mendacium prophetant in Israelem et Jehudam. ⁸Et ipse Isaias dixit: „video plus quam Mose propheta“; ⁹Mose quidem dixit: „non est homo qui videat Deum O. M. et vivat“, et Isaias dixit: „ego vidi Deum O. M., et ecce vivus ego.“ ¹⁰O rex, cognosce igitur pseudoprophetas eos esse! Hierosolymam quoque Sodom appellavit, et principes Jehudae Hierosolymaeque declaravit populum Gomorrhæ“. Et multum accusavit Isaiam prophetasque apud Manassem. ¹¹Et insedit Berial in corde Manassis et in corde principum Jehudae et Benjamini et eunuchorum et consiliariorum regis. Et placuit ei eximie sermo Balkirae,

² Tazan A.   ³ quod ipse pro is ipse B. ⁴ Hierosolymam B. sacrificuli pro Samaritani B. ⁵ in ignem conjecerunt pro accusarunt BC. ⁶ ignem admovit (pro accusavit) . . . Isiae BC. ¹⁰ accusaverunt BC.

¹¹ Belkirae A.

¹² ՓՃՆՈՒՄ : ՓՃԱԿԻ : ԱՀԱՋԵՅՑԻ ։ ¹³ ՀՈԽՄ : ՈՇԵՔ : ՈՄԳԴՐ :
ՈՇԵՔ : ՍԼՈՒ : ԱԺԱ : ՀԱՋԵՅՑԻ : ՀԹՎԱՀԱՅ : ՓՃՄԻՎՈՒՄ : ԱԽԱՏ :
ԱՌՄՐԸ : ՓԻԽՄ : ՈՒՂԴԵԽՍ : ՀՈԴԵՎԱՐ : ԹԱԶԵՒ : ԱԳՎԲԵ :
ՀԹՎԱՊՈՅ : ԱՄԳՅ : ՓԵՎԱՐՄԻ : ՓԵՅՔ : ՓՃԱԲՀ : ՈՒ : ՍԼ
Փ : ՅԴՎՈԼԴ : ՈւՀԱՅ : ԱՌԱ : ՓԵՅՔՀ : ԱՅԵՋԵՅ : ՓՐԱԳՐԴ
Հ : ԽՍԼՈՒ : ԲՓՓ : ՀՈՇԵԽԱԼ : ՅՎՓԵՅԹ : ՓՄՑՀԱԴ : ԷՎԵ ՀԱ
ԶԱՍ : ՓԵՎԱՐՄԻ : ՓԻԽՄՀ : ՍԼՄ : ՓԲՄ : ՈՆՈՒ : ՈՖՅ : Յ
ՈՓԱ : ՓՄՌԱ : ԵՎՄՎ : ՊՈՇԵՎ : ՍԹԳ : ՅՌՓԱ : ՓԻԽՄ : ՈՄ
ՓՈՇՀ : ՅԴՎՈԼ : ¹⁴ Ո ԷՎԵ ՀԱԼ : ԹՌԱԽՍ : ՅԴՎՈՓԿ : ՈՒ : Փ
ՈՓՈՒՀ : ՀԱԼ : ՅՌՓՈՒ : ՄՓՈՇ : ¹⁵ ՓԵՅՔ : ՄԱՀԻ : ԱԱ
Դ : ԽԾՈՒԵՅՆ : ԱՆԴ : ՈՌՄԳՅԻ : ՍԼՄՎԴ : ԱՄՎՀԱԿ : ՈՇՅՅՎ : Մ
ՓԾԱ : ՅՇՎՖ : ՄԱՀԻ : ԱՄՎՆԱՌ : ՓԳԴ : ¹⁶ ՓՄՂԻԽԱԼ :
ՄԱՀԻ : ՄԱՀԻՒԴ : ՓԳԴԱՅ : ՓԻԽՄ : ՈՎԱՆՈՒ : ԵՂԴ : ՔԾԴ :
ՄՓՈՇ : ¹⁷ ՄՎՎՀԿ : ԲՓԲ : ՆՈԱԾ : ՔՈ : ՄՎՄՎԱՄՄ : ԱՌ
ՀԱԽԱԼ : ՅՎԳՀ : ՄԵԽՆ : ԷՎԵ ՀԿՑՀԱՍ : ¹⁸ ՄԵՄՂՍԴ : Մ
ԼՈ : ՀԱԽԱՌ : ՄԵԽԼՈ : ԱԴԻ : ԵԴՎԱԿԻ : ԲՓԲ : ՓԻԼ : ԴՀՄԴ :
ՈՄԳԴՓԱ : ՅՇՎԴ : ՓԵՎԱՐՄԻ : ՈՒՌՈՅ : ԱՄԳՅ : ՀԹՎԴՈՒ : Մ
ԶԻ : ¹⁹ ՓԻԽՄ : ՍԼՄ : ՈՒՎԵՅ : ՀԱԼ : ՅԴՎՈՓԱ : ՈՒ : ՈՄՎ
ՃԱ : ՓԳԴ : ՅԴՎԴ : ²⁰ ՄՓՈՒԴ : ԴՀՄՎ : ԴՀՄՎ : ՄՎՄԽԾ : ՅԻ
ՄՎԴ : ՈՄԳԴՈՒ : ՄՓԲԱ : ²¹ ՓԻՄՎԴԴՅՀ : ԱՓՅՌՈՒ : ՐԵՎԴԴ :

¹³ ጥናት፡ C. ወተወልደ፡ AC. ወሥቃጥፋ፡ AC.

¹⁴ አለ፡ pro አለ፡ A, አንበ፡ BC.   ¹⁵ መለእከት፡ pro መ¹
እከት፡ BC.   ነው·እቱ፡ BC.   መዋዕ፡ pro መዋዕል፡ ደረሰው·
ዕ፡ A.   ¹⁶ ወ pro መልእክ፡ B, መልእክ፡ A, ቅ፡ C.   ¹⁷ ላ ወ
ante ወ·እቱ፡ B.   ላብ·ራይል፡ BC.   ¹⁸ ታክምኑ፡ C.   በተ·
ንማኬሁ፡ pro ወጥ፡ BC.   እምጣብ፡ A, ለሳብ፡ C.   ²⁰ ይ·
ከው·ን፡ በው·ን፡ በው·እቱ፡ A, lapsu calami.   ²¹ ወክምድናንደ
ዘ፡ C.

¹² et misit apprehenditque Isaiam. ¹³Nam Berial in magna ira (valde iratus) erat contra Isaiam ob visionem et ob revelationem, qua develaverat Sammaelem et $\delta\tau\iota$ propter eum visus est adventus Dilecti e septimo coelo et transformatio ejus et descensus ejus et species ejus, in quam transformandus esset, in speciem hominis, et persecutio ejus quam pateretur, et cruciatus quoque, quibus filii Israelis eum excruciatu*r* essent, et adventus duodecim discipulorum ejus et doctrina, et $\delta\tau\iota$ ante sabbathum in ligno suspendendus est et cum viris iniquitatis perpetratorebus suspendetur, et $\delta\tau\iota$ in sepulchro sepelietur,¹⁴ et duodecim, qui cum eo, offendentur in eo, et custodes quoque custodientes sepulchrum,¹⁵et descensus angeli ecclesiae Christianae, quae in coelis est, qui (an: quem is?) ultimis diebus vocabit, et angeli (an: angelus?) Spiritus Sancti,¹⁶ et Michaelis angeli (an: Michael angelus?) angelorum sanctorum, et $\delta\tau\iota$ tertio die aperiet sepulchrum ejus,¹⁷ et Dilectus ille sedens super humeros Seraphim exibit et mittet duodecim discipulos suos,¹⁸ et docebunt omnes populos omnesque linguas resurrectionem Dilecti, et qui crediderint in crucem ejus salvi fient, et assumptio ejus in septimum coelum unde venerat,¹⁹ et $\delta\tau\iota$ multi, qui credent in eum, in Spiritu Sancto loquentur,²⁰ et multa signa miraculaque fient illis diebus. ²¹Et deinde sub ejus appropinquationem (adventum) missam facient discipuli ejus doctrinam duodecim Apostolorum et fidem et caritatem suam et sanctimoniam

¹³ ostendit (pro visus est) adventum — transformationem C. ¹⁴ hi pro qui A, dum BC. ¹⁵ angelorum pro angeli 1° BC. hic is pro qui BC. $\wedge$ vocabit A. ¹⁶ et pro angeli B, + principis post angeli C. ¹⁷ $\wedge$ et 1° B. eorum pro Seraphim BC. ¹⁸ assumptione pro et assumptio BC. e septimo coelo A. ²¹ discipulorum B. + eorum vel suam post fidem B. $\wedge$ et ante caritatem A. $\wedge$ et sanctimoniam suam B.

ՀԵԶՀԱՍ: ԴԹՍԸԾԻ: Ա ՇՎԵ ԺՎԸԾՅԻ: ՄԿՅԸԾՅԻ: ՄԳՎ
 ԸՄ: ՄՆՑԺՄ: ²² ՄԵՒՄ-Ն: ՄԵԼ: ԱՄՑՀԻՖ: ՄԼՓՀՄ-Ն:
 ՄԼՓՀՄ-Ն: ²³ ՄՈՄ-ՆԻՖ: ՄՎԲԱ: ՈՒՄ-Ն: ԱԼ: ՔԱՓԿ: Ա
 Մ-Ն: ԱՆԱ: ԾԿ: ԹԱԱ: ²⁴ ՄԵՒՄ-Ն: ՈՒՄ-Ն: ԱՓԳ-Ն:
 ՄՊՄ-Ն: ՄԳԱ-Ն: ԿԱ-Ն: ՀԱՊՄ-Ն: ՄԵՒՄ-Ն: ՄՄՄ:
 ՈՀ. ՄԵԼ-Մ: ԳԱ-Ն: ՔԱ-Ն: ²⁵ ՄԵՎԸԾԱ-Ն: ՈՒՄ-Ն: Ի
 ՊԱ: Ա-ԱԸԾՄ: ԱՓԳ-Ն: ՈԱ-ԱԸԾ: ՄԳՎՀ: ՄՎԲ: ՄԵՒ
 Մ-Ն: ՆԱՀ: ԿՃ: ՈՒՄ-Ն: ՈՄ-ՆԻՖ: ՄՎԲԱ: ՄՄԳՎՀ-Ն: Ի-Պ
 Ը: ԱԿ: ԳԱՄ-Ն: ²⁶ ՄԵՒՄ-Ն: ԺՄՅ-Ն: ՄԿՄ-Ն: Մ
 ՎԸԾ-Փ: Ի-ՊԸ: ԱՓԸԾ-Փ: ՀԱՊԱ: ՄԵՄ-ՆԻՄ: ՄՆՑԱ-Ն: Փ
 Գ-Ն: ԱՄ-ՈՒՄ-Ն: ²⁷ ՄԱ-ԵՎԸԾԱ-Ն: ՈՄ-ՆԻՖ: ՄՎԲԱ: ՆՈ.
 Ք-Ն: ՈՒՄ-Ն: ՄԱ-ՆԱ: Բ-Գ-Ն: Գ-Ն-Ն: ԱՆԱ-Ն: ՋՋ-Ա-Ն
 Ի-Ն-Ն: ²⁸ ՈԱ-Ն-Ն: ՄՆՑԱ-Ն: ԺԱ-Ն: ՄԿՄ-Ն: ՄԿՎԸԾ-Փ: Ի
 -ՊԸ: ՄԿՎԳՎՀ: ՄՎԲ: ԽՍԼՎ-Ն: Դ-Ի-Ն: ՈԱ-Ն: Բ-Գ-Ա-Ն-Ն:
 ՀԱՊԸԾ-Փ: ԱՐ-Ի-Ն: ՄՎԱ-Ն: Բ-Գ-Վ-Ն: Կ-Ի-Ն: ²⁹ ՄԵՒՄ-Ն:
 ՈՄ-ՆԻՄ-Ն: Գ-Ա-Ն: ՕՈ. Ք: ՈՒՄ-Ն: ՄՈԼ. ՎՎ-Ն-Ն: ՈՈ
 Բ-Գ-Վ-Մ-Մ: ³⁰ Ա-Ն-Մ: Փ-Կ-Ի-Ն: ՕՈ. Ք: Բ-Կ-Վ-Ն: ՈՒՄ-Ն: ՄՎ
 Բ-Ա-Ն-Մ: Ա-Ն-Ն: Ա-Կ-Վ-Մ: Ո-Վ-Բ-Մ: Հ-Ե-Ց-Ե-Մ: Բ-Գ-Գ-Կ: ³¹
 ՄԵՅԸԾ-Թ: Դ-Յ-Ն-Ն: Ա-Ն-Ք-Ն: Ա-Ն-Ն: Հ-Ե-Ց-Ե-Մ: Մ-Ե-Ց-Ե-Կ:

²¹ ԱՀԵԶՀԱՍ: B. ՄԿՅԸԾՅԻ-Մ: B. ԳՎԸԾ-Մ: sine
 Մ: A. ²² ՄՆՑԺՄ: B. ²³ ԾԿ: ԹԱԱ: B. ²⁴ ՄՎ
 Ա-Ն: ՓԳ-Ն: pro ՈՀ. Վ': — ՓԳ-Ն: B. ²⁵ ԱՓԳ-Ն: pro
 ԱՓ': BC. ՄԳՎՀ-Ն: pro ՄԳՎՀ: C, ՄԳՎԸԾ-Ն: B.

²⁶ ՄԿՄ-Ն: A. ՄՎԸԾ-Փ: B, ՄՎԸԾ-Փ: C. Ի-ՊԱ: A. Ո
 ՓԸԾ-Փ: B, ՈՓԸԾ-Փ: C. ²⁷ Գ-Կ-Գ-Ն: Ա-Ն-Ա-Ն: BC. ՈՈ
 ՄԿ-Գ-Ն: B. ²⁸ ՈՒՄ-Ն-Ն: pro ԺԱ-Ն BC. ՄԿՎԸԾ-Փ: C.
 ՄԿՄ-Ն: A, ԽՍԼՎ: B. ՈՒՄ-Ն: Ա-Ն: pro ՈԱ-Ն: B. + Ա
 Ե-Ի-Ն: ante ՀԱՊԸԾ-Փ: A. ՄՎԱ-Ն: pro ՄՎԱ-Ն: B.
²⁹ Գ-Ա-Ն: ՕՈ. Ք: A. ³¹ Մ-Ե-Ց-Ե-Կ: B, Մ-Ե-Ց-Ե-Կ: C.

suam, ²²et erit contentio multa de adventu ejus et de appropinquatione ejus. ²³Et iis diebus multi (*erunt*) amatores munerum, quamquam denudati sapientia, ²⁴et erunt multi seniores inique agentes et pastores oppressores ovium suarum et erunt rapaces socordia sua pastores sancti. ²⁵Et commutabunt multi honorem vestitū sanctorum cum vestitu amatoris auri, et erit personarum acceptio multa illis diebus et amatores honoris hujus mundi. ²⁶Et erunt calumniatores et calumniantes multi et inanis honor (*χειροδοξία*) sub appropinquationem Domini, et secedet Spiritus Sanctus e multis. ²⁷Nec erunt illis diebus prophetae multi nec qui loquentur res confirmatas nisi singuli singulis locis, ²⁸propter spiritum mendacii et fornicationis et inanis honoris et amoris auri (*φιλαργυρίας*), qui futurus est in iis qui dicentur servi istius iisque qui recipient istum. ²⁹Et erit inter eos odium magnum, in pastoribus et in senioribus inter sese. ³⁰Nam invidia magna erit ultimis diebus, nam quivis quod ei libitum est coram oculis ejus loquetur. ³¹Et negligent prophetiam prophetarum, qui ante me (*fuerunt*), et meas quoque visiones

24 dilacerantes gregem sanctum pro rapaces — sancti
 B. 25 + sui ante sanctorum BC. amatorum pro amatoris
 BC. 26 in appropinquatione pro sub app. BC. 28 aber-
 rationis pro mendacii BC. ejusque quod futurum pro qui futu-
 rus A. + nomine ante dicentur B. + sint ante servi A.
 hi autem pro iisque qui B. 31 et visiones quoque pro et
 meas quoque visiones BC. quum neglectae sunt, sicut ebullivit
 cor eorum, loquentur pro negligentes — loquantur B.

እለ፡ የዕርዱ፡ ካመ፡ ገብዕስ፡ ልቦሙ፡ ይተናገሩ፡ IV. ይከና
 እኔ፡ አጠቃያለ፡ ወኪያ-ሳብ፡ ወልድ-የ፡ እለ፡ እማንቱ፡ መዋዕል፡
 ዝዕቅ፡ ዓለም፡ ² ወኪምድ-ናረ፡ ተፈጻሚ፡ ይውጭል፡ በርያል፡ መል
 አከ፡ በበደ፡ ገብዕስ፡ ዓለም፡ በእነዚ፡ እምኑሙ፡ እበረ፡ ነበረ፡ ወይው
 ሂደ፡ እምኑሙ፡ በረአየ፡ በእኩ፡ ገብዕስ፡ በመቅ፡ ቅጹሉ፡ እሙ፡
 ገው-እቱ፡ ገብዕስ፡ ገብዕቱ፡ ዓለም：³ ወተከለ፡ በተከለ፡ ቤዕሮ ቁ⁴
 ቅጹጥ፡ ቅቀር፡ ይሰድድ፡ እምኑዕስ በእኩ፡ ይተሙሁ፡ ⁴ ዘ
 መልእከ፡ በርያል፡ በረአየ፡ ገብዕቱ፡ ገብዕስ፡ ይመግኝ፡ ወይመግ
 እ፡ የአለሁ፡ ተለ፡ ገይለት፡ በገብ፡ ዓለም፡ ወይሰምዕም፡ በተለ፡
 በረፈል፡ ⁵ ወጣቃለ፡ ይመርቁ፡ በአይ፡ በሌላ-ት፡ መውጭኬ፡ ይገ
 በር፡ ካመ፡ በሌደሰቱ፡ ስኖት፡ ይስተርኬ፡ ⁶ ወተለ፡ በረፈል፡ ይ
 ገብር፡ በዓለም፡ ይገብር፡ ወይተናገሩ፡ በገብ፡ ቅቀር፡ ወይባል፡
 እነ፡ ወ-እቱ፡ እግዢ-እብዳር፡ ወኪምቅድ-ማይኝ፡ እሆለ፡ ወኪሙ
 እኔ፡ ⁷ ወጥአምንም፡ ተለ፡ ስብአ፡ በዓለም፡ ⁸ ወይመው-ዕ፡ ለተ፡
 ወይተቀኑም፡ ለተ፡ እኔ፡ ይ-በለ፡ ገው-እቱ፡ እግዢ-እብዳር፡ ወ
 እኔበለሁ፡ እለበ፡ በበደ፡ ⁹ ወመብዝና-ቶሙ፡ ለእለ፡ ገብና፡
 ካመ፡ ይተውካድ-ም፡ ለናቀር፡ ይመይታ፡ ይ-ናይሁ፡ ¹⁰ ወይከው-ን፡
 ገይለ፡ መንከለ-ቴሱ፡ በበ፡ እህን-ር፡ ወብአው-ርት፡ ¹¹ ወያቀው-ም፡
 እምኑለ፡ ቅድ-ሙ፡ ገብ፡ በተለ፡ እህን-ር፡ ¹² ወይእናገቡ፡ ወለስት፡
 ዓመተ፡ ወሰብዕት፡ ወርን፡ ወመዋዕል፡ ቤዕሮ፡ ¹³ ወ-በተኩን፡
 መግይምናን፡ ወቅና-ስን፡ ስብ፡ ሪለየ፡ በእሙ-ንቱ፡ ይሰራው፡ በተ
 ስቀለ፡ እ-የሰ-ሳ፡ እግዢ-እ፡ ክርስቶስ፡ ይ-ናረ፡ ሪለ-ም፡ እነ፡ እ-ሳ

ስብ፡ ተዕርዱ፡ pro እለ፡ የዕርዱ፡ B. ገብዕስ፡ B. IV. ዝዕቅ፡
 ዓለም፡ ወብአ፡ ይተናገሩ፡ pro ዝዕቅ፡ ዓለም፡ B. ² በእነ
 እ፡ A. ገው-እቱ፡ B. ³ ወተከለ፡ AC. ይሰድድ፡ C.
⁴ ሂ በርያል፡ C. ⁵ በረአየ፡ A. ⁵ ይገብና፡ pro ይገብ
 C፡ B. ⁶ ለዓለም፡ B. ⁶ ይገብር፡ 2⁶ B. ወይተናይሰል፡ ካ
 መ፡ pro ወይተናገሩ፡ በገብ፡ B. ⁹ ወይመይታሙ፡ B.
¹² ወ ሂ pro ወሰብዕት፡ B. ወ ሂ C. ¹³ ስበሆ፡ pro ስብ፡ C.

negligentes, ut ebullitionem cordis sui loquantur. IV. Jam vero, Ezechias et Josab mi fili, illorum dierum . . . . mundus . . . . ²Et postquam consummatum est, descendet Berial angelus magnus rex hujus mundi cui dominatur ex quo exstat, et descendet e firmamento suo in specie hominis, regis iniquitatis, matricidae, hic est rex hujus mundi, ³et plantam quam plantaverunt duodecim Apostoli Dilecti persequetur; e duodecim in manum ejus tradetur. ⁴Hic angelus Berial in specie istius regis veniet et venient cum eo omnes potestates (exercitus) hujus mundi et audient eum in omnibus quae voluerit. ⁵Et ejus verbo (jussu) orietur sol noctu, et luna quoque ut sexta hora appareat, efficiet. ⁶Et omnia quae voluerit faciet in mundo; faciet et loquetur Dilecti instar, et dicet: „ego sum Deus O. M. et ante me non fuit quisquam.“ ⁷Et credent in eum omnes homines in mundo, ⁸et sacrificabunt ei et servient ei, dicentes: „hic est Deus O. M. praeterque eum non est alius.“ ⁹Et plurimam partem eorum qui consociati sunt ut susciperent Dilectum, avertet post se (sc.: ut ipsum sequantur). ¹⁰Et erit potestas miraculorum ejus in singulis urbibus et regionibus, ¹¹et statuet simulacrum suum ante faciem suam in omnibus urbibus. ¹²Et dominabitur tres annos et septem menses et dies viginti septem. ¹³Et multi (*quidem erunt*) fideles et sancti quum viderunt eum, quem ipsi sperabant, suspensum Jesum Dominum Christum postquam ego

IV. 1. *homines illorum dierum . . . mundi et vana loquentur*
 B. ² *qui est pro hic est B.* ³ *planta — persecutionem*
patietur C. ⁴ *^ Beliar C. iste rex pro in specie istius regis*
 A. ⁵ *redibit pro efficiet B.* ⁶ *mundo (Dat.) pro in mundo*
 B. ⁷ *^ faciet 2° B. et assimilabitur Dilecto pro et loquetur*
Dilecti instar B. ¹² *tres pro septem B, sex C.* ¹³ *statim*
pro quum C.

ደያሳ፡ ለዘ፡ ተስቁለ፡ ወዕርገ፡ ወሰላሬ፡ የአምኑ፡ በቱ፡ ጥያጋ፡
 አምው-ሳቱታሙ፡ በው-ኩቱ፡ መዋል፡ ይተርፈ፡ ለውቱ፡ እግ-በርቱ፡
 እንዘ፡ ይገዢ፡ እምግዳም፡ ወ-ሳት፡ ገጽም፡ እንዘ፡ ይጋንዳ፡ ጥጋ፡
 እቶ፡ ¹⁴ ወእምድ-ኩረሰ፡ * ፖዚ * ፖዚ ወጥ ወከልኬ፡ መዋል፡ ይ-
 መጋኬ፡ እግዢ፡ ጥስለ፡ መለከተሁ፡ ወምስለ፡ ገይደተ፡ ቅድ-
 ስን፡ እምሳብ፡ ሰማይ፡ ጥስለ፡ ስ-ባሩተ፡ ስ-ብብ፡ ሰማይ፡ ወይስ
 ሲ-በ፡ በርያል፡ ወ-ሳት፡ ገንዘም፡ ወ-ኩይተሁ-ኩ፡ ¹⁵ ወያዕርጂሙ፡
 ለእለ፡ ይረከቦሙ፡ በሥር፡ በው-ሳት-ኩ፡ ዓለም፡ ለመምለከ-የኩ፡ ወ
 ፎይ፡ ወዕኩይ፡ ይተኩራር፡ ¹⁶ ወጥ-ለሙሙ፡ እለ፡ በእንተ፡ ፈይማ
 ጥቱ፡ ሌገምም፡ ለ-ብርያል፡ ወለንጋምቱ፡ ወቅድ-ሳንሰ፡ ጥስለ፡ እ
 ጥዢ፡ ይመጋኬ፡ ጥስለ፡ እልበሰሆሙ፡ ዘለበለ፡ ይነበር፡ ወ-ሳት፡
 ስ-ብብ፡ ሰማይ፡ ጥስለ፡ እግዢ፡ ይመጋኬ፡ እለ፡ መንፈልሙ፡ ለ
 በ-ሳን፡ እሙ-ንቱ፡ ይውርድ፡ ወይሬልወ፡ ወ-ሳት፡ ዓለም፡ ወይሬን
 ምሙ፡ ለእለ፡ በሥር፡ ተረከቦ፡ ማስለ፡ ቅድ-ሳን፡ በል-ባስታሙ፡ ለ
 ቅድ-ሳን፡ ወይ-ተለካሁሙ፡ እግዢ፡ ለእለ፡ በቀበ፡ በው-ሳት-ኩ፡ ዓ
 ለም፡ ¹⁷ ወእምድ-ኩረሰ፡ ይተመጥበ፡ ወ-ሳት፡ እልበሰሆሙ፡ ለ
 ሁለ፡ ወይ-ተኩይ፡ ሥርሆሙ፡ ወ-ሳት፡ ዓለም፡ ¹⁸ እመሬ፡ ቅሉ፡
 ለፍቅር፡ ይረሱም፡ በመዓት፡ ለዝ፡ ሰማይ፡ ወለዝ፡ ዓብስ፡ ወለኬ
 ይበርሬ፡ ወለአው-ጣርሬ፡ ወለአሁ-ርሬ፡ ወለበድ፡ ወ-ኩ፡ ወለዕወ-ኩ፡
 ወለመልአከ፡ ቅድ-ይ፡ ወለውርገ፡ ወለጥልሬ፡ በኩበ፡ እስተርአየ፡
 ወአማህድ፡ በርያል፡ በው-ሳት-ኩ፡ ዓለም፡ ወይከው-ኩ፡ ተንሣኤ፡ ወ
 ሪነ፡ በው-ሳቱታሙ፡ በገዛ፡ መዋል፡ ወፍቅር፡ ያዕርገ፡ እኩ፡
 አምኬሁ፡ ወይበልወ፡ እለም፡ ሌሎች፡ ወይከው-ኩ፡ ከሙ፡ እኩ-ተፈ

¹³ ለ ሌዩ-ቱ፡ B. + ወ ante እንዘ፡ 2º BC. + ለፍቅር፡ post
 ጥጋ-እቶ፡ BC. ¹⁴ ለ * ፖዚ * ABC. ፖዚ pro ፖዚ BC.

¹⁶ በ፡ pro በእንተ፡ B. ፈይማጥቶሙ፡ C, ፈይማጥተ፡ B.
 + እለ፡ ante ሌገምም፡ AB. ¹⁸ ወለዕወ-ኩ፡ mendose pro
 ወለዕወ-ኩ፡ A. ለ ወለመልአከ፡ ቅድ-ይ፡ B. ወለአውርገ፡
 BC. ወለጥልሬ፡ B, ወለጥልሬ፡ C.

Isaias vidi eum qui suspensus est et ascendit, et credentes quoque in eum — ex iis pauci in illis diebus reliqui erunt servi ejus fugientes ex eremo in eremum, praestolantes ejus adventum. ¹⁴ Et post *mille et* trecentos et triginta et duos dies veniet Dominus cum angelis suis et cum potestatibus (exercitibus) sanctorum e septimo coelo, cum gloria septimi coeli, et trahet Berialem in Gehennam et potestates (exercitus) quoque ejus. ¹⁵ Et quietem dabit iis, quos reperiet in corpore in hoc mundo, τοῖς εὐσεβέστι, sol autem erubescet, ¹⁶ et omnibus, qui propter fidem ejus execrati sunt Berialem et reges ejus. Sancti autem cum Domino venient cum vestibus eorum (an: suis?) quae supra repositae sunt in septimo coelo; cum Domino venient ii, quorum spiritus vestiti sunt, descendenter et aderunt in mundo, et constabilius eos, qui in corpore reperti sunt, cum sanctis in vestibus sanctorum, et ministrabit iis Dominus, quippe qui ἐφύλαξαν in hoc mundo. ¹⁷ Et postea convertentur in vestibus suis (an: ad vestes suas?) sursum et relinquetur corpus eorum in mundo. ¹⁸ Tunc vox Dilecti increpabit in ira hoc coelum et hanc aridam (terram), et montes et colles et urbes et desertum et arbores et angelum solis et lunam, et universum ubicumque manifestum se fecit et aperte egit Berial in hoc mundo, et erit resurrectione et judicium in medio eortum istis diebus, et Dilectus surgere faciet ignem ex ipso et consumet omnes impios,

¹³ + et ante praestolantes BC. + Dilecti post adventum BC. ¹⁴ ^ *mille et* ABC. ter mille pro trecentos BC.

¹⁵ sol autem erubescet habent ABC. ¹⁶ in fide pro propter fidem ejus B. suam pro ejus 1° C. + qui ante execrati AB.

¹⁸ ^ et angelum solis B. (cf. V. 15). τὸν τῆς lunae pro lunam BC. ubique pro universum C.

ጥሩ፡ :: ¹⁹ ወተረፈ.ፌ.ጥ፡ ካንረ፡ ለአይ፡ የአ.ፌ.ን፡ እመ.ንቱ፡ ወ.ሰ.ተ፡
ለአየ፡ በበ.ለ.ን :: ²⁰ ወተረፈ.ፌ.ጥ፡ ለአየ፡ እግዢ.እ፡ ነዋ፡ የአ.ፌ.ን፡
እመ.ንቱ፡ በምሳልያት፡ በቁላት.የ፡ በዘ፡ የአ.ፌ.ፍ፡ ወ.ሰ.ተ፡ መጽሐ
ፍ፡ ዘገየድ፡ ተንበደከ፡ ²¹ ወርደቶኝ፡ ለተዋርር፡ ወ.ሰ.ተ፡ ለአል፡ ነ
ዋ፡ የአ.ፌ.ን፡ እመ.ንቱ፡ ወ.ሰ.ተ፡ መምተርጥ፡ በዘ፡ ይ.በ.ል፡ እግዢ.
እ፡ ነዋ፡ ይ.ለ.ብ፡ ወልደ.የ :: ወ.ሰ.ለ፡ ገንቱ፡ ነዋ፡ የአ.ፌ.ን፡ ወ.ሰ
ተ፡ መዘምርጥ፡ በምሳልያት፡ ይ.ቅ.ት፡ ወልደ፡ እሳይ፡ ወ.በምሳልያ
ት፡ ስለመዋን፡ ወልደ፡ ወበንጻ.ተ፡ ቅሬ፡ ወእታን፡ እስራ.እ.ለ.ዋ፡
ወበንጻ.ተ፡ እሳይ፡ ወመ.ሰ.ተ፡ ተረፈ.ፌ.ጥ፡ መዘምርጥ.ኩ፡ እመ.ል.እ.ከ፡
መንፈል፡ እንበበ፡ ²² ወ.ሰ.ተ፡ እል፡ እል.ቦ.መ፡ ስም፡ የአ.ፌ.ፍ፡ ወ
መ.ሰ.ተ፡ ካንረ.ጥ፡ እምጽ፡ እበ.የ፡ ወሁሉ.ዶ፡ ነበ.ይ፡ ወዘም.እ.የ.ሳ፡ ወ
ዘለ.የ.ኤል፡ ወዘም.አም፡ ወዘም.ና.ሳ፡ ወዘለ.በ.ይ.የ፡ ወዘለ.ንበቀም፡ ወ
ዘለ.ክ፡ ወዘለ.ተ፡ ይ.ን.ኤ.ል :: V. በእንተ፡ እንተ፡
እንከ፡ ለአየት፡ ተም.ዕ፡ በርያል፡ ል.ሳለ፡ እ.ሳይ.ያ.ሳ፡ ወንበረ፡ ወ
መ.ሰ.ተ፡ ለበ.የ.መ፡ ወመ.መ.ር፡ ለአ.ሳይ.ያ.ሳ፡ በም.ወ.ጥ.ጥ፡ ል.ሳ፡ ² ወ
አ.ሳይ.ያ.ሳ፡ እንከ፡ ይ.ተ.ወ.መ.ር፡ ወመ.፡ መስተዋድ.የ፡ በል.ከ.ሸ፡ ወ
ንበ.የ.ተ፡ ለበ.የ.መ.፡ ወመ.፡ እንከ፡ ይ.ሥ.አ.ቅ፡ ወይ.ተ.ፋ.ሙ
አ.፡ ል.ሳለ፡ እ.ሳይ.ያ.ሳ :: ³ ወበ.ከ.ሸ፡ [ወ] ብ.ና.ም.በ.ከ.ሳ፡ ወ
መ.፡ ወድ.መ.፡ እ.ሳይ.ያ.ሳ፡ እንከ፡ (ሆ.ሥ.አ.ቅ፡) ይ.ነ.ም.ሳ.ሳ.፡ ⁴ ወ
ይ.በ.፡ በል.ያ.ር.፡ ለአ.ሳይ.ያ.ሳ፡ በል.፡ ለበ.ው.ከ.፡ ቀ.ለ.፡ እተ.ና.ገ⁵
ከ.፡ ወፍ.ና.ዋ.ሁ.ኝ፡ ለም.ና.ሳ.፡ ወር.የ.ት፡ ወር.ተ.ማ.ት፡ እማ.ን.ቱ.፡ ⁵ ወ

²⁰ በምሳል፡ በቁልያ፡ BC.   ²¹ መምተርጥ፡ AC, መዘም
ርጥ፡ B.   ²² + ወ ante ወ.ሰ.ተ፡
V. ¹ ነዋ፡ ³ BC.   ²³ የአ.ፌ.ፍ፡ pro የአ.ፌ.ን፡ C.   ወር.ታ
ን፡ B, መጽታን፡ C.   እንበበ፡ BC.   ²⁴ + ወ ante ወ.ሰ.ተ፡
A.   ለመ፡ የመ፡ pro ለም፡ የአ.ፌ.ፍ፡ A,   ለመ፡ የአ.ፌ.ን፡
B.   V, 1 ² ነዋ፡ C.   ² መስተዋድ.የ፡ A.   በል.ከ.ሸ፡
A.   ³ በ pro [ወ] ABC.   ይ.ሥ.አ.ቅ፡ habent ABC, + ወ
C.   ⁴ በል.ከ.ሸ፡ pro በል.ያ.ር.፡ B.

et erunt quasi non fuissent creati. ¹⁹Et reliquiae sermonis visionis scriptae sunt in visione Babylonis. ²⁰Et reliquiae visionis Domini (de Domino) ecce scriptae sunt in parabolis (parabolice) in verbis meis scriptis in libro quem publice proptetavi, ²¹et descensum quoque Dilecti in infernos, ecce scripta sunt in sectione, ubi dicit Dominus: „Ecce intelliget Filius meus.“ Et omnia haec ecce scripta sunt in Psalmis: in parabolis Davidis filii Isai, et in Proverbiis Salomonis filii ejus et in sermonibus Kore et Ethan Israelitae et in sermonibus Asaph et in reliquiis Psalmorum (i. e. reliquis Psalmis) quoque, quos angelus Spiritus loqui fecit (inspiravit), ²²in iis, quorum nomen non est inscriptum, et in sermonibus Amos patris mei et Hoseae prophetae et Michiae et Joelis et Nahumi et Jonae et Obadiae et Habbacuc et Haggaei et Sophoniae et Zachariae et Malachiae, et in sermonibus Josephi justi et in sermonibus Danielis. V. Propter has igitur visiones iratus est Berial Isaiae et insedit cordi Manassis et dissecuit Isaiam serra lignea. ²Et dum Isaias dissecabatur, stetit accusans eum Balkira, et pseudoprophetae steterunt ridentes et laetantes ob Isaiam. ³Et Balkira [et] Mekembéküs steterunt ante Isaiam [ridentes] subridentes. ⁴Et dixit Beliar Isaiae: „dic, mentitus sum omnia quae locutus sum, et viae quoque Manassis bonae et rectae sunt, ⁵et viae

²⁰ in parabola in verbo meo scripto BC.   ²¹ Psalmis pro sectione B.   ^ ecce 3° BC. Nathan pro Ethan B, Dathan C.   ²² + et ante in iis A. in secreto pro inscriptum A. V, 1. ^ igitur C.   ² Belkira A.   ³ in pro [et] ABC. [ridentes] habent AB, ridentes et C.   ⁴ Balkira pro Beliar B.

ቅናወሁኑ፡ ለበአነሱ፡ ወናይት፡ ወ-እቱ፡ ወዘላል፡ ጥስለሁ፡
⁶ ወዘንተ፡ ይጠሙ፡ ስብ፡ እነዚ፡ ይተውወር፡ ⁷ ወእዳይያስ፡ ሆኖ፡
 በረከም፡ እግዢሉ፡ ወከመ-ታት፡ እዳይጻች፡ ወይደለም፡ ⁸ ወ
 መሳከሩ፡ ቤት፡ ተናገድ፡ ለእዳይያስ፡ በል፡ በእብለት፡ ወከመ
 ይጥ፡ ለቦሙ፡ ወእንበር፡ ለምናስ፡ ወለመለከት፡ ይህ-ና፡ ወለከ
 ገብ፡ ወለስተ፡ እያፍሰለም፡ ከመ፡ ይሰጣቸ፡ ለከ፡ ⁹ ወእው-ማኬ፡
 እዳይያስ፡ ወይበ፡ እመስ፡ እምነበያኑ፡ ወ-ገ-ዘ፡ ተው-እቱ፡ በ-በህ
 ለመ፡ እንተ፡ ወስለ፡ ነይራች፡ ወስለ፡ በ-ት-ከ፡ ¹⁰ እስመ፡ እልበካ፡
 ዓይ-ፋ-ድ፡ በት-ኩ-መኬ፡ እማኬስ፡ ሥርዓ፡ ¹¹ ወእ-ኩ-ዋም፡ ወውወርም፡
 ለእዳይያስ፡ ወፈደ፡ እምጽ፡ በምወርተ፡ ዕዕ፡ ¹² ወምናስ፡ ወበ
 ለአነሱ፡ ወንቢያት፡ ተስተ፡ ወመለከት፡ ወአገብ፡ ወስለ፡ ቁ
 መ፡ እንዘ፡ ይፈለም፡ ¹³ ወለንቢያት፡ እለ፡ ጥስለሁ፡ ይበ፡ በእን
 በለ፡ ይተውወር፡ ተና፡ በፊራድ፡ በ-ይ-ሰ፡ ወስይና፡ እስመ፡ ለ-ት-፡ ለ
 በስተ፡ የ-ስ-፡ እግዢ፡ እብለር፡ እለ፡ እኩ-ሁ-፡ ይተናገድ፡ ለ
 መንፈስ፡ ቁጥ-ስ፡ እስከ፡ ተውሬ፡ ለክልኬ፡ ¹⁵ ቤት፡ ጉበ፡ በ
 ሪያል፡ ለእዳይያስ፡ በእኩ፡ በአነሱ፡ ወበእኩ፡ ምናስ፡ እስመ፡ ለ
 ለመ፡ ሰማያል፡ በዚ-ይ፡ መናት፡ ለፊለ፡ እዳይያስ፡ እመቀበለ፡ ስ
 ተቀያስ፡ የ-ገ-መ፡ ይህ-ና፡ በእንተ፡ የ-ገ-ት-፡ ዘርኢ፡ በእንተ፡ የ-ቀ
 ሂ፡ ¹⁶ ወበእንተ፡ ህንለ፡ ሰማያል፡ ዘርኢ፡ በእግዢሉ፡ እንዘ፡ የ
 ዓ-፡ ይናግሥ፡ እብቀያስ፡ እብ-ሁ-፡ ወተበረ፡ በኩመ፡ ል-ቁጥ-፡ ለለ
 ይጠና፡

⁷ እግዢሉ፡ እብለር፡ C.   ⁸ ወበአነሱ፡ pro ወመሳከሩ፡
 BC.   ⁹ ወ-እቱ፡ A.   +   ¹⁰ ወለምናስ፡ post ለምናስ፡ A,
 item እያፍሰለም፡ bis, A, errore scribae.   ¹¹ ወ-ኩ-ዋም፡ በ-በህ
 ለአነሱ፡ ወንቢያት፡ B.   ¹² ወምናስ፡ pro ወበአነሱ፡ A.
 ቁጥ፡ A.

quoque Balkirae bonaे sunt eorumque qui cum eo (sunt).⁷
 6 Et hoc dixit ei cum coeptus est dissecari. ⁷Et Isaias erat in visione Domini, et aperti oculi ejus, et videbat eos.
 8 Et Milkiras haec locutus est Isaiae: „dic quod tibi dico, et vertam cor eorum et compellam Manasseм et principes Jehudae et populum et totam Hierosolymam, ut adorent te.“ ⁹Et respondit Isaias dixitque: „si secundum me (i. e. a me pendet res), maledictus, nempe dicendo, tu et omnes potestates (exercitus) tuae et tota domus tua, ¹⁰nam plus tibi non est quod sumas quam cutis corporis mei.“ ¹¹Et apprehenderunt et serra dissecuerunt Isaiam filium Amos serra lignea. ¹²Et Manasse et Balkira et pseudoprophetae et principes et populus et omnes steterunt videntes. ¹³Et prophetis, qui cum eo, dixerat (vel: dixit), priusquam dissecaretur: „Ite in regionem Tyri et Sidonae, nam mihi soli temperavit Deus O. M. poculum.“ ¹⁴Et Isaias dum disseccabatur nec vociferatus est nec flevit, sed os ejus colloquebatur cum Spiritu Sancto, donec in duas partes dissectus est. ¹⁵Hoc fecit Berial Isaiae per Balkiram et per Manasseм, nam Sammael erat in magna ira contra Isaiam inde ex diebus Ezechiae regis Jehudae propter sermones quos vidiit de Dilecto ¹⁶et propter perditionem Sammaelis quam vidiit per Dominum (vel: in Domino), dum adhuc regnabat Ezechias pater ejus. Et fecit secundum voluntatem Satanae.

⁷ Dei O. M. pro Domini C. ⁸ Balkirā pro Milkiras BC. ⁹ si secundum me (i. e. a me pendet) dictum, maledictus et diris devotus tu B. dicere pro dicendo C. ¹² Melákirā pro Balkira A.

ወረዳይስ፡ በርሃም፡ እሳይየስ፡ ወልደ፡ እጥጋ፡ በንመተ፡ ጥ
ሙንጻሥቱ፡ ለአዘዋጅ፡ ጽጾው፡ ይህኑ፡ VI. መጽእክ፡ እ
ሳይየስ፡ ወልደ፡ እጥጋ፡ ወአያሳብ፡ ወልደ፡ እሳይየስ፡ ንበ፡
አዘዋጅ፡ እያራሳለም፡ እምገላገለ፡ ² ወንበረ፡ ዓበ፡ በረተ፡
፩፡ መመንበረ፡ እምገእ፡ ለመ፡ ወአፈቂድ፡ ይንበር፡ ³ ወ
ሰበግ፡ እነዚ፡ እሳይየስ፡ ይተኞገር፡ የሚለ፡ አዘዋጅ፡ ጽጾው፡
ነገረ፡ ውይጣጥ፡ ወጽድቅ፡ ወዝለሙ፡ መለከተተ፡ እስራኤል：
ይኑበሩ፡ ወኅጽዋን፡ ወመምከራና፡ ጽጾው፡ ወሁለው፡ ሆኖ፡ ንበ
ያት፡ ወውሉድ፡ ንበያቶ፡ መጽእ፡ እምአድያም፡ ወአምአድባር፡
ወአምአሐቂል፡ ሰበ፡ ለምዕ፡ ከዚ፡ እሳይየስ፡ ይመጽእ፡ እም
ገላገለ፡ ንበ፡ አዘዋጅ፡ ⁴ ወመጽእ፡ ከዚ፡ የአምጥም፡ ወከዚ፡
ይሳምዕ፡ ንገራቶ፡ ⁵ ወከዚ፡ ይንበር፡ እናሁ፡ ለፊለወሙ፡ ወ
ከዚ፡ ይተኞበ፡ ወከዚ፡ ይሳማ፡ ትንበቶሙ፡ ወዝለሙ፡ ለለ
ው፡ ቁድሙ፡ እሳይየስ፡ ⁶ ወሰበ፡ ተኞገረ፡ እሳይየስ፡ የሚለ፡ ሲ
ገበዋጅ፡ ንገራቶ፡ ውይቅ፡ ወግይጣጥ፡ ወሰምዕ፡ ትለሙ፡ ለጥ
ናት፡ ዘርፍነው፡ ወለቂለ፡ መንፈሰ፡ ⁷ ወጽውዕ፡ ጽጾው፡ ንበያቶ፡
ትለሙ፡ ወዝለሙ፡ አዘበ፡ ዘተረከበ፡ በሆኖ፡ ወመጽእ፡ ወማካየሻ፡
ወአጥጋሻ፡ እረጋይ፡ ወአያሳል፡ ወአያሳብ፡ ይኑበሩ፡ በጥማት፡ ⁸
ሸቦ፡ ሰበ፡ ለምዕ፡ ትለሙ፡ ለቂለ፡ መንፈሰ፡ ቁጥራ፡ ሰገዴ፡ ት
ለሙ፡ በብረከወሙ፡ ወሰበዕም፡ ለሰበዕም፡ ለአምሳካ፡ ውይቅ፡ ለልዕል፡

¹ ወመጽእ፡ A. እምገላለ፡ AB. ³ ወሰበ፡ AB. ወጽ
ድቅ፡ B. ² ሆኖ፡ BC. ወአምአድያም፡ pro ወአምአድባር፡
A. እምገላለ፡ A. ⁴ ንገራቶ፡ BC. ⁵ ይተኞበ፡, ይሳም
ዕ፡ ትንበቶ፡ B. ⁶ ወሰበግ፡ C. የሚለ፡ እሳይየስ፡, omisso
ጥ፡ ሲ፡ B. መንፈሰ፡ ቁጥራ፡ C. ⁷ ⁸ ወመጽእ፡ B; ⁹ ወ
C. ¹⁰ ወ ante መካየሻ፡ C. ወአያሳብ፡ ወልጥ፡ B. ይኑበር፡
A. ¹¹ + ሰገዴ፡ ante ለቂለ፡ A.

Visio autem quam Isaias filius Amos vidit anno XX,
regno Ezechiae regis Jehudae: VI. venit Isaias filius
Amos ¹ et Josab filius Isaiae ad Ezechiam Hierosolymam
e Gilgal, ² et sedit in lecto regis. Et sedem (thronum)
attulerunt ei nec voluit sedere. ³ Et tunc coepit Isaias
colloqui cum Ezechia rege sermonem fidei et verita-
tis (justitiae), et omnes principes Israelis sedebant et
eunuchi et consiliarii regis. Et erant ibi quadraginta
prophetae et filii prophetarum: venerant e locis finiti-
mis et e montibus et e campis, cum audirent Isaiam
venturum esse e Gilgal ad Ezechiam, ⁴venerantque ut
eum salutarent et ut verba ejus audirent, ⁵et ut manum
suam super ipsos poneret, et ut prophetarent et ut au-
diret prophetiam eorum; et omnes erant coram Isaia.
⁶Et quum Isaias cum Ezechia colloquebatur verba veri-
tatis (justitiae) et fidei, audierunt omnes portam quam
(quis) aperuit et vocem Spiritus. ⁷Et vocavit rex pro-
phetas omnes omnemque populum qui ibi repertus est,
et venerunt, et Michias et Ananias senex et Joel et Josab
sedebant ad dextram ejus. ⁸Et factum est cum audirent
omnes vocem Spiritus Sancti, procubuerunt (adorantes)

¹ et venit A. e Galilaea AB.   ³ cum pro tunc AB.
veritatem B.   ^ ibi BC. locis finitimis pro montibus A.
Galilaea pro Gilgal A.   ⁴ ^ ejus BC.   ⁵ prophetaret et
ut audirent prophetiam ejus B.   ⁶ tunc pro quum C. cum
Jesaias pro Jesaias cum Ezechia B. Spiritus sanctus C.
⁷ ^ et venerunt B. venerunt pro et venerunt C.   ^ et ante
Michias C. + filius ejus post Josab B. sedebat A.   ⁸pro-
cubuerunt voci pro vocem A.

ለዘው-ሳት : ልዕ-ል : ዓለም : ወለዘ : ለዕለ : ይ-በር : ቅድ-ሳ : ወለ
ዘ-በቅድ-ሳን : የበርቃ : ⁹ ወመሆኑ : ስ-በአት : ለዘ-ከሙዝ : ጥንቃ :
ጥናት : በዓለም : ንብር : ጥንቃ : ለ-በእሳ : ¹⁰ ወእንዘ : ይ-ተኞር :
በመንፈስ : ቅድ-ሳ : እንዘ : ተ-ለመሙ : ይለም-ዕ : እርመመ : ወገለ
ናሁ : ተንሸኤ : እም-ለበለሁ : ወመ-እቃኑ : እ-ይረዳለያ-ሙ : ለዕደ
ወ : እለ : ይቀው-ሙ : ቅድ-ማሁ : ¹¹ ወእዕይን-ቴሁ-ሳ : ክመ-ታት :
እማንቱ : ወከኩ-ሁ-ኩ : ያረምም : ወገለና : ም-ጋሁ : ተንሸኤ : እ
ም-ለበለሁ : ¹² ወበአቱ : እስት-ንፋ-ሳ-ሳ : ሁለሁ : ለበለሁ : እስመ :
ራ-እየ : ይ-ደአ : ¹³ ወመ-ለአሁ : በተ-ፈናው : ክመ : ያርአየ : እ
ነኩ : በባለ-ም-ገናዕ : ወአ-ነኩ : እመ-ለአሁ-ት : ስ-በአት : በዘ : ዓ
ለም : እገ : እም-ሰበድ : ስማይ : መገኩ : ¹⁴ ወእም-ሰለ : ስገብ-ብ :
ዘ-ይቀው-ም : እኩ-ጠለ : መ-ዘ-በበ : ነብ-ይት : በተ-ኩሸኤ : ቅድ-ሳ :
እ-ሳይ-ያ : ¹⁵ ወራ-እይ-ሳ : ይርአየ : እ-ነኩ : እም-ዝ : ዓለም : እ
ገ-እም-ዓለም : እኩ-ብ-ኩ : እም-ሥ-ጋሁ : ¹⁶ ወአ-ሳይ-ያ : እም-ድ-ገ
ረ-ርአየ : እኩ-ት : ሻ-እየ : ቤ-ዋ : ለ-አሁ-ዋ-የ-ሳ : ወለአ-የ-ሳ-ብ : ወል
ዋ : ወለበዳን-ኩ : ነብ-ይት : እለ : መገኩ : ¹⁷ ወመ-ኩ-ን-ት-ሳ :
ወገድ-ዋን : ወአ-ገብ-ብ : እ-ሰም-ሙ : በእኩ-ጠለ : እም-ኩ-ብ : ዘ-አ-ፈ :
ወአ-የ-አቃም : ወአ-ሳ-ፍ : ዘ-አ-ፈ : ተ-ገብ-ዘር : እስመ : እመ-ን-ቱ
ኑ : ጉበር-ተ : ዘ-ድ-ቂ : ወመ-ዕ-ብ : መ-ን-ፈ-ሳ : በሙ- ያ- ወ- ስ- በ- ስ-
አ-ሳ-ይ-ሙ : እስመ : እ-መ-አ-ሙ : መ-ሳ-ይ-የ-ሳ : ወአ-የ-ሳ-ብ : ወል
ዋ : ስ-ብ : ተ-ኩሸኤ : ተ-በብ : እኩ-ለም : እም-ኩ-ሁ : ክመ : እም-ጥ :
—

¹⁰ ለዕለ : pro እም-ለበለሁ : B. ¹³ ስ-በአት-ት : A.

¹⁴ pro ወአም-ሰለ : habet የአለ : B. ወአም-ለብ : C. በተ-ኩሸኤ
ኑ : A. ¹⁵ + ቅድ-ሳ : እ-ሳይ-ያ : post ይርአየ : A. እኩ-ዘ :
በመ-ጋሁ : pro እም-ሥ-ጋሁ : B. ¹⁷ ወአ-የ-ዋ-ቀው-ም : A. ጉ-ብ-
ተ : (pro ጉበር-ተ:) BC, et መ-ዕ-ብ : B. እ-መ-አ-ሙ : AC.
ወ-ሳ-ይ-ጥ-ት-አ : pro ስ-ብ : ተ-ኩሸኤ : C. + ወ ante ስ-ብ : et
+ ወ-ኩ-ኑ : ante ክመ : B.

omnes in genua sua et glorificarunt Deum veritatis (justitiae), excelsum, eum qui in mundo superno et qui supra sedet sanctus et qui in sanctis requiescit, ⁹ et attribuerunt gloriam ei qui ita donavit portam in mundo alieno, donavit homini. ¹⁰ Et dum loquebatur in Spiritu Sancto, omnibus audientibus, conticuit et mens ejus sublata est sursum de eo, et is (*jam*) non videbat viros qui stabant coram eo; ¹¹ et ejus oculi quidem aperti erant, ejus os autem silebat, et mens corporis ejus sublata erat sursum de eo, ¹² sed spiratio ejus erat in eo, nam visionem videbat. ¹³ Et angelus qui missus est, ut eum videre faceret, non fuit istius firmamenti, nec fuit ex angelis gloriae (glorificationis) hujus mundi, sed e septimo coelo venit. ¹⁴ Et putavit populus, qui (*circum*) stabat, non vero circulus (coetus) prophetarum, ablatum esse sanctum Isaiam. ¹⁵ Et visio, quam vidi, non fuit ex hoc mundo sed e mundo qui occultus est a corpore ejus. ¹⁶ Et Isaias postquam vidi hanc visionem, narravit eam Ezechiae et Josabo filio suo caeterisque prophetis qui venerant. ¹⁷ Praefecti autem et eunuchi et populus non audiverunt praeter Samnam scribam et Ijoaqem et Asaphum ὑπομνηματογράφον, nam ii quoque (*erant*) justitiam facientes et odor (sensus) Spiritus iis erat; populus autem non audiverunt, nam eos egredi jusserrat Michias et Josab filius ejus, quem auferretur sapientia hujus mundi ab eo quasi mortuo.

---

¹⁰ ^ de eo B.   ¹⁴ sublatum A.   ¹⁵ + sanctus Isaias post vidi A. dum in corpore suo pro a corpore ejus B.   ¹⁷ Ijavaqem A. nam iis quoque opera justitiae BC. odores B. jusserrant AC. et illico aufugit pro quum auferretur C. et quum pro quum B. et factus est quasi mortuus pro quasi mortuo B.

VII. ወረዳዎች፡ በርሃም፡ እናይቶ፡ ይበ፡ ለአጠቃቀሻ፡ ወለሳ፡
 ካብ፡ ወልደ፡ ወልማኑ፡ የስ፡ ወለበዕንጻች፡ ነበያት፡ ² ወከነት፡ አቶ፡
 ስበ፡ ተኋቢይተ፡ በከመ፡ ስምዕ፡ በሰማዕከመ፡ ሪሳኑ፡ መልእክ፡
 ክቡር፡ ወአከኑ፡ ክመ፡ ቴብረ፡ መላእከት፡ በዘልፈ፡ እራእያሙ፡ እ
 ሌ፡ ቴብረ፡ ሁበያ፡ ወሆመተ፡ ቤቱ፡ በእኔ፡ እድኑል፡ በጽዋጥ፡ ቴብ
 ፈ፡ ለዝ፡ መልእክ፡ ³ ሪሳኑ፡ ስበ፡ እነዚሁ፡ በእኖም፡ ወእበለው፡
 መኑ፡ እንተ፡ ወመኑ፡ ወአቶ፡ ስምዕ፡ ወለይቴ፡ ባዕርገት፡ እስመ፡
 እይል፡ ቅውሃበ፡ ለተ፡ ክመ፡ እተናገር፡ ወሰሌሁ፡ ⁴ ወይበለእ፡
 ስበ፡ እዕረጋከ፡ መጽርግ፡ ወአርከይከ፡ ለእየ፡ ለዘ፡ ቅፈጥ፡ እ
 ማሂ፡ ትለበ፡ መኑ፡ እና፤ ወሰምዕስ፡ እታክምር፡ ⁵ እስመ፡ ለለው
 ክ፡ በን፡ ሥርከ፡ ትባብ፡ ወንበስ፡ እዕርገት፡ ትራክ፡ እስመ፡ ለዝ፡
 ቅፈጥ፡ ⁶ ወተፈማከነ፡ እስመ፡ በየውሃጥ፡ ትናገረ፡ ⁷ ወይ
 በለእ፡ ቅፈማከነ፡ እስመ፡ ዓዋህ፡ ቅፈጥርከ፡ ወይበ፡ ወለዘ፡ ዓ
 ማስ፡ ቅፈጥ፡ ክመ፡ ይመሱ፡ ወልፍ፡ ሁለ፡ ⁸ ወአብሁ፡ ለዘ፡ ዓወ፡ ትራው፡ እ
 ማሳብ፡ ሰማይ፡ ክመ፡ እብርሁ፡ ለዝ፡ ትራክ፡ እስመ፡ ለዝ፡ ቅፈናው፡ እ
 ማሳብ፡ ሰማይ፡ ክመ፡ እብርሁ፡ ለዝ፡ ትራክ፡ እስመ፡ ለዝ፡ ⁹ ወጋሪ፡
 ወአቶ፡ ምጽናዕ፡ እና፡ ወውአቶ፡ ወበሃም፡ ሪሳኑም፡ ለሰማያል፡ ወለ
 እይላቸ፡ ወሁለው፡ ሁበያ፡ ወተል፡ በለፊለሁ፡ ወንገራተ፡ ሰይማን፡
 ወአከና፡ ለከልእ፡ ይደናጂው፡ ¹⁰ ወበከመ፡ በለፊለ፡ ከማሁ፡ በም
 ደርድ፡ እስመ፡ እምሳለ፡ ለዘ፡ በምጽናዕ፡ ጉዳ፡ ወአቶ፡ ምድር፡ ወአ
 ት፡ ¹¹ ወእበለው፡ ለመልእክ፡ ምንተ፡ ወአቶ፡ ጉደንጋ፡ ¹² ወ
 ይበለእ፡ ክመ፡ ወአቶ፡ እምአመ፡ ነብረ፡ ጉንለም፡ እስከ፡ ይእነ፡
 ወግዕቅተል፡ እስከ፡ ይመጽእ፡ በሁለው፡ ትርከይ፡ ወይደመሰቦ፡

VII, ¹ + ይበ፡ post ነበያት፡ B.   ² + ክባሩ፡ post ወአ
 ክኑ፡ B.   ⁴ ስበኛ፡ pro እምግ፡ A.   ⁶ ወአጭ፡ ቅፈማ
 ክ፡ B.   ⁷ ዓውሃ፡ pro ዓዋህ፡ B.   ⁹ እና፡ ወውአቶ፡
 ወአቶ፡ BC.   ¹⁰ ወመሃ፡ C, ዓዋህ፡ B.   ¹² ወ
 ይበለእ፡ ክመ፡ ወአቶ፡ እምአመ፡ ነብረ፡ ጉንለም፡ እስከ፡ ይእነ፡
 ወግዕቅተል፡ B.   ¹⁰ ከማሁ፡ B.   ¹² ወይደመሰቦ፡ A.

VII. Visionem autem quam vidit Isaias dixit Ezechiae et Josabo filio suo et Michiae et caeteris prophetis, ²et erat haec. Quum prophetavi secundum (*verba*) audita quae audivisti, vidi angelum magnificum nec fuit sicut magnificantia angelorum quos semper video (videbam), sed magna magnificantia et munus ($\tau\mu\nu$) ei, ut ego nequeam enarrare magnificantiam hujus angeli. ³Vidi quum me apprehendit manu mea, et dixi ei: „quis tu et quod est nomen tuum et quo me ascendere facies“? facultas enim mihi data erat cum eo colloquendi. ⁴Et dixit mihi: „cum te ascendere fecero ascensūs (gradūs) et te videre fecero visionem, quapropter missus sum, tum intelliges quis sim; nomen autem meum non cognosces, ⁵quia tibi in hoc corpus tuum redeundum est; quo autem te ascendere facturus sim, videbis, nam ideo missus sum.“ ⁶Et laetus sum, quod comiter mecum collocutus est. ⁷Et dixit mihi: „laetusne es, quod comiter tecum collocutus sum“? Et dixit: „et majorem quoque me videbis ⁸et comiter et placide tecum collocuturus est; ⁸et patrem quoque ejus, qui major est, videbis, nam ideo missus sum e septimo coelo, ut tibi haec omnia illustrem.“ ⁹Et ascendimus in firmamentum, ego et ille, et ibi vidi Sammaëlem ejusque potestates (exercitus), et erat magna pugna super (in) eo et sermones Satanae (Satanici), et aliis cum alio rixabatur. ¹⁰Et sicut supra, ita (*est*) in terra quoque, nam similitudo ejus, quod in firmamento, hic in terra est. ¹¹Et dixit angelo: „quae est haec rixa“? ¹²Et dixit mihi: „ita est ex quo hic mundus exsistit, usque nunc, et haec pugna donec veniet is, quem tu visurus es, eumque delebit.“

VII. ¹ + *dixit post prophetis* B.   ² + *magnificantia ejus post nec fuit* B.   ⁶ *Ego autem laetus sum* B.   ⁹ *ego et ille in firmamentum* BC. *sermo* B.   ^ *et ante aliis* B.   ¹⁰ ^ *ita* B.   ¹² *et pro eumque* A.

¹³ ወእምድ፡ናልሁ፡ እዚን፡ መልዕልተ፡ ወእምድ፡ ጉነ፡ ወአቶ፡
 ስማይ፡ ¹⁴ በሆያ፡ ሁለት፡ መንበረ፡ ማእከላ፡ ወቦዕማኑ፡ ወቦዕር
 መ፡ መለእከት፡ ሁለው፡ ¹⁵ ወእከን፡ ከመ፡ መለእከት፡ እለ፡ በየማ
 ጉ፡ ይቀመሙ፡ እለ፡ እለ፡ በየማገ፡ ይቀመሙ፡ ፈደፋፍ፡ ክብረ፡ በ
 መ፡ ወይሳብአ፡ ክብረመ፡ በእከቶ፡ ቅል፡ ወመንበር፡ ሁለው፡ ማ
 እከላ፡ ወክናይሁ፡ ይሳብአ፡ ወእለ፡ በዕምግኝ፡ ይናልሁመ፡ ወቃ
 ለመስ፡ እከን፡ ከመ፡ ቅል፡ እለ፡ በየማገ፡ ወእሰባኤቶሙ፡ ከመ፡
 ክብረተ፡ እልካቶ፡ ¹⁶ ወተስእልከም፡ ለመልእከ፡ በይመርአኩ፡
 ወእበለው፡ ለመኻ፡ እስብአተ፡ ይተፈጻዋ፡ ¹⁷ ወይበለእ፡ ወስተ፡ ሲ
 ባሕተ፡ ስብድ፡ ስማይ፡ ለዘ፡ በቀኅስ፡ ዓለም፡ ያርርኬ፡ ወለጥቀ፡
 እምናበ፡ ተፈጻው፡ ከ፡ ከበከ፡ ሆኖ፡ ይተፈጻዋ፡ ¹⁸ ወከዕበ፡ እዚን፡
 ወስተ፡ ዓለም፡ ስማይ፡ ወልደልናሁ፡ ለውአቶ፡ ስማይ፡ ይከመ
 ጉ፡ ከመ፡ እምድር፡ ለስማይ፡ ወለምድ፡ ¹⁹ ወ*ሆያ፡ ከመ፡ *ውስ
 ቅ፡ ቅድማይ፡ ስማይ፡ በይምገ፡ ወበዳማም፡ መለእከት፡ ወመንበር፡
 ማእከላ፡ ወስብአተ፡ መለእከት፡ እስዳማይ፡ ስማይ፡ ወዘይነበር፡
 ዓቢ፡ መንበር፡ በድማም፡ ስማይ፡ ክብረ፡ ፈደፋፍ፡ በቱ፡ እምኑለ
 ላ፡ ²⁰ ወብዕተ፡ ክብር፡ ሁለው፡ ወስተ፡ ዓለም፡ ስማይ፡ ወስብአቶ
 መ፡ እከን፡ ከመ፡ ሲባሕተ፡ እልካቶ፡ ለዘ፡ ቅድማዊ፡ ስማይ፡

¹³ ኦዕ፡ ሲተ፡ pro ጉነ፡ ወአቶ፡ A.   ¹⁴ ማእከላ፡ B.   ¹⁵ በየማኑ፡ A.   ¹⁶ ቅል፡ B.   ¹⁷ በቅኅስ፡ C.   ¹⁸ እምኑለማይ፡ ለምድር፡ ወለምድ፡ pro ከመ፡ — ወለምኑ፡ BC.   ¹⁹ ^{*}ሆያ፡ ከመ * ABC.   ዓለም፡ pro ቅድማይ፡ B.   ²⁰ ወብዕተ፡ ክብር፡ — ሁለው፡ B (ob homoeot.?).

የመኑ፡ — መለእከት፡ ¹⁰ AC.   ማእከላ፡ B.   ወስብአተ፡ pro ወስብአ
 ቅ፡ መለእከት፡ BC.   ¹⁸ ወዘይነበር፡ — ስማይ፡ B (ob homoeot.?).

እምኑለምመ፡ pro እምኑለ፡ B.   ²⁰ ወስብአቶኑ፡ B. pr.
 lit. eras.

¹³ Et postea me ascendere fecit supra firmamentum; hoc jam est coelum. ¹⁴ Ibi vidi thronum in medio, et a dextra et a sinistra ejus erant angeli; ¹⁵ nec fuit (*quisquam*) instar angelorum, qui a dextra stabant, sed iis, qui a dextra stabant, major magnificentia erat, et glorificabant omnes una voce, et thronus erat in medio, et eundem (vel: idem) glorificabant, et ii, qui a sinistra, post eos; eorum vox autem non fuit ut vox eorum qui a dextra, nec glorificatio (gloria) eorum sicut glorificatio (gloria) illorum. ¹⁶ Et interrogavi angelum qui me ducebatur et dixi ei: „cui haec glorificatio mittitur“? ¹⁷ Et dixit mihi: „in glorificationem (gloriam) septimi coeli ei qui in sancto mundo requiescit, et Dilecto ejus, unde missus sum ad te, illuc mittitur.“ ¹⁸ Et iterum me ascendere fecit in secundum coelum; altitudo autem ejus coeli est sicut a terra ad coelum et ad firmamentum. ¹⁹ Et [ibi ut] in primo coelo dextrorum et sinistrorum angeli et thronus in medio et glorificatio (gloria) angelorum qui in secundo coelo; et qui sedebat super thronum in secundo coelo, ei major magnificentia erat quam omnibus. ²⁰ Et multa magnificentia fuit in secundo coelo, et glorificatio eorum non fuit sicut glorificatio illorum qui in primo coelo.

¹³ quod in coelo pro hoc jam est coelum A.   ¹⁴ ^ et ante a dextra BC.   ¹⁵ et pro sed B.   ^ stabant 2° BC.   ¹⁷ in sanctis mundi B.   ^ ejus B.   ¹⁸ a coelo ad terram et ad firmamentum pro sicut — firmamentum BC.   ¹⁹ ^ [ibi ut] ABC. secundo pro primo B.   ^ angeli AC.   ^ angelorum BC.   ^ et qui — coelo B.   iis pro omnibus B.   ²⁰ quoque pro eorum B (pr. lit. eras.).

²¹ ወዕደቂ፡ በገጽዋ፡ ከመ፡ እስጥድ፡ ለጭ፡ ወእናናደን፡ መልከቱ፡
ዘይመርከኝ፡ እሉ፡ ይበለኝ፡ እናተስጥድ፡ ወእላመልአካ፡ ወእላ
መንበር፡ ለነ፡ እምሰድስቱ፡ ስማይ፡ እምኑበ፡ ተፈናው፡ ከ፡ እምራ
አካ፡ በእንበለ፡ እኔ፡ እንግርር፡ በስብዕ፡ ስማይ፡ ²² እስመ፡ መልዕ
ልተ፡ ተሉ፡ ስማያጥ፡ መመለከት፡ ሆኖ፡ መንበር፡ የዕር፡ ወእ
አበሳኝ፡ ወእከለልከኝ፡ ዘሱወከ፡ ተርከይ፡ ²³ ወተፈማከኝ፡ ፍ
ሥኬ፡ የቢየ፡ እስመ፡ እሉ፡ ያፈቀርም፡ ለልዕል፡ ወለፍቀድ፡ ይታረ
ቶሙ፡ በመልከቱ፡ መንፈሰ፡ ቅድስ፡ የዕር፡ ሆኖ፡ ²⁴ ወእረጋን፡
ው-ስተ፡ ማልስ፡ ስማይ፡ ወከማግሁ፡ ሪክኩ፡ እሉ፡ በየማን፡ ወበዕ
ም፡ ወበሆኝ፡ መንበር፡ ማእከለ፡ ወከይንበር፡ ወስቡቁ፡ ተክና፡ ለ
ገ፡ ዓለም፡ እናይሰም፡ በህም፡ ²⁵ ወእበለ፡ ለመልከቱ፡ እምሰልየ፡
አስመ፡ ይታቸለጥ፡ ከበረ፡ ገጽዋ፡ ስቦ፡ እዚግ፡ ለለምግይ፡ እስመ፡
አልቦ፡ የዕት፡ እናየተኩ፡ ዓለም፡ ከንቅ፡ በገጽዋ፡ ዘይሰም፡ ²⁶
ውአው-ሥአኝ፡ እንዘ፡ ይ-ባል፡ አልቦ፡ ዘይሰም፡ በእንተ፡ ይ-ከመ፡
ውአልቦ፡ ዘይታኩበ፡ በህም፡ ዘይታኩበ፡ ለመናብር፡ ወለክለ፡
ዘይበሩ፡ ወ-ስተ፡ ስማያጥ፡ ወእላመልአክ፡ ²⁷ ወፈቀድኩ፡ እጠይቅ፡
እጋ፡ ይታቸለር፡ ወአው-ሥአኝ፡ እንዘ፡ ይ-ባል፡ ስቦ፡ ወ-ስተ፡ ስ-ባል፡
ስማይ፡ እምኑበ፡ ተፈናው፡ ከ፡ እወረጋን፡ ወ-ስተ፡ ስ-ባል፡
ስበሂ፡ ቃልም፡ ከመ፡ አልቦ፡ ዘይታኩበ፡ ለመናብር፡ ወለክለ፡
ይ-ባል፡ ወ-ስተ፡ ስማያጥ፡ ወእላመልአክ፡ ²⁸ እብ፡ ገዋ፡ በህም፡ ከ፡ ወ-ስተ፡
ስብር፡ ወከብሩ፡ ለከይንበር፡ ዓይ፡ መንበር፡ የዕር፡ ወለመልአክ፡
አብ፡ የማን፡ ወለክ፡ በዕም፡ ከበረ፡ ይ-ኋይ-ኋይ፡ ስቁ፡ እምሰማይ፡ ከ

²¹ ^ በገጽዋ፡ BC. ወእላመንበር፡ ወእላመልአካ፡ BC.

²² ወል-በሳኝ፡ BC. ²³ ወተፈማከ፡ A. ወለፍቀድ፡ B. ²⁴ ^

በህም፡ AC. ²⁵ ይታመዋጥ፡ pro ይታቸለጥ፡ B. እወረጋን፡ pro

እዚግ፡ BC. ከንቅ፡ C. ²⁶ እብ፡ ገዋ፡ pro በህም፡ ከ፡ A.

²⁷ እወረጋን፡ pro እወረጋን፡ A. ስማይ፡ pro ስማያጥ፡ B. ወለ
መልአክ፡ (sine እ.)ወስብካት፡ BC. ወእሉ፡ pro ወለክ፡ B.

ብመ፡ pro ሁቁ፡ B.

²¹Et cecidi in faciem meam, ut eum adorarem, nec sivit me angelus qui me ducebat, sed dixit mihi: „ne adores nec angelum nec thronum, qui e sex coelis, unde missus sum ut te ducerem, priusquam ego tibi indicavero in septimo coelo. ²²Nam supra omnes coelos eorumque angelos thronus tuus positus est, et vestes quoque tuae et corona tua, quae visurus es. ²³Et laetatus sum magna laetitia, quod qui diligunt Altissimum ejusque Dilectum postremo per angelum (pr.: in angelo) Spiritus Sancti illuc ascendent. ²⁴Et ascendere me fecit in tertium coelum, et pariter vidi (*eos*) qui a dextra et a sinistra, et ibi quoque thronus (*erat*) in medio quique (*in eo*) sedebat, sed memoria (mentio) hujus mundi ibi non nominatur. ²⁵Et dixi angelo, qui mecum (*erat*), nimirum transformabatur magnificentia faciei meae dum ascendebam singulos coelos: „^{οτι} nihil est illius mundi vani quod hic nominatur.“ ²⁶Et respondit mihi dicens: „nihil nominatur propter imbecillitatem ejus, nec quidquam absconditur ibi quod fit.“ ²⁷Et volui intelligere, quomodo sciatur, et respondit mihi dicens: „quum in septimum coelum, unde missus sum, te ascendere fecero, in id quod supra hos, tum scies nihil absconditum esse thronis iisque qui in coelis habitant nec angelis.“ Et glorificatio quam glorificabant et magnificentia ejus qui in throno sedebat magna erat, et angelis qui a dextra et qui a sinistra magnificentia praestantior erat quam coeli quod infra eos.

²¹ ^Λ *in faciem meam* BC. *nec thronum nec angelum* BC.

²² *et vestis quoque tua* BC. ²³ *laetare pro laetatus sum* A. *et pro ejusque* B. ²⁴ ^Λ *ibi* 2° AC. ²⁵ *mutabatur pro transformabatur* B. *ascendere me fecit pro ascendebam* BC.

²⁶ *quod hic pro ibi quod A.* ²⁷ *ut te ascendere faciam pro te ascendere fecero A.* *coelo pro coelis* B. *eorum qui glorificant pro quam glorif.* BC.

ለምታትኩርሱም፡ :: ²⁸ ወከዕበ፡ አዕራገኝ፡ ወ-ስተ፡ ለ-ብዕ፡ ስማይ፡
ውልዕላናሁ፡ አምማልሰ፡ ለለ-ብዕ፡ ስማይ፡ ይፈረፍድ፡ አምድር፡
እስከ፡ የጋናዕ፡ :: ²⁹ ወበሆያ፡ ከዕበ፡ ለአ-ከ፡ እለ፡ በየማንኛ፡ ወእለ፡
በዚዋም፡ ወዘይኩር፡ ዓብ፡ መንበር፡ ህሉ፡ ማእከለ፡ ወበሆያ፡ ዓ
ይ፡ ይለብአ፡ :: ³⁰ ወስብአት፡ ወከ-በር፡ በመለእከት፡ የማንኛ፡ የዕ
ብ፡ አምዘዕዋም፤ ³¹ ወከዕበ፡ ከ-ብረ፡ ለለ፡ ይነበር፡ ዓብ፡ መንበር፡
የፈረፍድ፡ እመለእከት፡ እለ፡ በየማንኛ፡ ወከ-በርሙ-ስ፡ ፈደፍድ፡
አምዝ፡ ታስቃ፡ :: ³² ወአዕራገኝ፡ ወ-ስተ፡ ይምሳ፡ ስማይ፡ :: ³³ ወከዕ
በ፡ ለአ-ከ፡ በብ፡ የማንኛ፡ ወዚዋም፡ ወዘይኩር፡ ዓብ፡ መንበር፡ ፈደ
ፍድ፡ ከ-ብረ፡ በቶ፡ አምዝ፡ ለ-ብዕ፡ ስማይ፡ :: ³⁴ ወከ-በርሙ-ስ፡ ለእለ፡
በየማንኛ፡ ፈደፍድ፡ አምእለ፡ በዚዋም፡ (አምማልሰ፡ እስከ፡ ለ-ብዕ፡)
³⁵ ወከ-ብረ፡ ለለ፡ ወ-ስተ፡ መንበር፡ የዕብ፡ እመለእከት፡ በብ፡ የማ
ን፡ :: ³⁶ ወስብአቶም፡ ከ-ብረ፡ ሰብ-የ፡ በቶ፡ አምለ-ብዕ፡ ስማይ፡ :: ³⁷ ወ
ስብአቱ፡ ለለ፡ እ-ይስወይ፡ ወስብአት፡ በብ፡ ስማያቶ፡ ይነበር፡ በብ
ሙ፡ እ-ተወው-ቀ፡ ለለ-ለ፡ ዘመኑ፡ ለለ፡ ከመዝ፡ ከ-ብረ፡ ወሁበ፡ አም
ሻማይ፡ ለስማይ፡ ወዘይዕበ፡ ከ-ብረ፡ መለእከት፡ ወከ-ብረ፡ ይፈረ
ፍድ፡ ለለ፡ ይነበር፡ ዓብ፡ መንበር፡ :: VIII. ወጥቶ፡ አዕራገኝ፡ ወ-
ስተ፡ አያር፡ በስድስ፡ ስማይ፡ ወርአ-ከ፡ ስብአት፡ በአ-ርአ-ከ፡ ወ-
ስተ፡ ጽማስቃ፡ ስማይ፡ ሲሸ፡ ዘረገ፡ :: ² ወመለእከት፡ በዕብ-የ፡ ከ-ብ
ር፡ እንዱ፡ ሁሉዎ፡ :: ³ ወበሆያ፡ ስብአት፡ ቅዱ-ሰ፡ ሁሉ፡ ወመን[ኩ]፡
ር፡ :: ⁴ ወእበለው፡ ለመልእከ፡ በይመርአኝ፡ የንት-ነ-ገ፡ በእራዳ፡

²⁸ ወለጥለሁ፡ C. ፈደፍድ፡ pro ፈደፍ፡ A. ²⁹ ላ፡ ዓብ፡
መንበር፡ B. ማእከለ፡ B. ³¹ ላ፡ ፈደፍድ፡ B. ታስቃፍ፡
B. ³³ ላ፡ ወ C. ላ፡ ከዕበ፡ B. ³⁴ ( ) habent ABC. ³⁵ ላ፡
ወ BC. ³⁷ ወስብአት፡ በስማያቶ፡ C. በስማያቶ፡ sine በ B.
እ-ይት-ወው-ቀ፡ B. ወለዘይዕበ፡ BC. ወከ-ብረ፡ ፈደፈድ፡ vel ፈ
ደፍድ፡ BC. VIII. 1. ላ፡ ወ ante ዓይ፡ C. ዓይ pro ጽማስቃ፡
BC. ³ በሆያ፡ C. ሆያ፡ B. ስብአት፡ C. ⁴ ሁሉ፡ ወ B. ወ
መንበር፡ pro ወመን[ኩ]ር፡ ABC.

²⁸Et iterum ascendere me fecit in quartum coelum, et altitudo ejus a tertio ad quartum coelum major erat quam (*a*) terra ad firmamentum. ²⁹Et ibi iterum vidi eos qui a dextra et eos qui a sinistra, et qui sedebat in throno fuit in medio, et ibi quoque glorificabant. ³⁰Et gloria et magnificantia angelorum dextrae major erat quam (*angelorum*) sinistrale, ³¹et iterum magnificantia ejus qui in throno sedebat praestantior erat quam angelorum qui a dextra, horum autem magnificantia praestantior quam (*eorum*) qui infra. ³²Et ascendere me fecit in quintum coelum. ³³Et iterum vidi (*eos*) qui a dextra et sinistra, et qui in throno sedebat, majorem magnificantiam habentem (*habentes*) quam quarti coeli; ³⁴magnificantia autem eorum, qui a dextra praestantior quam eorum qui a sinistra, [a tertio usque ad quartum], ³⁵et magnificantia ejus, qui in throno, major quam angelorum qui a dextra, ³⁶et glorificationi (*gloriae*) eorum magnificantia major erat quam quarti coeli. ³⁷Et glorificavi eum qui non nominatur, et unicum qui in coelis habitat, cuius nomen non compertum est omni carni, qui talem magnificantiam dedit a' coelo ad coelum (i. e. variis coelis) et magnam facit magnificantiam angelorum et majorem etiam magnificantiam facit ejus qui in throno sedet. VIII. Et rursus me ascendere fecit in aërem sexti coeli, et vidi gloriam quam non videram in quinque coelis quum ascendi, ²et angelos in magna magnificantia exstantes, ³et ibi glorificatio (*gloria*) sancta erat et [*mirabilis*]. ⁴Et dixi

---

²⁹ [^] *in throno* B.   ³¹ [^] *praestantior* ²⁰ B. *inferioris*
pro *qui* *infra* B.   ³³ [^] *Et C,* [^] *iterum* B.   ³⁴ [ ] *habent*
ABC.   ³⁵ [^] *et BC.*   ³⁷ *et unicus coelorum habitat* BC.
patefit pro *patef.* *est* B.   *et magnificantia ejus praestans est* pro
et majo. — *ejus* BC.   VIII. 1. [^] *Et C.*   ³ [^] *et 1°* BC.
Sancti C. [^] *erat et* B. *thronus pro* [*mirabilis*] ABC.

እግዢ.እር፡ ⁵ ወይበ፡ እ.ከንብ፡ እና፡ እግዢ.እክ፡ እሳ፡ በ.ጽሕ፡ እና፡
⁶ መጥቅ፡ ተስኬልካም፡ ወእበሎ፡ የመንተኩ.እ፡ በ.ጽ፡ መለከት፡
⁷ ወይበ፡ እምሳድ፡ ስማይ፡ ወለፈለ፡ ዘዴታም፡ እልቦች፡ እምይአለ፡
 ወእመንበረ፡ ማእከለ፡ ገዢ.እ፡ እሳ፡ እምነይፈል፡ ዘዴበዕ፡ ሰማይ፡ ካ
 በ፡ ይጋበር፡ በእ.ይሰመይ፡ ወጥፍ፡ ዘዴመ፡ እ.ተዥው.ቁ፡ ወእሁ
 ለመ፡ ሰማያት፡ ስም፡ እኩምር፡ እ.ይከለ፡ ⁸ እስመ፡ ወ.እቂ፡ ሆ⁹
 ለመ፡ በአቱቂ፡ አበ፡ ቅል፡ በእሉመ፡ ሰማያት፡ ወመናበርት፡ ያወሣ
 እ፡ ተናገራነተ፡ እና፡ ወተፈጥነ፡ ካመ፡ እዱርግ፡ ገዢ፡ ካመ፡ ተ
 ሲከይ፡ ቤንተ፡ ስብሩት፡ ¹⁰ ወተርከይ፡ እግዢ.እመ፡ ለእሙ.ንቂ፡ ሰማ
 ያት፡ በእሉመ፡ ወዘእሉ፡ መናበርት፡ ¹¹ እንዘ፡ ይተዋለጥ፡ እስከ
 ይከው.ን፡ በከመ፡ ሆእይከመ፡ ወበከመ፡ እምሳል.እመ፡ = ¹² እንደ
 ክ፡ እ.ብለክ፡ እ.ሳይቶ፡ እስመ፡ በሥር፡ ገዢቁ፡ ዓለም፡ በሁለው፡
 በእስ፡ ይግባእ፡ በእ.ርእየ፡ ወእ.ወርግ፡ ወእ.ለበዕ፡ በእንተ፡ ለበዕ
 ክ፡ ¹³ ወሁለዕከ፡ ተርከይ፡ እስመ፡ ለለዕከ፡ በመከፈልተ፡ እግዢ.
 እ፡ በክፍለ፡ ዕድ፡ ተምዳእ፡ ገዢ፡ ወእምሃም፡ ወ.እቂ፡ ንይፈ፡ ለእድ
 ሌ፡ ሰማይ፡ ወለእየር፡ = ¹⁴ ወእበበይከም፡ በስብሩት፡ ለእግዢ.እየ
 እስመ፡ በመከፈልተ፡ በ.እሁ፡ ገዢ፡ እመጀእ፡ = ¹⁵ ወይበ፡ ሰማዕ
 ክ፡ ዓደ፡ ቤንተ፡ እምነበ፡ በ.ጽሕ፡ ስበ፡ እምነበ፡ ሥር፡ እ.ር፡ እ
 መልእክ፡ መንፈሰ፡ በረገ፡ ገዢ፡ እሙሃ፡ ለብስ፡ ተናሸእ፡ በእን
 ተ፡ ተራክ፡ ወብደናንፎ፡ ንፈቻቁ፡ ገዢ.እን፡ እልባስ፡ ተራክ፡

⁶ ዓደ፡ C.   ⁷ በ ስ antē ብታም፡ B.   ወጥፍ፡ BC.   እ
 ይተዥውቁ፡ BC.   ⁸ ብቃል፡ pro አበ፡ ቅል፡ B.   እና፡ B.

⁹ ለእሉ፡ pro ለእሙ.ንቂ፡ C.   እሙ.ንቂ፡ B.   ወለዕሉ፡ ወለእ
 ለ፡ pro በእሉመ፡ ወዘእሉ፡ B.   ¹¹ ቤንቂ፡ pro ቤንቂ፡ B.

¹⁰ ይጋበር፡ B.   ተራክ፡ ተርከይ፡ B.   እግዢ.እብሩር፡ B.   ¹² ወ
 ለለዕከ፡ ዓደ፡ ተርከይ፡ B.   እግዢ.እብሩር፡ B.   ¹⁴ በ pro

እምነበ፡ ²⁰ B.   እምሳል፡ መንፈሰ፡ እልጋግ፡ B.   እሙሃ፡ ለብ
 ሌ፡ B.   ለብስ፡ C.   ካመ፡ ተናሸእ፡ ቤንተ፡ II pro ተናሸእ፡ በእ
 ቤተ፡ B.   ገዢ.እን፡ A.

angelo qui me ducebat: „quid est hoc quod video mi domine?“ ⁵Et dixit: „ego non sum dominus tuus sed socius tuus sum.“ ⁶Et rursus interrogavi eum et dixi ei: „cur non paria (socii) angelorum?“ ⁷Et dixit: „a sexto coelo et supra non est, qui a sinistra, a nunc, nec thronus in medio positus, sed (*est*) de virtute (particeps virtutis) septimi coeli, ubi habitat, qui non nominatur, et Electus ejus, cuius nomen non compertum est, nec omnes coeli nomen ejus cognoscere possunt, ⁸nam is est solus, cuius voce omnes coeli et throni respondent. Potestate igitur ego instructus missusque sum, ut te huc ascendere faciam, ut videoas hanc gloriam, ⁹et videoas Dominum eorum coelorum omnium horumque thronorum ¹⁰transformari donec fiet instar speciei vestrae et instar similitudinis vestrae. ¹¹Ego vero dico tibi, Isaias, ζτι homo in corpus istius mundi redditurus hoc non (*-dum*) vidit nec ascendit nec perspexit quod tu perspexisti ¹²et quod visurus es, nam tibi est in portione (*μερίδῃ*) Domini, in portione ligni, ut venias huc, et illinc est virtus (potentia) sexti coeli aërisque.“ ¹³Et extuli glorificatione Dominum meum, quia in portione ejus huc veniam. ¹⁴Et dixit: „audi igitur praeterea hoc quoque a socio tuo: quum e corpore alieno ab angelo Spiritus huc ascenderis, tunc vestem accipies quam tu videbis, et alias quoque numeratas repositas vestes videbis,

⁶ ^ Et C. ⁷ ^ qui a B. ^ ejus post *Electus* BC.
patefit BC. ⁸ ^ ego B. ⁹ ^ eorum B, horum C. + et
 ante *omnium* B. ¹¹ qui in corpore hujus mundi est B.
videbis pro *perspexisti* B, *vidisti* C. ¹² rursus pro *quod* B.
Dei O. M. pro *Domini* B. ¹⁴ quum in corpore alieno *Deus*
Spiritus huc ascendere fecerit, ut accipias hoc quod videbis
 B. ^ *vestem* C.

¹⁵ ՓԱՄՑՍ : ԾԿՅ : ԴԻՄՎ : Ն : ԼՄԱՀԻՒ : ԱԽ : ՈՒՊԾ : ԾՊՅ : ։
¹⁶ ՄԽՃԵՂՆ : Մ-ԾՒ : ՀԲՀ : ԾՊՅ : ՄԽՃՐՒՖ : ԱՌ : ԹՀԹՄ : ՄԽ-
 ՄՉՈՂ : ՄՂԱԻՂ : ՀԱ : ԱՌԱՄ : ՀՃՒ : Հ-ՀՔ-Մ : ՄԽՈՒՔ
 Մ : ԾԿՅ : ։ ¹⁷ ՄԴՄ-ՄՈՂ : ՄՁՈՒԽԻ : ՀԵՆ : ԹՈՒՄՄՄ : ՄԴ
 Ի-Հ : ՄՁԱՀԻ : ՄԻՒ : ՄՁՈՒԽԻ : ԻՄ : ԱՀՄՄ : ։ ¹⁸ ՄՈՍՐ : Ա-
 ԱՄ : ԲՀԹՄԲ : ԱԳ : ՄՁՖՖՀ : ԱԽՀ : ՄՁՄՀՀ : ՄՁՄ : ՄՁ-
 ՆՃ. ՖՖՀ : Ա-ԱՄ : ՈՒԽԻ : ՖԺ : ։ ¹⁹ ՄԽԱԻՆ : ՈՒՄ : ՖԱ-
 Մ : ԱԽ : Մ-ԾՒ : ԴԻՄՀԻ : ԾՊՅՀ : ՄՁԱՀԻՒ : ։ ²⁰ ՄԽԱՈՒՄ : Ն
 ՈՐՄ : ՀԱ : ՈՒԾ : ՖԺ : ՍԼԱ : ՍՐ : ՄՁԻՒ : ՊԾԿՅ : ՍԼԱ : ՍՐ : ։
²¹ ՄՁԱՄ : ՀՆԱ : ՍԼԱԻ : Մ-ԾՒ : ՀԲՀ : ԾՊՅ : ՀԹՈԱԽԻ : Հ-
 ԱՄՄ : ԱԻ : ՊԾԿՅԴ : ԱՀԱ.Ի : Մ-ԾՒ : ԴԻՄՀԻ : ԾՊՅՀ : ։
²² ՄԴՄ-ՄՈՂ : ՄՁՈՒԽԻ : ԱԽ : ԻՄԱ : ՊԾԿՅԴ : ՀՂՄ : ԱԽԱ-
 ԲՀ : ԲՀԴԱ : ՏՀԳ-Մ : ։ ²³ ՄԽԻՒ-ՈՔԾԵՒԹ : ԼՄՁԱՀԻ : ԱԲՄԸ-
 Հ : ԻՄ : ՀԹՅԵԽԱ : Հ-ԾՊՅՈԽ : Մ-ԾՒ : ԶԼԹՄ : ԱՐՄ : ։ ²⁴ ՀՈ-
 ԱՒՄ-Ի : ՀԱՄՔՅՀ : ՄԽ.Բ-ՀՊ : ՄՁԲ-Յ : ՄԾՀՅՀ : ԻՄ : Պ
 ԱՒ : ՀԱՄՄ : ՍԼԱ : ԿԱ : ՄՁԱՄՄ : ՊԱՒ : ։ ²⁵ ՄՄՁԱՀԻ :
 ԱԲՄԸ-Հ : ՀՀՄՀ : ԹՈՂ : ԴԱԲԻ : ՄՁԱՄ : ՄՁ : ՈՒ :
 ՊԾԿՅԴ : ՏՃ-ՄՈՂ : ՀԵ : Ծ.Հ-Հ : ՈՒՊԾ : ԾՊՅ : ԾՈ : ԴՃ-
 Հ : ՊԾԿՅԴ : ԴՈ : ՀՊԱՀ : ՍԼԱ : ՄՁՖՖՀ : ՀԹ-ԴՈ : ՏՃ-Վ-
 Ի : ԱՍԼԱ : ԵԴ-ՈՍԱ : Մ-ԾՒ : ԶԼԹՄ : ՄՁԲ : ։ ²⁶ Հ. ԴԻՄՄ : Ա
 ՍԼԱ : ԵՒ-Հ : Մ-ԾՒ : ԱԲՄՀՅ : ԶԼԹՄ : ՄՁԱՈԽ : ՄՄԳՈԾ
 Դ : ՄԽԻՈԱԴ : ԱՅՈ-Հ-Հ : ԱՃԲ-ՖՀ : ԱԽ : ԲԵԴ-Հ : Ա-
 Ա : Ա.

¹⁵ ԹՈՒԱ : ՄՈ' : pro ԼՄՁԱՀԻՒ : B. ¹⁷ Ա-ՈՒԽԻՒՀ : B.

¹⁸ ¹⁹ Ա- ԱՓԲՄՊ : C. ՄՁՄՀՀ : BC. ²⁰ ՆՈՐՄ : A.

²¹ Մ-ԾՒ Հ ԾՊՅՀ : BC. ²³ Հ. ԵՊՊՈԽ : BC. ԱՐՄ : B.

B. ²⁴ Ա- ՄՁԱՄՄ : ՊԱՒ : B. ²⁵ ՀՄ : pro ՄԽՄ : C. + ՏՃ-ՄՈՂ : ՈՒ : post ՈՒ : A. ²⁶ Ա- ՈՒՊԾ : ԾՊՅ : B.

ՄՁՖՖՀ : C. ²⁶ ՄԽԻՈԱԴ : sine Հ : A. ՅՈՒՀ-Հ : sine Ա : B.

15 et tunc aequalis eris angelis qui in septimo coelo. 16 Et
 ascendere me fecit in sextum coelum, nec erant qui a
 sinistra, nec thronus in medio, sed omnium una species
 et glorificatio (gloria) aequalis. 17 Et datum est mihi et
 glorificavi ego quoque cum iis et ille angelus quoque,
 et fuit glorificatio nostra sicut eorum. 18 Et ibi omnes
 nominabant primum Patrem et Dilectum ejus, Christum,
 et Spiritum Sanctum, omnes una voce, 19 nec fuit sicut
 vox eorum, qui in quinque coelis, angelorum, 20 nec sicut
 sermo eorum, sed alia vox fuit ibi multaque lux fuit ibi.
 21 Et tunc, dum in sexto coelo eram, existimavi tenebras
 ista lucis genera (pr.: istas luces), quae in quinque coelis
 videram. 22 Et laetus sum et glorificavi eum qui tales
 lucis multitudinem (pr.: tales luces) donavit iis qui ex-
 spectant ejus promissionem. 23 Et supplicavi angelo qui
 me ducebat, ut e nunc me non redire faceret in mun-
 dum carnis. 24 Dico vero vobis, Ezechias et Josab mi
 fili et Michias, multas tenebras esse hic et tenebras mul-
 tas. 25 Et angelus qui me ducebat cognovit quid sen-
 sissem, et dixit: „et si in hac lucis multitudine laetaris,
 quanto magis in septimo coelo, quum videbis lucis multi-
 tudinem, ubi Dominus est et Dilectus ejus, unde (a quo)
 missus sum, qui vocandus est in mundo Filius! 26 Non
 (-dum) manifestatus (-m) est qui (quod) futurus (-m) est in
 corruptibili mundo, nec vestes et throni, nec coronae,
 quae repositae sunt justis, iis qui confidunt in illo Do-

15 + cum ante angelis B. 17 mea quoque pro nostra
 B. 18 ^ primum C. ^ ejus BC. 21 in sex coelis pro in
 sexto coelo BC. 23 mihi non redeundum esset BC. in carne
 pro carnis B. 24 ^ et tenebras multas B. 25 ^ et ante
 si C. + in hoc laetaris, post si A. ^ in septimo coelo B.
 ^ ejus post Dilectus, C. 26 et coronae pro nec c. A.
 ^ quae et sunt B.

የ፡ አግባብ፡ ለ፡ በረከይዥ፡ ይውርድ፡ እስዥ፡ በርሃን፡ ከሆኑ፡
በዚ፡ ወመንከር፡ ²⁷ ወለሳጂልአትከሰ፡ ወ-ሳተ፡ ሆኖ፡ ዓይ፡ መ²⁸
የዕለከ፡ እ-ተፈጻሚ፡ ለመጽእል፡ ገዢ፡ ወሰንደም፡ ካዘዝከ-፡ ወ
ይበ፡ እ-ተአሁን፡ IX. ወውዳደቅ፡ ወ-ሳተ፡ እያር፡ ከሳብ፡ ስማ
ይ፡ ወኅድ፡ ሰማዕከ፡ ቅል፡ እንዘ፡ ይ-በል፡ እስከ፡ እይታ-፡ ሁሉም፡
ይልጋግ፡ በበ፡ ነገራን፡ ይ-በር፡ ወራራ-ህኑ፡ ወርዕ-ዲ፡ ከንከ-፡ ² ወ
ይበለኝ፡ ስበ፡ ወር-ዲ፡ ከንከ-፡ ነዋ፡ እምሃያ፡ ካለአት፡ ቅል፡ መጀ
እት፡ እንዘ፡ ተተራኞች፡ ወይ-በል፡ ይ-ተኞች፡ ይልጋግ፡ ገዢ፡ ቅድ-ስ፡
እ-ሳይድ፡ እስዥ፡ ገዢ፡ ወ-እቱ፡ ለ-በስ፡ ³ ወተስለልከም፡ ለመ
ልአከ፡ እምሳለያ፡ ወክበ፡ መት፡ ወ-እቱ፡ አከልአረ፡ ወመት፡ ወ-እ
ቱ፡ ዘተመይጻ፡ ከመ፡ እልጋግ፡ ⁴ ወይበለኝ፡ አከልአከ፡ ከወ-
እቱ፡ አዲይሁ፡ ስ-በሩጥ፡ ስ-ድ-ስቱ፡ ሰማይ፡ ⁵ ወዘተመይጻ፡ ዘ
ወ-እቱ፡ አግባብ፡ እግባብ፡ አ-በ-ፋ-ር፡ አግባብ፡ ክርድፍ-ስ፡ ከሆነ፡ ይ⁶
ተበሆል፡ ወ-ሳተ፡ ዓለም፡ እ-የ-ስ፡ ወሰጥ-ስ፡ እ-ተ-ከ-ል፡ ሰማዕ-፡ እስ
ከ፡ እምግ፡ ሆኖ፡ ተ-ወ-ር፡ ⁷ ወአልጋገኝ፡ ወ-ሳተ፡ ስ-በ-ስ፡ ሰማይ፡ ወ
ርአ-ከ-፡ በሆኑ፡ በርሃን፡ መንከረ፡ ወመለከት-ኝ፡ እንጂበ፡ ን-ወ-ል
ቀ፡ ⁸ ወበሆያ፡ ሪ-ከ-ከ-፡ እ-ለ-ሙ-፡ የ-ድ-ቃ-፡ እ-ካ-ም-አ-ሙ-፡ እ-ካ-ም-፡
ውበሆያ፡ ሪ-ከ-ከ-ም-፡ ለአይሁ-፡ ቅድ-ስ፡ ወለጥ-ለ-ሙ-፡ የ-ድ-ቃ-፡ ⁹ ወበ
ሆያ፡ ሪ-ከ-ከ-ም-፡ ለረ-ፍ-ከ-፡ ወለጥ-ለ-ሙ-፡ እለ-፡ የ-ም-ሳ-ለ-ሁ-፡ እለ-፡ የ-ር-ቁ-፡
እ-ም-አ-በ-ት-፡ ሆኖ፡ ወርአ-ከ-ሙ-፡ በል-በ-ስ-ሙ-፡ እለ-፡ ወክሙ-፡ ለአመ-
ን-ቱ-፡ ሁሉወ-፡ ከመ-፡ መ-እ-ከ-ት-፡ እለ-፡ ሆኖ፡ ይ-ቁ-ው-ሙ-፡ በል-በ-ሩ-፡
በዚ፡ ¹⁰ ወብአቱ፡ ወ-ሳተ፡ መ-ና-በ-ር-ቁ-ሙ-፡ እ-ና-በ-ና-፡ ወአ-ከ-ለ-ጥ-፡

² ዓብረገ፡ BC.   ³ ወ.እኩ፡ ሆነዕስኬ፡ ወመት፡ BC.

⁴ Ահածակի: B. է BC. ⁵ ՀՊԱԼԻ: B, ՀՊԱԼԱՆ: C.

ወ-ሳት፡ የለም፡ B. እም፡ pro እምኑ፡ B. ለምዝ፡ C. ተ

ՕԸՖ: C.   ¹⁰ **ԹՎՈԸՏԵՄԹԹ:** BC.   **ԹՀԻԼԱ:** BC.

mino, qui in specie vestra descendet. Nam lux, quae ibi, magna et mirabilis (*est*). ²⁷Quod autem attinet τὸ non redire te in carnem, adhuc dies tui non sunt impleti veniendi huc.“ ²⁸Quo auditō contristatus sum, et dixit: „ne contristeris.“ IX. Et tulit me in aërem septimi coeli, et deinde audivi vocem dicentem: „usque quo ascensurus est, qui in alienis habitat!“ Et timui et trepidus factus sum. ²Et dixit mihi, quum trepidus factus sum: „ecce illinc alia vox venit emissa, et dicit: permittatur ascendere huc sanctus Isaias, nam hic est vestis ejus.“ ³Et interrogavi angelum qui mecum et dixi: „quis est qui me prohibuit, et quis est hic qui se advertit ad me (me respexit) ut ascenderem? ⁴Et dixit mihi: „qui te prohibuit, hic est super quem (i. e. cui incumbit) glorificatio sexti coeli, ⁵et qui se ad te advertit, is est Dominus tuus, Deus O. M., Dominus Christus, qui vocandus est in mundo Jesus, nomen autem ejus non potes audire, donec ex hoc corpore ascendes.“ ⁶Et ascendere me fecit in septimum coelum, et vidi ibi lucem mirabilem et angelos quoque sine numero. ⁷Et ibi vidi omnes justos qui inde ab Adamo, ⁸et ibi vidi Abelem sanctum et omnes justos, ⁹et ibi vidi Enochum et omnes, qui cum eo, nudatos vestitu carnis, et vidi eos in vestitu eorum superno, et ipsi erant sicut angeli, qui ibi stant in gloria magna; ¹⁰sed in thronis suis non sederunt, neque coronae gloriae eorum

IX, 1. ¹ et ante *deinde* C. + *hic* ante *qui* BC. ¹ *Et* ante *timui* C. ² *admittatur* pro *permittatur* *ascendere* BC.

³ ¹ *quis est qui me prohibuit, et* BC. ⁵ ¹ *Dominus* ²⁰ B, + *noster* C. ¹ *in mundo* B. ¹ *hoc* B. + *tuo post corpore* C.

ስብአቶምኑ፡ እሱለሁ፡ ለዕለሁም፡ ነ¹¹ወተኩልከዋ፡ ለመልካክ፡
ዘምኩለየ፡ እር፡ በእልበሰ፡ እሥራ፡ ወጠመናብርቻ፡ ወበእነስላ
ት፡ እሱለው፡ ¹²ወይበለእ፡ እኩለላተ፡ ወመናብርቻ፡ ክብር፡ እ
ኩም፡ ይሕይ፡ ወበእቱ፡ ይረዳዋ፡ ወያዝምኑ፡ መናብርቻ፡ እያ፡
ዘለሁም፡ ወእኩለላተ፡ እያ፡ እስከ፡ ይውርድ፡ ፍቅር፡ በራእያ፡ በ
ተፈሳያ፡ እንዘ፡ ይውርድ፡ ¹³የውርድኑ፡ ወብት፡ የለም፡ በደረጃ፡
መዋል፡ እግዢ፡ እሱለሁ፡ ይተባሱል፡ ክርስቶስ፡ እምድናረ፡ ወረ
ዳ፡ ወከና፡ በከመ፡ ለእኩለሙ፡ ወያዝሁልዋም፡ ሆኖ፡ ደዕ፡ እንዘ፡ እያ
ምኑ፡ መኢ፡ ወኢ፡ ¹⁵ወከመባ፡ ሌድ፡ በከመ፡ እንተ፡ ተፈሳ፡ ለ
ሰማያት፡ የተገበዙሙ፡ ክመ፡ እያተወቂ፡ መኢ፡ ወኢ፡ ¹⁶ወደ
በ፡ ሰረቆ፡ ለመልካክ፡ የጥ፡ ወያዣርግ፡ በሚልስተ፡ ወይኝበር፡ ወ
ብተ፡ ገዝ፡ የለም፡ ንምስተ፡ የእለተ፡ ወእርብጥ፡ ወነምስተ፡ መዋ
ዶለ፡ ¹⁷ወእሮግ፡ የዽርጋ፡ እምድናም፡ በዘረዝ፡ የዽሰሁ፡ ክመ
ንፈሰሙ፡ እልበሰ፡ እኩም፡ እስከ፡ የዽርግ፡ እግዢ፡ ክርስቶስ፡
ወያዣርግ፡ የዽሰሁ፡ ¹⁸አማካኑ፡ ይሕም፡ እልበሰሙ፡ ወመና
ብርቻሙ፡ ወእኩለላቴሁም፡ በብ፡ ወብተ፡ ሰብዕ፡ ሰማይ፡ የዽግ፡ ወር
ተ፡ ¹⁹ወእበለሁ፡ በተስከልከዋ፡ ወብተ፡ ማል፡ ሰማይ፡ ²⁰ወ
ይበለእ፡ ተለ፡ በገዝ፡ የለም፡ በይተገበር፡ በገዢ፡ ይተወቂ፡

¹¹ በልብስ፡ BC. ወመናብርቻ፡
ወእኩለላተ፡ (sic) እሱለሁ፡ ለዕለሁም፡ B, ወጠመናብርቻ፡ እሱ
ለው፡ ወእኩለላተ፡ እሱለሁ፡ C. ¹² ተብር፡ C. መናብ
ቻ፡ pro መናብርቻ፡ A. ¹³ እያ፡ ¹⁰ et ²⁰ B. ¹⁴ ወብ
ተ፡ የለም፡ BC. ሌክ፡ pro ለእኩለሙ፡ B. ¹⁵ ተገብበዙሙ፡ C.
¹⁴ ወብተ፡ እንተ፡ pro በገዝ፡ B. ¹⁶ በእድ፡ ወልድ፡ B. ¹⁷ ወ
ይሰቀልዋም፡ — ወኢ፡ omnia B. ¹⁸ ይተገበዙሙ፡ C.
¹⁷ ክበመንፈሰሙ፡ ወእልበሰሁም፡ እሥራ፡ B, ክበመንፈሰሙ፡
እልበሰሙ፡ እኩም፡ C. እግዢ፡ C.

fuerunt super eos. ¹¹Et interrogavi angelum qui mecum: „quomodo has vestes (*quidem*) acceperunt, in thronis autem et cum coronis non sunt“? ¹²Et dixit mihi: „coronas et thronos magnificentiae non acceperunt nunc sed tamen vident et sciunt thronos, qui ipsorum sint, et coronas, quae? donec descendet Dilectus in specie in qua videbis eum descendere. ¹³Descendet vero in mundum ultimis diebus Dominus qui vocandus est Christus postquam descendit et factus est instar speciei vestrae, et putabunt eum carnem et hominem esse. ¹⁴Et extendet deus istius mundi manu filii sui, et injicient ei manus suas et suspendent eum in ligno, ignorantibus quis sit. ¹⁵Et ita descensio ejus, sicut tu videbis, coelos quoque latebit, ut non comperiatur, quis sit. ¹⁶Et quum depeculatus est angelum mortis, ascendet (i. e. surget) tertio (*die*) et manebit in isto mundo quingentos et quadraginta et quinque dies. ¹⁷Et tunc ascendent e justis multi cum eo, quorum spiritus vestes non acceperunt, donec Dominus Christus ascendat, et ascendent cum eo. ¹⁸Tunc igitur accipient vestes suas et thronos suos et coronas suas, cum in septimum coelum ascenderit ipse. ¹⁹Et dixi ei id quod eum interrogaveram in tertio coelo, ²⁰et dixerat (dixit) mihi: „omnia in hoc mundo quae fiunt hic comperta sunt.“

¹¹ *hanc vestem BC. throni autem et coronae non sunt super eos B, et in thronis non sunt nec coronae sunt C.*

¹² *^ magnificentiae C. ^ quales, ^ sint, ^ quales B.*

¹³ *^ in mundum BC. ^ sicut videritis pro instar speciei vestrae B, sicut videritis C. ¹⁴ in hoc mundo pro istius mundi B. ^ manu filii sui B. ^ et crucifigent — sit omnia B.*

¹⁷ *qui in spiritu suo et vestes suas acceperunt B, qui in spiritu suo vestes suas non acceperunt C. + noster post Dominus C.*

²¹ ወእንዘ፡ ዓዲ፡ እተናገር፡ የዕስራው፡ ነዋ፡ አከና፡ እመለከት፡ እል፡ ይውውሙ፡ ስብአ፡ ፍድኔድ፡ እምስጻች፡ ለዝነ፡ መልእክ፡ ለዘ፡ እምኖለም፡ እበረገኝ፡ ²² ወእርእየሩ፡ መጽሕፍት፡ ወእከ፡ ካመ፡ መጽሕፍት፡ ጉልጠም፡ ወፈጥሮሙ፡ ወመጽሕፍት፡ ዓካድ፡ ሆኖ፡ ሆኖ፡ ወእከ፡ ካመ፡ መጽሕፍት፡ ዘዘ፡ ዓለም፡ ወተውሃበሁ፡ ወእንበብዕም፡ ወእርእየሩ፡ ስለሁ፡ ሆኖ፡ ወእከ፡ ካመ፡ መጽሕፍት፡ ዘዘ፡ ዓለም፡ ወተውሃበሁ፡ ወእንበብዕም፡ ወእርእየሩ፡ ስለሁ፡ ሆኖ፡ ለእዋ፡ ዓካድ፡ ወምግባይሙ፡ ዘደቅአምር፡ ወልደም፡ እያሳባ፡ ²³ ወእበ፡ እማን፡ እልቦ፡ ዘደትነበ፡ በሰብዕ፡ ሰማይ፡ ዘደትጠበ፡ በውስተኑ፡ ዓለም፡ ²⁴ ወርእከ፡ በሁኖ፡ እልቦ፡ በዘተ፡ ወእከለፈት፡ በዘተ፡ ²⁵ ወእበ፡ ለመልእክ፡ ዘደመርአቱ፡ በመኑ፡ ጉእልብዕ፡ ወመናጠርት፡ ወእከለፈት፡ ²⁶ ወይበለእ፡ ጉል፡ እልቦ፡ ሁሉዎ፡ ሁሉዎ፡ በዘተ፡ ወእከለፈት፡ በመስቀል፡ እላ፡ ይኬምኬ፡ ተአማኔም፡ በቋልች፡ ለዝነ፡ እክመ፡ እበለከ፡ ይሰመይ፡ ወያዥቃይም፡ ዘደተኞሙ፡ በሙ፡ ወደተኞሙ፡ በሙ፡ እንዘ፡ ይውውም፡ በስብአች፡ ሁሉዎ፡ ወስብአች፡ በበር፡ ወኢ፡ ወአቶ፡ ወመዝናር፡ ²⁸ ወሰበ፡ ሪእከወ፡ ተለሙሙ፡ ዓድቃቃ፡ እል፡ ሪእከ፡ ወመልእከት፡ እል፡ ሪእከ፡ ወመዝናር፡ ዓድቃቃ፡ ዘደሙ፡ ወርዕስ፡ ወእበ፡ ለእለም፡ ሁሉዎ፡ ሁሉዎ፡ ወሰበ፡ ሪእበ፡ ወስብአች፡ ተለሙሙ፡ ወሰበ፡ ሪእበ፡ ወመልእከት፡ እል፡ ሪእከ፡ ወመዝናር፡ ዓድቃቃ፡ ዘደሙ፡ ወርዕስ፡ ወእበ፡ ለእለም፡ ሁሉዎ፡ ሁሉዎ፡ ወሰበ፡ ሪእበ፡ ወመልእከት፡ እል፡ ሪእከ፡ ²⁹ ወሰበ፡ ቀርቡ፡ መልእከት፡ ተለሙሙ፡ ወሰበ፡ ሪእበ፡ ³⁰ ወተውለሙ፡

²¹ + እምኬለ፡ ante ስብአ፡ B.   ²² + እ ante ጉልጠም፡ 1° A.   ^ ሆኖ፡ B.   ወመሃበሁ፡ B.   ²³ ወስተኑ፡ sine በ et ጉል፡ A.   ²⁴ ^ ጉል፡ — በዘተ፡ 2° omnia B.   ²⁶ ጉበ፡ ይመድኬ፡ እና፡ ወ pro እል፡ B.   በቋል፡ BC.   ወያዥቃይ፡ ተእዝዘ፡ B.   በች፡ pro በሙ፡ BC.   እል፡ pro እል፡ B.   ²⁸ ሪእከወ፡ pro ሪእከ፡ ወኢ፡ BC.   ^ እል፡ ሪእከ፡ 2° BC.   ^ ዘደሙ፡ B, ዘደሙ፡ C.

²¹Et dum adhuc colloquebar cum eo, ecce unus ex angelis qui (*circum-*)stabant gloriosior quam gloria illius angeli qui e mundo me ascendere fecit, ²²et videre me fecit libros, sed non quales libri hujus mundi, et aperuit eos et in libris scriptum erat sed non sicut in libris hujus mundi. Et datum est mihi et legi eos, et ecce opera filiorum Israelis in iis erant scripta, opera autem eorum (*ea*) quae fili mi Josab novisti. ²³Et dixi: „re vera, nihil est quod abscondatur in septimo coelo, quod fit in hoc mundo.“ ²⁴Et vidi ibi vestes multas repositas et thronos multos et coronas multas, ²⁵et dixi angelo, qui me ducebat: „quorum (*sunt*) hae vestes et throni et corona?“ ²⁶Et dixit mihi: „has quidem vestes sunt multi ex isto mundo accepturi, confidentes in verbis illius, qui ut tibi dixi appellabitur, et observabunt ea et confident in iis confidentque in cruce ejus, sed iis repositae (*sunt*).“ ²⁷Et vidi quandam stantem, cujus gloria superabat omnia, et gloria ejus magna erat et mirabilis. ²⁸Et postquam vidi eum, omnes justi, quos videram, et angeli, quos videram, venerunt ad eum. Et Adam et Abel et Seth et omnes justi primo appropin quarunt et adoraverunt eum et glorificarunt eum omnes una voce, et ipse quoque cum iis glorificabam, et fuit glorificatio mea sicut eorum. ²⁹Et tum appropin quarunt angeli omnes et adoraverunt et glorificarunt. ³⁰Et transformatus est

²¹ + *ex his ante gloriosior* B.   ²² *et libri scripti erant sed non sicut libri* B.   *Et permisit mihi* B.   ²³ ²⁴ ²⁵ *hoc A.*

²⁴ ²⁵ *repositoras — multas omnia* B.   ²⁶ *verbo BC. et mandatum ejus observabunt* B.   *in eo pro in iis BC. quae pro sed vel quibus pro sed iis* B.   ²⁸ *viderunt pro vidi BC. quos videram* ²⁹ *BC. primo B.*

ወከት፡ ከመ፡ መልእኩ፡ ³¹ ወሰበሆ፡ ይበለኝ፡ መልእኩ፡ ካይመር
 አኩ፡ ለጊ፡ ስግድ፡ ወስተዋኑ፡ ወሰበአኩ፡ ³² ወይበለኝ፡ መልእ
 ክ፡ ገዢ፡ እኩ፡ እግዢ፡ እስለ፡ ስብአቶ፡ ኪርእኩ፡ ³³ ወእንዘ፡ ዓ
 ዓ፡ እተኞገር፡ ሁኔታ፡ ከልእ፡ ስቦአ፡ ካይመስለ፡ ወደድቃቃ፡ ንብ
 ሁ፡ ቅርቡ፡ ወስተዋኑ፡ ወሰበአኩ፡ ወለላዋኝ፡ ስባአኩ፡ ምስለሁሙ፡
 ወሰበአቶ፡ እተውለመ፡ በከመ፡ ሁኔታ፡ ³⁴ ወሰበሆ፡ ቅርቡ፡
 መልእኩት፡ ወስተዋኑ፡ ³⁵ ወርእኩም፡ ለእግዢ፡ ወለድግም፡ መል
 እኩ፡ ወእመ፡ ገዢ፡ ሁሉም፡ ገዢ፡ እኩ፡ መልእኩ፡ መንፈሰ፡ ቅድስ፡ በለ
 ሌከ፡ ወለቀዳኞች፡ ዘድቃቃ፡ እተኞገረ፡ ³⁶ ወርእኩም፡ ኪርእኩ፡ ስብ
 ሌከ፡ ተከሣጥ፡ እዚጊት፡ ነፍስያ፡ ወእነ፡ እኩሁልነ፡ ስሆ፡ እር
 እይ፡ ወእመልእኩ፡ ከምስለየ፡ ወእጥለመ፡ መልእኩት፡ እለ፡ ሁ
 እኩ፡ እንዘ፡ ይሳግድ፡ ለጊ፡ ለእግዢ፡ ³⁸ ወበአቶ፡ ሁኔታ፡ ለጊ፡ ለ
 ዓይቃ፡ በኋይል፡ ወጊ፡ እንዘ፡ ይደእየ፡ ስብአቶ፡ ለጊ፡ ³⁹ ወቀ
 ሂቦ፡ ንብያ፡ እግዢ፡ ወመልእኩ፡ መንፈሰ፡ ወይበ፡ ሁኔ፡ ከመ：
 ተው-ሃብ፡ ተርእየ፡ ለእግዢ፡ እስለሁኻ፡ ወበእንተአኩ፡ ለመልእኩ：
 ከምስለየ፡ ተው-ሃብ፡ ንይል፡ ⁴⁰ ወርእኩ፡ ከመ፡ ስግድ፡ እግዢ፡ እየ
 ወመልእኩ፡ ከመንፈሰ፡ ቅድስ፡ ወሰበአኩ፡ ምስለሁሙ፡ ንብረ፡ ለ
 እግዢ፡ እስለሁኻ፡ ⁴¹ ወሰበሆ፡ ከተለመ፡ ዘድቃቃ፡ ቅርቡ፡ ወስተዋኑ፡
⁴² ከተለመ፡ ዘድቃቃ፡ ወመልእኩት፡ ቅርቡ፡ ወስተዋኑ፡ ወተለመ፡

³² ከተለ፡ pro ከተለ፡ B. + ለጊ፡ ይተፈኑው፡ post ብርእኩ፡ B.

³⁴ + ለጊ፡ post ወስተዋኑ፡ B. ³⁵ ወእመ፡ ገዢ፡ BC.

³⁷ መንፈሰ፡ pro ነፍስያ፡ BC. ወተለመ፡ sine እ፡ BC. ³⁸ ዘድቃቃ፡ pro ለጊ፡ ዘድቃቃ፡ BC.

³⁹ እግዢ፡ sine ዓ፡ BC. + ይጊአ፡ እየ፡ post ንይል፡ B.

⁴⁰ ለእግዢ፡ ወመልእኩ፡ C (B). ⁴¹ ⁴² ለጊ፡ BC. ⁴¹ ⁴² ለቀርቡ፡ ወስተዋኑ፡ B.

አ፡ ከተለመ፡ A. ⁴² ወ ante ከተለመ፡ A. ⁴¹ ከተለመ፡ ዘድቃቃ፡ B. ⁴² ቅርቡ፡ — መልእኩት፡ omnia, C.

factusque sicut angelus. ³¹Et illico dixit mihi angelus qui me ducebat: „hunc adora“, et adoravi et glorificavi. ³²Et dixit mihi angelus: „hic est Dominus omnis glorificationis (gloriae), quam vidisti.“ ³³Et dum adhuc colloquebar, vidi alium gloriosum, ei similem, et justi ad eum appropinquarunt et adoraverunt et glorificarunt, et ipse quoque glorificavi cum iis; ejus gloria autem non transformata est secundum eorum speciem. ³⁴Et tum appropinquarunt angeli et adoraverunt. ³⁵Et vidi Dominum et alterum angelum, iisque erant stantes, ³⁶alter autem, quem vidi, a sinistra Domini mei. Et interrogavi: „quis est hic?“ et dixit mihi: „adora eum, nam hic est angelus Spiritus Sancti, qui super (in) te, et aliis quoque justis qui locutus est.“ ³⁷Et vidi gloriam magnam, dum aperti erant oculi animi mei, et ego non potui illico videre nec angelus qui mecum, nec omnes angeli, quos videram adorare Dominum meum; ³⁸sed vidi justos magna vi videre gloriam illius. ³⁹Et appropinquavit ad me Dominus meus et angelus Spiritus et dixit: „vide tibi datum esse ut videoas Deum O. M., et propter te angelo, qui tecum, data est potestas.“ ⁴⁰Et vidi, ⁴¹et adoravit Dominus meus et angelus Spiritus Sancti et glorificarunt ambo unâ Deum O. M. ⁴¹Et tum omnes justi appropinquarunt et adoraverunt ⁴²omnes justi, et angeli appropinquaverunt et adoraverunt et omnes angeli glorificaverunt.

³² Dominus: haec omnis glorificatio, quam vidisti, ei mittitur B. ³⁴ + eum post adoraverunt B. ³⁵ ii autem pro et ii quoque BC. ³⁷ spiritus mei pro animi mei BC. omnesque pro nec omnes BC. ³⁹ ^ meus BC. + veniendi huc post potestas B. ⁴⁰ Domino meo et angelo C. ^ Sancti BC. ⁴¹ ^ appropinquarunt et adoraverunt B. ⁴² ^ omnes justi B. + et ante omnes 1° A. ^ approp. — angeli omnia C.

መለከተት፡ ስብሐት፡ X. **ወሰበኛ፡ ስምዕስ፡ ቅልጥ፡** ወሰብሐት፡ ቅልጥ፡ ስምዕስ፡ በስምያት፡ ከደድሰቱ፡ ስምድ፡ ስምዕስኩምሙ፡ እን
ዘ፡ አርርግ፡ ሆኖ² ወተለሙሙ፡ ለገዢ፡ ለሰብሸሁ፡ ከኢትዮጵያ፡ ስብሐት፡ ስ
ባካቶ፡ ሪፖር፡ ይተፈፀም³፡ ወለለያኝ፡ እስምዕስ፡ ስብሐቶ፡ ወከራ
አ፡ ⁴ ወእግዢ፡ መመልከት፡ መንፈሰ፡ ብለው፡ ይስምዕስ፡ ወተለሙ፡
ይረከ፡ ⁵ ወተለሙ፡ ስብሐቶ፡ በይተፈፀም፡ እምስድሰቱ፡ ስምያት፡
እዝ፡ ክሙ፡ በይስምዕስ፡ እለ፡ ይተተርእ፡ ⁶ ወሰምዕስኩም፡ ለመልከ
ት፡ በይመርአት፡ ወይበ፡ ገዢ፡ እቶ፡ አልዎል፡ ፊደራፍ፡ እምልዎ
ሳን፡ በቅድስ፡ ዓለም፡ በይነበር፡ ወበቅድስ：⁷ ያዴርፍ፡ ከህለው፡ ይተ
በሠል፡ እመንፈሰ፡ ቅድስ፡ በእራ፡ ይደቃቃን፡ እበሱ፡ ለእግዢ፡ እ
መ፡ ⁸ ወብሉ፡ ለእግዢ፡ እየጠቅስ፡ ከህለው፡ ይተበሠል፡ እየሰ
ኩ፡ ⁹ ወረዳ፡ ብለው፡ ስምያት፡ ወተመርድ፡ የጋኝነው፡ ወገዢ፡
ዓለም፡ እስከ፡ ተብ፡ መልከት፡ ክወስት፡ ሲእል፡ ወበአቶ፡ እስ
ከ፡ ለአገልል፡ እተቀዥር፡ ¹⁰ ወተተማሻል፡ በክሙ፡ እምስል፡ ብ
ለሙሙ፡ እለ፡ ክወስት፡ ተምስቱ፡ ስምያት፡ ¹¹ ወእግዢምሩ፡ ብለሙሙ፡ መ
ለከተት፡ ከገዢ፡ ዓለም፡ ክሙ፡ እንተ፡ እግዢ፡ የጋኝነው፡ ከስቦ
ተሬ፡ ስምያት፡ ወከመለከተ፡ ሆሙ፡ ወእግዢምሩ፡ ክሙ፡ እንተ፡
የጋኝነው¹²፡ ¹³ ወሰበ፡ በቃለ፡ ስምያት፡ ዘዋዕስ፡ ወለመለከተ፡ ሆ
ሙ፡ ወለበርሃኩ፡ ሆሙ፡ ወሰበ፡ እስበይ፡ ለእድሰ፡ ስምድ፡ ክሙ፡

X. 1. **ዘመኑ፡** pro **ዘመኑምሙ፡** B.   ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ **ወ** ante **መል**
አከ፡ B.   II: ante **ይተፈፀም፡** B.   **ብቅድስ፡** bis pos-
tum A.   **ቃለ፡** ለ pro **ቃልጥ፡** BC.   **እምግኝዢ፡** ገንዘ
ም፡ B.   ገዢ፡ pro **ወገዢ፡** C. + **ተመርድ፡** post **ስእል፡**
BC.   **ስእል፡** pro **እለ፡** II C.   **የጋኝነው፡** BC.   **ወ**
እግዢምሩ፡ 10 A.   **የጋኝነው፡** BC.   **ስበ፡** sine **ወ** B bis, **ስበኛ፡** sine **ወ** C bis.
ስምድ፡ pro **ስምያት፡** B.   **ዘዋዕስ፡** BC.   **እስበይ፡** B.

X. Et tum audivi voces et glorificationes, quas audieram in singulis sex coelis, quas audiveram dum ascendebbam ibi; ² et omnes (sc. voces et glorificationes) illi glorioso, cuius gloriam videre non potui, mittebantur, ³ et ego ipse quoque audiebam glorificationem ejus et videbam, ⁴ et Dominus et angelus Spiritus omnia audiebat et omnia videbat. ⁵ Et omnis glorificatio, quae e sex coelis mittebatur, non solum audiebatur, sed etiam visibilis erat. ⁶ Et audivi angelum, qui me ducebat, et dixit: „hic est Altissimus altorum, in sancto mundo habitans, in sanctis requiescens, qui a Spiritu Sancto in ore justorum Pater Domini vocabitur. ⁷ Et audivi verba Altissimi, Patris Domini mei, dicentis Domino meo Christo, qui vocabitur Jesus: ⁸ „Exi et descende (*per*) omnes coelos, et descendes (*per*) firmamentum et istum mundum usque ad angelum, qui in infernis, sed usque ad Perditionem (i. e. Abaddon) non ibis. ⁹ Et assimilaberis similitudini omnium eorum qui in quinque coelis, ¹⁰ et speciei angelorum firmamenti diligenter (pr.: cavens tibi) assimilaberis, et angelis quoque, qui in infernis, ¹¹ nec sciant omnes principes istius mundi, te esse Dominum mecum septem coelorum et angelorum eorum (sc. coelorum), nec sciant, te esse mecum, ¹² et quum voce coelorum clamavero et angelis eorum et luminibus eorum, et quum magnum fecero (sc. clamorem vel vocem?) sexto coelo (cas. Dat.), ut judices

X, ¹ *coeli* pro *quas* *audiveram* ² B. ⁴ ^ et ² B.

⁵ ^ *quae* B. ⁶ + *sancto* post *sancto* A. ⁷ *verbum* BC.

⁸ e *firmamento* *hujus* *mundi* B. *istius* *pro* et *istum* C. + *descendes* post *infernis* BC. ¹² *illico* *pro* et *quam* ¹ B. et ² B. C. + *te* post *clamavero* C. *Quum* *voce* *coeli* *clamavero* *te* et *angelis* *eorum* et *luminibus* *eorum* *quum* *te* *magnum* *fecero*, *coelo* *sexto*,

ትኩ፡ንን፡ ወተደምሰስ፡ ሌመኩ፡ንን፡ ወለመለከት፡ ወለአማል
ከተ፡ ነው፡ ዓለም፡ ወለዓለም፡ በእምሮሁሙ፡ ይተመለከ፡ ¹³ እስ
መ፡ ከዕዳደር፡ ወይበለ፡ ጥፊት፡ ከመ፡ ወዘከንበለ፤ ወእመኩ፡
¹⁴ ወእምድ፡ኩ፡ እምአማልከተ፡ ፍጥ፡ ተጠርግ፡ ለመከንከ፡ ወእ
ትተቻለጥ፡ በበ፡ ስማም፡ስማም፡ እነ፡ በስብአጥ፡ ተጠርግ፡ ወተነበ
ር፡ በየማንኛ፡ ¹⁵ ወእምግ፡ ይሰጣኝ፡ ለክ፡ መካ፡ንን፡ ወገይላጥ፡
ዘዋነ፡ ዓለም፡ ¹⁶ በንተ፡ ስማዕከ፡ በስብአጥ፡ በበይ፡ እንዘ፡ ይእ
ዝነ፡ ለእግዥ፡እም፡ ¹⁷ ወከመባ፡ ሪሳ፡ ስበ፡ ወዕከ፡ እምሳብ፡
ስማም፡ እግዥ፡ ዓለም፡ የሰነዱ፡ ሁሉ፡ ወይበለኩ፡ ለቦ፡ እሳይያስ፡
ወርኢ፡ ከመ፡ ተርእም፡ ተዋልጠቅ፡ ለእግዥ፡ ወርድቅ፡ ¹⁹ ወር
እኢ፡ ወሰበ፡ ሪሳይም፡ መለእከት፡ ስበሆ፡ በበ፡ ስድስ፡ ስማም፡ ስብ
ሕዋ፡ ወዕደ፡ ወተኩ፡ የምስ፡ ስማም፡ ወተመሰለ፡ ወተኩ፡ ተ
ምስ፡ ስማም፡ በከመ፡ ሪሳይም፡ ሪሳይም፡ ለመለእከት፡ ለህም፡ ወእመኩ
ዋ፡ እስመ፡ ሪሳይም፡ ከመ፡ ሪሳይም፡ ²¹ ወሰበሆ፡ ወረዳ፡ ወተኩ፡
ፈብብ፡ ስማም፡ ወተመሰለ፡ በከመ፡ ሪሳይም፡ ለመለእከት፡ ለህም፡
²² ወሰበ፡ ሪሳይም፡ እሳይአዋ፡ ወእመኩ፡ እስመ፡ ሪሳይም፡ ከ
መ፡ ሪሳይም፡ ²³ ወገኝ፡ ሪሳ፡ ስበ፡ ወረዳ፡ ወተኩ፡ ማልስ፡
ስማም፡ ወተመሰለ፡ በከመ፡ ሪሳይም፡ ለመለእከት፡ ከው-ኩ፡ ዘ

¹² ከመ፡ትኩ፡ንን፡ B. ወተመለከ፡ pro ይተመለከ፡ A, ይተ
መለከ፡ C. ¹⁴ ፍጥ፡ኩ፡ወተንማእከ፡ pro እምአማልከተ፡ ፍ
ጥ፡ B. እንዘ፡እተተቻለጥ፡ pro ወእተ፡’ BC. ¹⁶ ስብአጥ፡
በበ፡ ወይ፡ ወይ፡ BC. ¹⁷ ለ ante እግዥ፡እም፡ B. + እ
ምሳብ፡ ስማም፡ post ለእግዥ፡እም፡ A. ¹⁸ ከይመርኤል፡ pro
ዘዕዳደሩ፡ BC. + ከ፡ ante የሰነዱ፡ B. ²⁰ በእሁም፡ pro
ኤሳይም፡ 2⁰ BC.

deleasque principes et angelos et deos istius mundi et mundum qui ab iis tenetur, ¹³quia me denegaverunt et dixerunt: „nos tantum nec quisquam praeter nos.“ ¹⁴Et postea e diis mortis ascendes in tuum locum, nec transformaberis in singulis coelis, sed in gloria ascendes et sedebis a dextra mea, ¹⁵et tunc adorabunt te principes et potestates istius mundi.“ ¹⁶Hoc audivi Gloriosissimum ($\tauὸν τῆς μεγάλης δόξης$) praecipere Domino meo. ¹⁷Et ita vidi exire e septimo coelo Dominum meum in coelum sextum. ¹⁸Et angelus, qui adduxerat me ex hoc mundo, mecum erat, et dixit mihi: „intellige, Isaías, et vide, ut videoas transformationem Domini et descensionem ejus.“ ¹⁹Et vidi: et cum viderunt eum angeli illico qui in sexto coelo, glorificarunt eum et laudaverunt eum, nam non transformatus erat secundum speciem angelorum qui ibi (*erant*), et glorificarunt eum, et ego quoque glorificavi cum iis. ²⁰Et vidi, quum descendit in quintum coelum, et assimilatus est in quinto coelo speciei angelorum qui ibi (*erant*), nec glorificarunt eum, quia species ejus sic ut species eorum. ²¹Et tum descendit in quartum coelum et assimilatus est speciei angelorum qui ibi (*erant*), ²²et cum viderunt eum, non glorificarunt eum nec laudaverunt, quia species ejus ut species eorum. ²³Et rursus vidi, quum descendit in tertium coelum, et assimilatus est speciei

delebis principes B. et regnabis pro tenetur A. ¹⁴ *Et postquam mortuus es et resurrexisti pro Et — mortis B. dum non pro nec BC.* ¹⁶ *Hoc audivi gloriam magnam praecipere BC. Dominum meum B. + e septimo coelo post meo A.* ¹⁸ *qui ducebat me ex isto mundo qui mecum B.* ²⁰ *species 2° BC.*

ልስ፡ ስማይ፡ ²⁴ መግኑለፍት፡ እሉ፡ የዕቅበ፡ እንቀጽ፡ ስማይ፡ ተያ
ሣ፡ ወእግዢ፡ ወሁቦሙ፡ ክሙ፡ እይታዢሙር፤ ወሰቢ፡ ሪይዢ፡
እሳብዢም፡ ወእመሰድም፡ እስሙ፡ ሪያጥ፡ ክሙ፡ ሪያጥሙ፡
²⁵ ወጥና፡ ሪይ፡ ሰቢ፡ ወረዳ፡ ወ-ሰተ፡ ደግሞ፡ ስማይ፡ ወጥና፡ ወሁ
በ፡ በህያደ፡ ማንለፍት፡ እስሙ፡ እሉ፡ የዕቅበ፡ እናቀጽ፡ የነገሥ፡ ወ
እግዢ፡ ይህ-በ፡ ²⁶ ወርሃይ፡ ሰቢ፡ ተመሰላ፡ በከሙ፡ ሪያጥሙ፡
ለመለከት፡ ለዘ፡ በደግሞ፡ ስማይ፡ ወርሃይም፡ ወእሳብዢም፡ እስ
ሙ፡ ሪያጥ፡ በከሙ፡ ሪያጥሙ፡ ²⁷ ወጥና፡ ሪይዢ፡ ሰቢ፡ ወረዳ፡
ው-ሰተ፡ ቁጥጥዋ፡ ስማይ፡ ወበህያደ፡ ወሁበ፡ ማንለፍት፡ ለእሉ፡ የዕ
ቅበ፡ እናቀጽ፡ ወተመሰላ፡ በከሙ፡ ሪያጥሙ፡ ለመለከት፡ እሉ：
በዕጻዣ፡ ብነ፡ መንበር፡ ወእሳብዢም፡ ወእመሰድም፡ እስሙ፡ ሪ
የጥ፡ በከሙ፡ ሪያጥሙ፡ ²⁸ ወከያየሳ፡ እልቦ፡ ብተስኩሉ፡ በእን
ተ፡ መልካክ፡ ዘይመርከሩ፡ ²⁹ ወጥና፡ ወረዳ፡ ወ-ሰተ፡ መጽናዕ፡
ባቢ፡ መከውንኩ፡ ዓለም፡ ይኩበር፡ ወመሁበ፡ ማንለፍት፡ ለእሉ፡ በዕ
ጻዣ፡ ወርሃጥ፡ ክሙ፡ በእኩሙ፡ ወእሳብዢም፡ በህያ፡ እሉ፡ በደ
ንጂ፡ ሁለው፡ እስቀዲ፡ ለእስቀዲ፡ ይታቃተለ፡ እስሙ፡ ሆኖ፡ ለ
ይለ፡ እከ-ይ፡ ወደንጂ፡ ሰቢ፡ ፍድጥ፡ ³⁰ ወርሃይ፡ ሰቢ፡ ወረዳ፡ ወ
ተመሰላ፡ ለመለከት፡ እርር፡ ወው-እቱ፡ ሁለ፡ ክሙ፡ እስቀዲ፡ እና
ው-ሰቴጥሙ፡ ³¹ ወእመሁበ፡ ማንለፍት፡ እስሙ፡ እስቀዲ፡ ለእስቀዲ፡
የህይድ፡ ወይጥና፡ XI. ወእምድ-ኋረጋ፡ ሪይ፡ ወመልካክ፡
ቤተኞረ፡ ምስለያ፡ በመርከሩ፡ ይበለሩ፡ ለቦ፡ እሳይያስ፡ ወልድ፡
እጥጋ፡ እስሙ፡ ለዘ፡ ተፈጥኩ፡ እም-ኋቦ፡ እግዢ፡ እብዳቤር፡ ² ወእ
ኋዘ፡ ሪይ፡ እም-ትመልድ፡ ያወተ፡ እብይ፡ በእሳተ፡ እንተ፡ ስማ፡
ማርያም፡ ወይእቱ፡ ይ-ንግል፡ ወተ-ትራክር፡ ለ-በአስ፡ በስሙ፡ የ

---

²⁴ ^ መግኑለፍት፡ — እይታዢሙር፡ omnia B. ^ ስማይ፡
C. ²⁵ ሪይዢ፡ BC. እንቀጽ፡ C. ²⁶ ^ ወ ante ሪይ
ዢ፡ C. ²⁷ እናቀጽ፡ C. ²⁹ ጥምጥና፡ ብነ፡ C. ይኩበር፡ B.
ማንለፍቶ፡ A. ፍድል፡ BC. ^ ሰቢ፡ ፍድጥ፡ B. XI, 1 በይ
መርከሩ፡ C. ² ይ-ብ-ብ፡ B.

angelorum qui in tertio coelo (*erant*). ²⁴Et commeatum ii, qui portam coeli custodiebant, postulaverunt et Dominus dedit iis, ne cognosceretur; et quum viderunt eum, non glorificaverunt eum nec laudaverunt, quia species ejus ut species eorum. ²⁵Et rursus vidi, quum descendit in secundum coelum, et rursus dedit ibi quoque commeatum, nam ii, qui custodiebant portas, postulabant et Dominus dabat. ²⁶Et vidi, quum assimilatus est speciei angelorum, qui in secundo coelo, et viderunt eum, nec glorificarunt eum, quia species ejus sicut species eorum. ²⁷Et rursus vidi eum, quum descendit in primum coelum, et ibi quoque dedit commeatum iis qui custodiebant portas, et assimilatus est speciei angelorum qui a sinistra istius throni, et non glorificarunt eum nec laudarunt eum, quia species ejus sicut species eorum. ²⁸Me ipsum autem nemo interrogavit propter angelum qui me ducebat. ²⁹Et rursus descendit in firmamentum, ubi princeps hujus mundi habitat, et dedit commeatum iis, qui a sinistra, et species ejus sic ut eorum, et non glorificarunt eum ibi, sed in rixa erant alius contra alium dimicantes, nam ibi erat potestas mali et rixa quae in (de) minutissimis (*rebus*). ³⁰Et vidi, quum descendit et assimilatus est angelis aëris isque fuit sicut unus ex iis. ³¹Et non dedit commeatum, nam aliis alium diripiebat et injuria afficiebat. XI. Et postea vidi, et angelus qui collocutus est mecum, qui me duxit, dixit mihi: „intellige Isaias, fili Amos, nam propter hoc missus sum a Deo O. M.“ ²Et equidem vidi: e progenie Davidis prophetae mulier, cuius nomen erat Maria,

---

²⁴ ^ *Et commeatum — cognosceretur omnia B.* ^ *coeli*
 C. ²⁵ + *eum post vidi BC. portam C.* ²⁶ ^ *et ante*
viderunt C. ²⁷ *portam C.* ²⁹ *principatus pro princeps*
 C. + *suum post commeatum A.* *mala BC.* ^ *quae in minu-*
tissimis B. XI, 1 *ducebat C.* ² + *progenici post semine C.*

ለፌ፡፡ በእስ፡፡ የረበዋ፡፡ ወው-እቱ፡፡ እምነርአ፡፡ ያዋጥ፡፡ ዘደቅ፡፡ በእ
ምነት፡፡ ልሳም፡፡ ዘይሁ-ዲ፡፡ ³ ወይመጋኝ፡፡ በመከራልተ፡፡ በእሱ፡፡
ወሰን፡፡ ተፍኑረት፡፡ ተተረከብ፡፡ ይገለታ፡፡ ወይፈቻድ፡፡ የአቶ፡፡ የረዳ፡፡ የረበ
ዋ፡፡ ይገደር፡፡ ⁴ ወመለከት፡፡ መንፈሰ፡፡ ያስተርአ፡፡ በን፡፡ የለም፡፡ ወ
እምነት፡፡ እያነድር፡፡ የአቶ፡፡ . . . . .፡፡ ለማርያም፡፡ ወው-እቱ፡፡ እ
ልቦ፡፡ ለዘመት፡፡ በንተ፡፡ ነገሥ፡፡ ⁵ ወአይቀርባ፡፡ ለማርያም፡፡ ወየ
ዕቀብ፡፡ ከመ፡፡ ደንግል፡፡ ቅድመት፡፡ ወባሕቱ፡፡ ይጤስ፡፡ እዝክ፡፡ በታ፡፡ ⁶ ወ
እይነበር፡፡ የሰነድ፡፡ ከው-ራን፡፡ ክልኬ፡፡ ⁷ ወአምድ-ና፡፡ ክልኬ፡፡ እ
ው-ራን፡፡ መዋል፡፡ ወየ-አቶ፡፡ ይረዳ፡፡ ወ-ስተ፡፡ በታ፡፡ መማርያም፡፡ በ
እስቱ፡፡ ወባሕቱ፡፡ ክልኬሁምሙ፡፡ በእቱ-ቶሙ፡፡ ⁸ ወይከው-ን፡፡ ስቦ፡
የረዳው፡፡ በእቱ-ቶሙ፡፡ ወት-እኩር፡፡ ማርያም፡፡ በእዕ዗-ኩን፡፡ ስቦ
ን፡፡ ወት-እኩ፡፡ እዋን፡፡ ገኩ-ስ፡፡ ወት-ድኩ-ግብ፡፡ ⁹ ወአምድ-ና፡፡ ደንጋጌ
ት፡፡ ተተረከብ፡፡ ከርማ፡፡ ከመ፡፡ ቅድመ፡፡ በእንጂበለ፡፡ ተተጋቢ፡፡ ¹⁰ ወ
ሰቦ፡፡ ይበላ፡፡ የታ፡፡ የአቶ፡፡ የንተ፡፡ ያደኑባዕከ፡፡ ይተካወት፡፡ እዚ
ይንተሆ፡፡ ወይፈእያው፡፡ ለአጥን፡፡ ወይሰጠው፡፡ ለእምነት፡፡ እስ
መ፡፡ በመከራልተ፡፡ መጋኝ፡፡ እግዢእ፡፡ ¹¹ ወቻል፡፡ ይከው-ን፡፡ ለ
ሙ፡፡ በንተ፡፡ ለእየ፡፡ ለመተ-ሂ፡፡ እጥንግሩ፡፡ ¹² ወይተንገር፡፡ ወል፡፡
በእንተ፡፡ እዋን፡፡ በበተ፡፡ ልሳም፡፡ ¹³ በእሉ፡፡ ይ-በለ፡፡ ወለደት፡፡
ድኩ-ግል፡፡ ማርያም፡፡ ቅድመ፡፡ ክልኬ፡፡ ከው-ራን፡፡ በተውስቦት፡፡

+ ԴԹՎ-ԼԲ: post ՀԹՄԱԾՀ: C, + ՈՒԹՄԴԹՎ-ԼԲ: A.

³ Η.λγ: A. Σε.πι: B.   ⁴ + φρ.η: post στ.ζ.η: B. Λ.η: pro Π.η: Ζ.Λ.η: B. . . . . dueae voces deletae in A; φρ.ο.φ.η: BC.   ⁶ φρ.ζ.η.ζ: B. ζ.ζ.η.ζ: C.   ⁷ + ζ.

B: ante **ηθη**: B. **εθε**: sine **ω** C. **θτ**: pro **θτ**:

BC. Loco vocis **በእራት**: literae erasae sunt in A, **፩፻፻፻**:
 B. ⁸ **ተደረገ**: sine **ው** C. ⁹ **ተረከብ**: BC. **ዘዴዎሙ**:
 BC. **ታሳቢ**: BC. ¹⁰ Loco **ምት**: literae erasae sunt in A:

F·t: B; post **F·t·F:** sequitur iterum . . . **F·t·F:** in A;

¹³ Loco **ԱՌՋՈՒՅԹ**: literae

erasae sunt in A; etiam in B omnia praeter H erasa.

eaque virgo, et despondebatur viro, cuius nomen erat Joseph, fabro lignario, et ipse quoque e semine Davidis justi, qui ex Bethlehem Jehudae, ³et veniebat in portionem ($\mu\epsilon\rho'\delta\alpha$) suam. Et cum desponsa erat, reperiebatur gravida, et volebat Joseph, faber lignarius, eam dimittere. ⁴Et angelus Spiritus apparebat in hoc mundo, et deinde non dimittebat eam Joseph . . . . Mariam, ipse autem nemini detegebat hanc rem. ⁵Nec appropinquabat Mariae et custodiebat eam ut virginem sanctam sed gravidam οὐσαν. ⁶Necdum habitabat cum ea menses duos, ⁷et post duos menses dierum dum Joseph erat in sua domo et Maria uxor ejus, ambo autem soli, ⁸et fiebat, quum erant soli, spectabat Maria oculis suis statim et videbat infan- tem parvum, et obstupescerat. ⁹Et postquam obstupuit, inveniebatur uterus ejus, sicut antea, priusquam eum concepisset. ¹⁰Et cum diceret ei maritus ejus Joseph: „cur obstupescis?“ aperiebantur oculi ejus et videbat infantem, et glorificabat Deum O. M., quia in portionem ($\mu\epsilon\rho'\delta\alpha$) suam venisset Dominus. ¹¹Et vox fiebat iis: „hanc visionem nemini narretis.“ ¹²Et divulgabatur sermo de infante in Bethlehem. ¹³Erant qui dicerent: „partu- riit virgo Maria, priusquam duos menses nupta erat“,

+ et e progenie A.   ³ ejus pro suam A.   ⁴ + sancti post Spiritus B. ei pro in hoc mundo B. et custodiebat eam pro . . . . BC.   ⁶ habitaverat BC.   ⁷ postquam habitavit pro post B. ^ dum C. ^ sua BC. Loco vocis uxor ejus literae erasae sunt in A, sponsa ejus B.   ⁹ inveniebat uterus suum BC. ^ cum BC.   ¹⁰ ^ maritus ejus B, erasum in A. + ... Joseph post Joseph A. + et ante apericabantur BC.
¹³ nupta erat erasum in A et B.

¹⁴ Թ Ո Ւ Դ Ն : Ը Ո Լ : Հ Ա Վ Ո Լ Ք Դ : Թ Ո Խ Ո Ծ Դ Դ : Թ Ո Խ
Հ Ա Վ Դ : Հ Մ Պ Պ : Հ Ա Բ Պ Ծ Ի : Թ Յ Հ Ա Վ Ո Լ : Ա Վ Ո Մ Ա Վ : Հ Գ Ո Ն Ս Վ : Թ
Ք Ի Խ Թ Կ : Ա Վ Ո Մ Ա Վ : Ա Վ Ֆ : Թ Ո Խ Ք Դ : Հ Գ Ի Խ Ե Վ : Թ Ո Խ Վ : ¹⁵ Թ
Ե Խ Մ Ա Վ : Թ Յ Հ Ա Վ Ո Լ : Ա Վ Ո Խ Ե Վ : Ա Վ Ո Լ : ¹⁶ Թ Ը Հ Ա Վ : Հ Ա Վ
Փ Յ Ո : Թ Ո Խ Ք Դ : Թ Ո Խ Ե Վ : Թ Ո Խ Ո Վ Ե Վ : Հ Ա Վ Վ Ե Վ : Հ Ա Վ Վ Ե Վ :
Ե Վ Ո Վ Ե Վ : Ի Մ Ո : Ի Մ Ո : Հ Ա Վ Վ Ե Վ : Թ Ո Խ Ո Վ Ե Վ : Թ Ո Խ Ո Վ Ե Վ :
Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Հ Ա Վ Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : ¹⁷ Թ Ը Հ Ա Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ս Ո Վ : Ե Վ
Ո Վ : Ի Մ Ո : Ի Մ Ո : Հ Ա Վ Վ Ե Վ : Թ Ո Խ Ո Վ Ե Վ : Թ Ո Խ Ո Վ Ե Վ : Հ Ա Վ Վ Ե Վ :
¹⁸ Թ Ը Հ Ա Վ : Ե Վ Ո Վ Ե Վ : Թ Ո Խ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Թ Ո Խ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ :
Հ Ա Վ Ե Վ Ա Վ : Թ Ո Խ Ք Դ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : ¹⁹ Թ Ո Խ Ք Դ Վ Ե Վ : Ե Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ :
Հ Ա Վ Ե Վ Ա Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Հ Ա Վ Ե Վ Ա Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Հ Ա Վ Ե Վ Ա Վ : Հ Ա Վ Ե Վ Ա Վ :
Թ Ո Խ Ք Դ : Թ Ո Խ Ե Վ : Թ Յ Հ Ա Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Թ Ո Խ Ե Վ : Թ Յ Հ Ա Վ Ե Վ :
Թ Ո Խ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : ²⁰ Ա Վ Ո Վ Ե Վ Ա Վ : Հ Ա Վ Ե Վ Ա Վ : Հ Ա Վ Ե Վ Ա Վ : Ե
Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : ²¹ Թ Ո Խ Ե Վ : Հ Ա Վ Ե Վ Ա Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ե Վ Ե Վ :
Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Թ Ո Խ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ե Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Թ Ո Խ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ :
Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : ²² Թ Յ Հ Ա Վ Ե Վ : Թ Ո Խ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ :
Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ :
Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : ²³ Թ Ո Խ Ե Վ : Հ Ա Վ Ե Վ Ա Վ : Թ Ո Խ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Թ Ո Խ Ե Վ :
Թ Ո Խ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ :
Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : ²⁴ Թ Ո Խ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ :
Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ :
Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : ²⁵ Թ Ո Խ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ :

¹⁴ Թ Ո Վ Ե Վ : A, Թ Ո Խ Ե Վ : B, Թ Ո Վ Ե Վ : C. Հ Մ Պ Պ : C. Թ Ո Խ Ք Դ : pro Թ Յ Հ Ա Վ Ե Վ : B, Թ Ո Խ Ք Դ : C.

¹⁶ ^ Թ Ո Խ Ո Վ Ե Վ : Հ Ա Վ Վ Ե Վ : B. ¹⁷ Հ Ա Վ Վ Ե Վ : pro Ս Ո Վ : B. ¹⁸ Թ
Ո Խ Ք Դ Վ Ե Վ : B. ¹⁹ ^ Ա Վ Ֆ : BC. Թ Յ Վ Ե Վ Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Թ Ո Խ Ե Վ : BC.
Ա Վ Ո Վ Ե Վ : BC. ²⁰ Ա Վ Ո Վ Ե Վ Ա Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ :
Ա Վ Ո Վ Ե Վ : Ա Վ Ո Վ Ե Վ : ²¹ + Ա Վ Ո Վ Ե Վ : C. ²² + Հ Գ Ա Վ Ա Վ :
Ա Վ Ո Վ Ե Վ : B. ²³ Հ Ա Վ Վ Ե Վ : BC. Թ Ո Խ Ե Վ : B. ^ Թ Ո Խ Ե Վ : B.
Ա Վ Ո Վ Ե Վ : BC. ²⁴ Հ Գ Ա Վ Ա Վ : BC. Ա Վ Ո Վ Ե Վ : C.

¹⁴et multi dicebant: „non parturiit, nec ascendit obstetrix, nec clamorem dolorum audivimus.“ Et obcaecabantur omnes de eo, et sciebant omnes de eo, et (sed) nesciebant, unde esset. ¹⁵Et sumebant eum et veniebant Nazaretham Galilaeae. ¹⁶Et vidi, Ezechias et Josab fili mi, et caeteros quoque prophetas qui adstant alloquor, οτι latuit omnes coelos et omnes principes et quemvis deum hujus mundi. ¹⁷Et vidi: Nazarethae erat sugens ut infans et sicut mos est, ne cognosceretur. ¹⁸Et quum adoleverat, perpetrabat signa magna et miracula in terra Israelis et Hierosolymae. ¹⁹Et deinde invidebat ei δ ἀλλότριος (adversarius) et excitabat filios Israelis contra eum, nescientes quis esset, et tradebant eum regi et suspendebant eum, et descendebat ad angelum. ²⁰Hierosolymae igitur vidi eum suspendi in ligno, ²¹nec non post tertium diem resurgere et manere dies. ²²Et dixit mihi angelus qui me ducebat: „intellige Isaias“; et vidi, quum misit duodecim discipulos et ascendit. ²³Et ego vidi eum, et fuit in firmamento nec transformatus est secundum speciem eorum, et viderunt eum omnes angeli firmamenti et Satanás et adoraverunt. ²⁴Et multa tristitia facta est ibi, dum dicebant: „quomodo descendit Dominus noster super nos nec intelleximus nos gloriam, quae super eo erat, quam videmus exstare super eo, e sexto coelo?“ ²⁵Et ascendit in secundum coelum

¹⁴ + ejus post obstetrix C. + ejus post dolorum C.
nec credebant omnes in eum pro et sc. — eo B, et credebant
omnes in eum C. ¹⁶ ^ et quemvis deum B. ¹⁷ dum sugebat
pro erat sugens B. ¹⁹ ^ ei BC. et descendere faciebant
eum ad angelos BC. ²¹ + quadraginta post dies C.
²² + Dominus post discipulos B. ²³ ^ cum 1º BC. + quo-
que post Satanás B. ^ et adoraverunt B. ²⁴ ^ noster BC.
vides pro videmus C.

እላ፡ ቤትሎሙ፡ መለከት፡ እሉ፡ በየማን፡ ወበዕም፡ ወመንበር፡
ማኩክለ፡ ወ-እቱ፡ ²⁶ ወይሰግኝ፡ ለሙቱ፡ ወይሰብቅም፡ ወይ-በለ፡ እ
ደ፡ እግዢ፡ እነ፡ ነብአ፡ እንዘ፡ ይውርድ፡ ወኢለበዑ፡ ²⁷ ወከማ
ሁ፡ የርገ፡ ወ-ስተ፡ ማልሳ፡ ወከማሱ፡ ስ-በአ፡ ወይበለ፡ ²⁸ ወው-ስ
ተ፡ ለ-በስ፡ ሲማይ፡ ወታምስኬ፡ ከማሁ፡ ከሙ፡ ይበለ፡ ²⁹ ወባክቱ፡
ስ-በአት፡ እኩያ፡ ወ-እቱ፡ ወአምኬሁ፡ እ-ተውለጠ፡ ³⁰ ወርኢ
ከ፡ ራቦ፡ ወ-ስተ፡ ሲድና፡ ሲማይ፡ የርገ፡ ወሰንኝ፡ ለሙቱ፡ ወሰ-በአም፡
³¹ ወባክቱ፡ ወ-ስተ፡ ብለ፡ ሲማያት፡ ሲባክተ፡ ይተቀበነ፡ ³² ወር
እ-ከም፡ እደ፡ የርገ፡ ወ-ስተ፡ ሲ-በስ፡ ሲማይ፡ ወሰ-በአም፡ ቤትሎሙ፡
እድ፡ ቅና፡ ወአትሎሙ፡ መለከት፡ ³³ ወሰይሁ፡ ሪኢት፡ ከሙ፡ ነብረ፡ በ
የማን፡ ለለበአት፡ ሆቢይ፡ ገዢ፡ ለለበለአሙ፡ ከሙ፡ እ-ከሁልአ፡
ስ-በአቶ፡ ሪኢት፡ ³⁴ ወመልአከት፡ ለመንፈሰ፡ ቅጽ-ሰ፡ ሪኢት፡ ከ
ሙ፡ ነብረ፡ በየማም፡ ³⁵ መልአት፡ በይበለኬ፡ እ-ዳይያሳ፡ ወልደ፡ እ
ጥና፡ እድ-ኑዝ፡ እስመ፡ ሆበቻ፡ እለንቱ፡ እስመ፡ መቀቁ፡ በአ-መ
ቀቁ፡ ወልደ፡ ሆቃ፡ ³⁶ ወተ-ገብአ፡ ወ-ስተ፡ ለ-በአ፡ እስከ፡ መዋዕለ
ከ፡ ይተፈጻም፡ እማኝ፡ ተመክለ፡ ገዢ፡ ³⁷ እለንተ፡ ሪኢት፡ ³⁸ ወ
ይበ፡ እ-ዳይያሳ፡ ለአትሎሙ፡ እሉ፡ ይቀው-ሙ፡ ቅጽ-ማሁ፡ ወይሰ
በአ፡ ³⁹ ወይ-ተናገሩ፡ ለአሁዋያ፡ ገጥ-ሙ፡ ወይበ፡ ከሙ፡ እሉ፡ በ
ንተ፡ ተናገርአ፡ ⁴⁰ ወተፍጻምቻ፡ ለዝ፡ ዓለም፡ ⁴¹ ወተ-ለ፡ በት-ለ፡ ሂሳ

²⁵ ከማኩክለሁሙ፡ pro ማኩክለ፡ ወ-እቱ፡ B. ²⁶ ወሰን
ኝ፡ B. ²⁷ እግዢ፡ BC. ²⁸ ነብአ፡ pro ነብአ፡ BC. ²⁹ እ-ለበዑ፡
sine ወ፡ C. ³⁰ + ሲማይ፡ post ማልሳ፡ C. + እደ፡ እ-ለበ
ዑሁ፡ post ወይበለ፡ C, item V. 28. ³¹ ከሙ፡ BC.

³² ሲ-በአት፡ sine ወ፡ B. ³³ እ-ዳይ-ሰ፡ A. ³⁴ ሲ-በአ፡
sine ወ፡ B. ³⁵ ሪኢት፡ BC. ³⁶ ከሙ፡ ነብረ፡ B. ³⁷ ወ
መልአከት፡ B. ³⁸ ከይበለኬ፡ AB. ³⁹ እስከ፡ pro እስመ፡ BC.
⁴⁰ ወአቤ፡ pro ወይበ፡ ⁴¹ A, ወአቤለ፡ C. ⁴² እለንቱ፡ pro እሉ：
ሀንተ፡ A, ⁴³ እለንተ፡ C. ⁴⁴ ወተፍጻምቻ፡ AC.

nec transformatus est, sed omnes angeli qui a dextra et sinistra et thronus in medio ²⁶et adorabant eum et glorificabant eum et dicebant: „quomodo Dominus noster nos latuit descendens nec intelleximus?“ ²⁷Et similiter ascendit in tertium et similiter glorificarunt et dixerunt; ²⁸et in quarto coelo et quinto quoque itidem dixerunt; ²⁹sed gloria una erat ex eaque non transformatus est. ³⁰Et vidi, quum in sextum coelum ascendit et adoraverunt eum et glorificarunt eum, ³¹sed in omnibus coelis glorificatio aucta est. ³²Et vidi eum quo modo ascendit in septimum coelum, et glorificarunt eum omnes justi et omnes angeli. Et tum vidi eum sedere a dextra Gloriosissimi ($\tauοῦ \tauῆς μεγαλῆς δόξης$) illius, cuius gloriam dixi vobis me non potuisse videre. ³³Et angelum quoque Spiritus Sancti vidi sedere a sinistra. ³⁴Angelus hic dixit mihi: „Isaias, fili Amos, ἀπαλλάσσω σε, nam haec magna sunt, nam spectasti quod nemo filius carnis spectavit, ³⁵et revertes in vestem tuam, donec dies tui impleantur; tum huc venies.“ Haec vidi. ³⁶Et dixit Isaias omnibus, qui stabant coram eo, et glorificabant. Et colloquebatur cum Ezechia rege et dixit: „qualia locutus sum ³⁷et consummatio hujus mundi ³⁸et omnis haec visio implebitur in ultima genera-

²⁵ qui in medio eorum pro in medio B.   ²⁶ adoraverunt B.   ²⁷ + coelum post tertium C. + „quomodo non intelleximus eum?“ post dixerunt C, item V, 28.   ²⁸ similiter pro itidem BC.   ²⁹ ex ea sine que B.   ³⁰ ^A sextum A.   ³¹ Gloriae magnae B. toleravisse videntem pro potuisse vid. BC.   ³² + sedere B.   ³³ qui pro hic A, Et Angelus quoque qui dixit B. usque in haec magna pro nam haec magna sunt BC.   ³⁴ dixi pro dixit 2° A, dixi ei C. ut haec pro qualia AC.   ³⁵ consummationem AC.

Ը: ԴԵԿԱՔԹ: ՈՒՅԵՐԻ: ԴՄ-ԱԲ: ³⁹ ՓՀԹԱԼՈ: Հ. ՀԵՔԻ: ԻՄ: Հ. ՔԵՂՊ: ԱԽԱՌ: ՆՆՆԵԼ: ՄՀ. ՀԱՅԻ: ՖԱՒ: ԻՄ: Հ. ՔՍ-Ա: ԱԽԵԼՎ: ԱՌ-Ա: ⁴⁰ ՓՀԹԱՂ: ՔՆ-Ո-ԹՎՆ: ՓՀԴԻ: Մ-Ա: ՍԱՄ: ՈՄԴԱ. Ա: ՓՀ. Ա: ԻՄ: ԴՆ. Ա: Հ. ԱՊ. ԻՄ: ՓՄԳՈԾԻ: ՓՀԻԼԱԴԻ: ԱՆՊԱԴԻ: ԱԱ: Դ-Ա: ԾՊԳ: ՅԱ. Ա: ⁴¹ ՈՒՅԻ: ՀԱ: Հ. ՔԻ: ՓԴ. Ա. Ա. Մ: ՄԱԾ: ԾՊԳԱ: ԾԵՊՆ: ՈՒՅ: ԹԳԱ: ԱԽ. ՀԵՔԻ: ՓԱԾ: ՀՊԶ: ՆԱ. Ա: ⁴² ՓԱՅԻ: Ի. Ա: ՄՍՈ: ՀԱՄՔԻ: ԱԹԳԱ: ՈՂՄՏ: Հ. ՎԵՐ: ⁴³ ՓՀ. ԴԱ: ԻՀ: ԹԳԱ: ՓՀ. ՄՔԾ-Դ: Մ-ԻՒ: ԱԱ: ԱԱ: ԴՓՀԾ: Հ. ՀԵՊՆ: ԴՄԴԻ: Ա:

ԴԱ. ՀՄ: ՈՂԻՔ: ԱԽ. ՀԵՔԻ: ՆԱ. Ա: ԹԱՆԱ: ԾԾԴԻ: Ա:

³⁹ + ԱԴԻ: post Հ. ՔԵՂՊ: C.   ⁴⁰ ՔՆ-Ո-ԹՎՆ: A, Ք. ՆՈ-ԹՎՆ: C.   ⁴² + ԱՄԴՂՄՄԻ: post Հ. B.

Deest subscriptum in B.; Հ. ՔԻ: Հ. ՀԵՔԻ: pro ԱԽ. ՀԵՔԻ: C.

tione.“ ³⁹Et jurare fecit eum Isaías, se non narraturum esse populo Israelis neque haec verba permissurum esse homini transscribenda. ⁴⁰Et tunc ea legent (meditabuntur). Vos autem estote in Spiritu Sancto, ut accipiatis vestes vestras et thronos et coronas gloriae, in septimo coelo repositas.“ ⁴¹Propter has visiones et prophetias serra dissecuit Sammael Satan, manu Manassis, Isaiam filium Amos, prophetam. ⁴²Et haec omnia tradidit Ezechias Manassi anno XXVI°, ⁴³nec meminit Manasse nec reposuit haec in suo corde, sed in servitutem redactus Satanae pessum ivit.

Hic explicit Isaiae prophetae (liber) cum Ascensione ejus.

---

³⁹ + *hoc post se* C.   ⁴⁰ *legetis* (meditabimini) AC.

⁴² + *regni ejus a fine* B.

Deest subscriptum in B; *hic explicit visio Isaiae prophetae cum Ascensione ejus* C.

Annotationes criticae.

Eae libri Aethiopici literae vel voces, quas inter asteriscos posui, a me insertae, quas *uncis* inclusi, a me emendatae, quas *lunulis*, spuriae existimatae sunt.

Cap. 1, 3 **ዘምኑናን፡ዘለዕለም፡** quae locus poenarum aeternus est facile emendaveris **ዘመከኑና፡ዘነፈለም፡** principis hujus mundi. 1, 6 verba adstante Josab filio Isaiae rectius in V. 7 ante neque solum collocabis. 1, 7 pro **ፍቃድ፡ለአጭዘለያ፡** Dilectus Domini mei legendum videtur **ፍቃድ፡እግዥለያ፡** Dilectus ejus, Dominus meus. 1, 8 in *Manasse*; fortasse rectius *Manassi* (**ለ፡pro በ፡**).

Cap. 2, 4 emendaveris **ያነይለሁ፡** obfirmabat (pro *firmiter tenebat*). 2, 11 de **Φንማስ፡** vid. in meo Lexico Aeth. col. 449 ejusque Appendicem c. 57 sub verbo Tigrano **Φንማስ፡** 2, 12 pro **በሰማያም፡** in *Samaria* legere praestat **በሰማያም፡** *Samari-tanus*. 2, 13 et 16 loci prorsus depravati et desperati.

Cap. 3, 5 **ወኪለሙና፡** sine objecto (vid. 2, 16) non convenit, neque **ወተክምና፡** fidem (securitatem) habuit placet. Nescio an quaedam verba deperdita sint. 3, 13 የጥ 1^m Aethiops perperam **ከው፡** pro **ከለው፡** vertit, nec non δύ' αὐτοῦ **በኢንተክሁ፡** propter eum pro *per eum* vid. Lex. Aeth. c. 776. — Ibidem **ወተምህርታ፡** (in Mss. **ወተምህርታ፡**) et doctrina aut interpolatum aut e **ወተምህርታ፡** et d. ejus vel **ወተምህርታሙ፡** et institutio eorum corruptum censebis. 3, 21 ad **ወኪምድናና፡** cfr. 10, 14 et Matth. 21, 32 Platt. 3, 22 haud satis certum, utrum de adventu an (sicut 3, 21) sub adventum interpretandum sit; **ለ፡** respondet Hebraico **ለ፡** 3, 24 fortasse melius: **ፍለጥ፡** **ቅዳሕን፡** pastores sanctorum. 3, 26 vocalibus mutatis **ሐሙት፡** **ወኪምድናና፡በዘገ፡** columnae et calumniantes multi.

Cap. 4, 1 locus depravatus; Laurentii versio nulla est. Sensus tolerabilis efficietur, si pro **ꝫꝫꝭ:** substitueris **ꝫ·ꝫ·ꝫ·ꝭ:** illorum dierum consummabitur mundus (aeon). 4, 15 **ꝩꝫ·ꝫ·ꝭ:** **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** interpolatum censeo, et quia membra orationis connexa eo male dirimuntur, et ob 4, 18. 4, 21 vocem **ꝩꝫ·ꝫ·ꝭ:** *descensum* (tamquam a prophetavi pendentem) emendabis **ꝩꝫ·ꝫ·ꝭ:** *descensus*.

Cap. 5, 3 **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** *ridentes* verbo **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** repugnat eique ne particula **ꝫ** quidem copulatum est.

Cap. 6, 1 *Gilgal* hic et 6, 3 lectioni *Galilaea* et lectioni Ed. Ven. *Golgatha* praeferendum. 6, 9 **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** — **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** verba sine dubio corrupta, ex Ed. Ven. emendare licet **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** *virtutem verborum in mundo carnis*; cfr. etiam 11, 36 in Ed. Ven. 6, 15 **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** *a corpore ejus* fortasse emendandum **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** *a carneo* i. e. a mortalibus.

Cap. 7, 6 et 7 **ꝫ·ꝫ·ꝭ:**, **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** al. tam simpliciter quam comiter vertere licet (Lex. Aeth. c. 1074 seq.). 7, 9 *super* (in) eo sc. firmamento; sed **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** etiam επ' αὐτοῦ i. e. eo duce, ejus auspicii (ad Sammaelem relatum) interpretari licet.

7, 13 lectio primaria neque **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** neque **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** sed **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** *quod est* (coelum), fuisse videtur. 7, 15 pro **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** *nec fuit* (quisquam) mutata vocali **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** *nec fuerunt* (sc. sinistri) scribendum videtur. 7, 17 pro **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** *in glorificationem* nescio an legere praestet **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** *gloriae ejus qui in* (septimo coelo). 7, 34 verba *a tertio usque ad quartum* quamquam in omnibus codicibus leguntur, aut interpolata sunt aut fragmentum sententiae plenioris, post V. 32 collaudae, ut *et altitudo ejus a quarto ad quintum coelum major erat quam . . . .* (vid. 7, 28). Certe quod Laurence vertit, *triplici ratione usque ad quadruplicem* verba Aeth. significare nequeunt.

Cap. 8, 3 cum *thronus* contra V. 7 et 16 repugnet, euidem **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** *mirabilis* (sec. Ed. Ven.) restituui pro **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** 8, 8 cuius voce i. e. qui si loquitur; emendaveris **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** *cujus voci*.

Cap. 9, 14 *manu filii sui* (Judee?) non potest non esse corruptum; restitucas **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** *manum suam in filium* (coll. Ed. Ven.). 9, 26 pro **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** *sed etiamsi* **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** *hae vel* **ꝫ·ꝫ·ꝭ:** *ꝫ·ꝫ·ꝭ:*

ii quibus substitueris, sententia satis frigida erit. Nescio an አለ፡ Graeco ላለአ affirmative respondeat.

Cap. 10, 1 et 2 si **ዘስጥቻዎም፡፡** cum B deleveris et pro **ዘርጋ፡፡** legeris **የወጪ፡፡**, sensus luculentior redundabit: *ascendere ibi et omnes — — mitti.* 10, 16 vid. 11, 32.

Cap. 11, 4 duae voces, in codice A erasae nescio an fuerint **ወይነበ፡ምሳሌሁ፡ et habitabat cum** (ea sc.) Maria, coll. V. 6°. Certe quod in BC substitutum est **ወያዥ፡ et custodiebat eam,** nullum lectorem offendisset, coll. V. 5°. 11, 7 **ብእኩ፡ uxor ejus** e C recepi; **ፍርድ፡ enim** cur eraderet lector, causa deerat (coll. V. 10° et 13°). Etiam Matth. 1, 20. 24 Aethiopes pridem **ፍርድ፡ sponsa pro በእኩ፡ uxor ejus substituerunt.** 11, 10 non dubitamus quin **ምታ፡ maritus ejus** lectio genuina sit, vid. V. 7^m et 13^m. Etiam Matth. 1, 19 Aethiopes recentiores **ምታ፡ in ፍጤና፡ mutaverunt** (cfr. Edit. N. T. Plattianam cum Romana).

11, 13 **ዘተወሰዎት፡ nupta erat** lectoribus recentioribus displicebat, cfr. V. 4. 7. 10. 11, 19 *ad angelum* mutilum esse jam Laur. notavit; suppleas cum eo *mortis vel inferni*, coll. 9, 16. 10, 8. 10. 11, 21 *dies* non significat *diu* (Laur.), sed *dies aliquot*. At verisimile est, post *dies* a lectore Aethiope numerum deletum esse, nescio an eundem, qui 9, 16 legitur. 11, 24 hic versiculum totum excidisse jam Laurence suspicatus est et Editione Veneta confirmatur. 11, 32 vid. 10, 16. 11, 34 **ከድኑክ፡ servo te** (Laur.) absonum est; secundum Editionem Ven. emendaveris **ይኩ፡ ክልጋናኝው ሰው**.

Annotationes exegeticae.

Verba versionis Latinae 1) lunulis inclusa sunt interpretationes vel variationes versionis, 2) lunulis inclusa et literis cursivis (Italicis) scripta sunt additamenta mea interpretatoria, 3) uncis inclusa sunt spuria existimata, 4) uncis inclusa et literis cursivis scripta mea textus emendatione nituntur.

Vox **አምላክ፡ per totum librum Deus, ከገዢ.አብደር፡ Deus O. M. versa est.**

Cap. 1, 2 *Josab* i. e. ገዢመና በኋይ Jes. 7, 3. — De visione Ezechiae praeter V. 2 et 4 alias nihil in hoc libro memoratur.

1, 3 *judiciorum* et *cruciatuum* pendent a *verba* (V. 2). Vid annot. crit. — *Gehenna* praeter hunc locum nonnisi 4, 14 occurrit. — Αγγελοι, ἔξουσιαι, δυνάμεις. 1, 4 *Dilecti* i. e. Messiae vel Christi, sicut 1, 5. 7. 13. 3, 13. 17. 18. 4, 3. 6. 9. 18. 21. 5, 15. 7, 17. 23. 8, 18. 25. 9, 12. Cfr. Matth. 3, 17. 12, 18. (Jes. 42, 1) et Eph. 1, 6 (Col. 1, 13). 1, 5 *Samnas*, item 6, 17 i. e. Σωμᾶς, Σωμᾶς αὐτὸς Jes. 22, 15. 36, 3. 11. 22. 37, 2. 2 Reg. 18, 18. 26. — Caeterum quae hic in V. 5 et in V. 6^a memorantur, ad Cap. 6—11 referenda sunt, cfr. 11, 42. 1, 7 ΠΛΟΔΩΡ: et in me (cfr. Matth. 10, 20 Aeth.) et per me vertere licet. 1, 8 *Sammael* סָמָאֵל ut in 1, 11. 2, 1. 3, 13. 5, 15. 16; in Visione Cap. 6—11 non nisi 7, 9 (interpolatum), praetera 11, 41 apud interpolatorem libri. — *Malkira* מַלְכִירָע, vid. 5, 8. 12 A. — *Berial* vel *Belial* nonnisi 1, 8. 9. 2, 4. 3, 11. 13. 4, 2. 4. 14. 16. 18. 5, 1. 15; praeterea cfr. Jubil. p. 4. 61 (ed. Aeth.); 2 Cor. 6, 15; Test. Rub. c. 2—4, Levi c. 3. 18. 19. al., Sibyll. 3, 63 seq. (Vid. Gesenii thesaur. ling. Hebr. p. 210). — ΛΗΨΑΡ: et potius quam meus et me relicto vertere licet. 1, 7—13 cfr. testimonium (jam a *Fabricio* in Cod. Pseudep. V. T. I. 1094 et a *Laurence* p. 149 allatum) ex Opere imperfecto in Matthaeum hom. I p. 20. 21 (inter Jo. Chrysostomi opera, Montf., t. VI): „Providentia Dei sic (a נֶגֶשׁ oblitus est) eum dispensavit vocari, quia obliturus fuerat omnem conversationem patris sui sanctam et omnia beneficia Dei pro merito ejus collata in ipsum, et stimulatus ab insurgente diabolo, qui solet insurgere super genus humanum ad evertendum, gesturus omnia, quae Deum ad iracundiam provocarent. Denique cum acerotasset Ezechias in tempore quodam et venisset ad eum Esaias propheta visitandum, vocavit Ezechias filium suum Manassen et coepit ei mandare, quod debeat Deum timere, quomodo regere regnum et alia multa. Et dixit ad eum Esaias: vere quia non descendunt verba tua in cor ejus, sed et me ipsum oportet per manum ejus interfici. Quod audiens Ezechias volebat filium suum interficere, dicens: quia melius est me sine filio mori quam tales filium relinquere, qui et Deum exasperet et sanctos ejus persequatur. Tenuit autem eum vix Esaias propheta dicens: irritum faciat Deus consilium tuum hoc, videns Ezechiae religionem, quia plus amabat Deum quam filium suum. 1, 13^b cfr. 8, 12.

Cap. 2, 1 ea *oblitus est* significat nomen *Manasse*, vid. ann. ad 1, 7—13. 2, 3 versionem *Et mutavit domus patris ejus*

al. de consulto rejici. — Manasse nomen יְהוָה ex omnibus libris erassis traditur in Gem. Sanhedr. c. 7 (Seder Olam ed. Meyer p. 149). 2, 4 cfr. Joh. 12, 31. 16, 11. 2 Cor. 4, 4. Eph. 2, 2. 6, 12. — Vocis *Matanbūkūs*, cuius partem posteriorem *Lücke* p. 282 a בִּקְהָה *vacuum, inane*, priorem *Jolowicz* a μάτην frusta repetiit, forma alia *Mēkēmbēkūs* legitur 5, 3. 2, 5 unde auctor haec nomina propria hauserit, nondum exploratum est. *Balkirā* 2, 12. 3, 1. 6. 11. 12. 5, 2. 3. 5. 12. 15, a *Gesenio* („*Studien u. Kritiken*“ 1830. Band II S. 243 f.) male (לִבְנֵי) בֶּל קַרְנִיה dominus orbis (?) expositum, in loco 2, 16 *Ibkirā*, in fragmanto Vatic. *Bechira* (בְּכִירָה vel בְּכִירָע) sonat, et cum *Malkira* et *Bulkira* 5, 8. 12 a librariis commutentur, suspicari licet, nomen *Balkira* ab Aethiopibus ad similitudinem vocis *Malkira* transformatum esse. — *Zaliq neváj* (var. *Zaliqā*) quominus cum *Gesenio* (l. c.) *praefectum vasorum* interpreteris, prohibet et Φ, et Η post statum constructum ΛΕ; nomen proprium est corruptum (cfr. 2, 14. 3, 2 alia nomina pr. bipartita) et ab Aethiopibus quodammodo ad sua linguae genium transformatum. 2, 11 cfr. 2 Reg. 4, 38 seq. 2, 12 *Saducias filius Chanaan*, *Sadocius* V. 13 et 16, in fragmanto Vatic. *Sedecias*, idem est qui mox *Ezechias filius Chanani* dicitur, sc. Σεδεκίας νῦν Χαναάν, בֶּן-כְּנֻנִית i Reg. 22, 11. 24. Etiam in Chronico pasch. P. 98 B legitur: ἡσαν ψευδοπροφῆται Ἐξεχίας καὶ Ἐλιέζερ καὶ ὄλλοι σ', at P. 96 C ψευδοπροφῆται Σεδεκίας, Ἐλιέζερ καὶ ὄλλοι τετρακόσιοι. — *Baalis* (in BC jure deletum), cfr. 1 Reg. 22, 6 cum 18, 22. *Amīdā* vel *Amādā* e IEMΔΑ pro IEMΔΑ (2 Chron. 18, 7) male lecto ortum est. 2, 13 *Et is*, si quidem *Michias* cum B deletur, ad *Michiam* referendum est. — Sub finem verba Aethiopica manca et corrupta esse nemo non videt. — *Ochozia* (Aeth.: *Achuzja* vel *Achaeju*) est Ὁχοζίας ἱητή rex Israelis. 2, 14. 2 Reg. 1, 1—6. Cum *Lebanasr* (Salmanassar) conferas לְבָנָסָר 4 Esr. 13, 40 et Apoc. Baruch 62, 6. 2, 15 et 16 etiam in fragm. Vatic. foedissime mutilati et corrupti sunt, ut spes sanandi deficiat. — Lectio Vat. *Efrem* (pro *Joel*) et et occidit *Michaeam* praferenda est. Sub nomine *Aguaron* (Vat. *Gomorrae*) nomen urbis Philistaeorum Ἀκκαρών γύρης 2 Reg. 1, 2—6 latere *Laurence* conjectit. *Regem Samariae* auctor contumeliose *regem Eqrōn* dixerit.

Cap. 3, 2 novem cfr. 4 Esr. 13, 40 sec. Aeth.; novem et dimidia numerantur in Apoc. Baruch 62, 5. 78, 1, nec non 4 Esr.

13, 40 sec. Syr. et Arab. — *Tazôn* (*Tazan*) i. e. Γωζάν var. Ταζάν in 2 Reg. 17, 6. 18, 11: 3, 6 *cavea*, in fr. Vat. *galeagra* (quod Hez. 19, 9 apud LXX Hebraico מַחְנָה respondet), cfr. 2 Chr. 33, 11. 3, 9 Ex. 33, 20. Jes. 6, 1. — *Origenes* hom. in Esaiam 1 (opp. de la Rue, Vol. III, p. 108, cfr. *Fabric.* Cod. ps. V. T. I. 1090; *Laurence* p. 145): Ajunt ideo Esaiam esse sectum a populo quasi legem praevaricantem et extra scripturas annunciantem. *Scriptura enim dicit: nemo videbit faciem meam et vivet. Iste vero ait: vidi dominum Sabaoth. Moyses, ajunt, non vidit et tu vidisti.* Et propter hoc eum secuerunt et condemnaverunt eum ut impium. 3, 10 Jes. 1, 10. 3, 12 hunc versum excipit 5, 1^b; quae nunc media inter 3, 12 et 5, 1 leguntur, ab interpolatore libri inserta sunt. Ab initio versiculi 13ⁱ summa Visionis Cap. 6—11 breviter comprehenditur, sed mox alia et nova annectuntur, quare hanc sectionem jure visionem novam dixeris. — *ante sabbatum* Marc. 15, 42. Joh. 19, 31. — *coel. septi.* cfr. 4, 14. 16. 6, 16 seq. 3, 14 Matth. 26, 31. — *et custodes caet.: aut suppleas erunt, aut construas cum ἄλτας*
Ἄρει: *visus est* (V. 13) tamquam Nominativum, sicut *et descensus* V. 15 et *et assumptio* V. 18. 3, 15 *angeli ecclesiae* Apoc. 1, 20. 2, 1 seq. — *quae in coelis est* cfr. Hen. 38 seq. Gal. 4, 26. Hebr. 12, 22. 13, 14. Apoc. 3, 12. 21, 2. — *angelus Spiritus sancti* hoc nomine vocatur, tum quia in V. T. libris posterioribus angelus vice Spiritus prophetici fungitur (cfr. etiam 11, 4 cum Matth. 1, 20), tum quia ex latiore loquendi usu omnes coelicolae, qui a Deo ipso distinguuntur, nomine generali angeli appellari possunt; cfr. *Herm.* Mand 11 „*angelus spiritus prophetici*“, et *Orig.* de princip. 1, 3 (opp. I. 61): ἐλεγεν δὲ Ἐβραῖος τὰ ἐν τῷ Ἡσαῦ δύο Σερφῆμ ἔξαπτέρυγα — — τὸν μονογενῆ εἶναι τοῦ Σεοῦ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον. Caeterum hoc nomen ex altera libri parte (7, 23. 8, 13. 9, 35. 36. 39. 40. 10, 4. 11, 33. 34), interpolator libri hic et in 4, 21. 11, 4 mutuatus esse videtur. Alias (3, 19. 26) nudum nomen *Spiritus S.* adhibuit, sicut in aliis libri partibus modo *Spiritus* (1, 7. 6, 6. 17), modo *Spiritus S.* (5, 14. 6, 8. 10. 8, 18. 10, 6. 11, 40) occurrit. Errant qui ab Abyssinis nomen *angeli Spiritus* in librum intrusum esse censeant (vid. 9, 36 Ven.). — Si quidem ordo enumerationis genuinus nec V. 15 ante V. 19 collocandus est, sequitur, utrumque angelum hujus versiculi quodammodo ad resurrectionem Domini celebrandam vel concomitandam descendere. An vero Luc. 24, 4. Joh. 20, 12

huc referenda sint (*Jolow.*), admodum dubito. 3, 16 Matth. 28, 2. Michael insigni honore ornatur in Cap. 9, 23. 42 secundum Ed. Ven. 3, 18 vid. ad 3, 14. 3, 21 cfr. Act. 20, 29. 30. 1 Tim. 1, 3 seq. 4, 1 seq. Tit. 1, 10 seq. 2 Tim. 4, 3. 4. 1 Joh. 4, 1 seq. Jud. 4. 2 Petr. 2, 1 seq. — 1 Tim. 4, 12. — 2 Tim. 3, 1—5. 13. 3, 22 2 Petr. 3, 1—10; Clem. Rom. ad Corinth. I, c. 23. 3, 23 *munerum seu honorum*; certe 7, 2 Aethiops τιμή πλεονά: vertisse videtur. 3, 23. 24 cfr. Herm. Sim. 8, 7. 9, 26. Notabis vocem *pastor*, hic et V. 29 (Herm. Sim. 9, 31 al.). — *socordiā suā*: haec versio vocis Πλεονά πρόσωπο: non satis certa est; lectores Abyssini intellegunt: *dissimiles pastoribus sanctis* (vid. Lexicon meum). 3, 27. 28. De prophetia etiam saeculo p. Ch. secundo adhuc viva cfr. Herm. mand. 11 et locos quosdam Justini Mart. et Irenaei apud Ritschl *Entstehung der altfath. Kirche*, 2 A. 1857 p. 469 seq. — *istius* V. 28^b in Dominum referendum videtur, *istum* autem utrum ad Dominum an ad honorem, amorem al. pertineat, dubium est.

Cap. 4, 2 pro *angelus* vertere licet *princeps*; item 4, 4. — vid. ad 2, 4. — *firmamento* vid. 6, 13. 7, 9 seq. — *regis impii, matricidae* (Neronis) Sibyll. 4, 120 seq. 5, 142 seq. 361 seq. Apoc. 13. 2 Thess. 2, 1—12. 4, 3 non jam, quae Berial faciet, enarrare sed illum regem matricidam (Neronem), cuius speciem Berial assumturus est, uberius delineare videtur, quam ob rem *e duodecim* partitive explicabis (*unus e duodecim*: Petrus? an Paulus?). 4, 5 4 Esr. 5, 4. 4, 6 vid. 10, 13. Cfr. 2 Thess. 2, 4. Apoc. 13, 5. 4, 7. Apoc. 13, 4. 8. 12. 4, 9 2 Thess. 2, 3. 4, 10. 2 Thess. 2, 9. Apoc. 13, 14. 19, 20. Matth. 24, 24. 4, 11 Apoc. 13, 14. 15. 14, 11. 4, 12. Apoc. 13, 5. (11, 2. 12, 14) e Dan. 7, 25. 12, 7 nonnisi 42 menses exhibet, sed auctor noster sequitur locum Dan. 12, 12, ubi 1335 dies statuuntur, eosque secundum computum Julianum recte in 3 annos, 7 menses et 27 dies distribuit (*Lücke* p. 285). At apud Georgium Cedrenum (Bonn., t. I, p. 120. 121) ἔτι ἐν τῇ διαδήκη Ἐξεκίου βασιλέως Ἰούδα λέγει Ἡσαΐας ὁ προφήτης κρατῆσαι τὸν ἀντίχριστον ἔτη γ' καὶ μῆνας ἑπτὰ, γνόμενα ἡμέρας ασκ. καὶ μετὰ τὸ τὸν ἀντίχριστον βληθῆναι ἐν τῷ Ταρτάρῳ ἐλθεῖν τὸν δεσπότην τῶν ὅλων, Χριστὸν τὸν δεὸν ἡμῶν, γενέσθαι δὲ καὶ ἀνάστασιν καὶ ἀνταπόδοσιν καλῶν τε καὶ κακῶν, 1290 dies (sec. Dan. 12, 11) referuntur. Cae-

terum vid. V. 14. 4, 13 sensus: e multis qui, quum videbant Jesum a me visum, erunt fideles et sancti et credentes, pauci tantum reliqui erunt. — Apoc. 12, 14. τῶν λοιπῶν Apoc. 12, 17. ἀναμένεται 1 Thess. 1, 10. Hbr. 9, 28. 4, 14 *mille* et excidisse jam *Lücke* p. 285 et *Gfrörer* p. 67 notaverunt. At etiam numerus *duos* cum 4, 12 dissentit, ubi septem mensium dies 213, non 210 numerati sunt. Quare censendum videtur, aut *duos* ή e *quinque* ή corruptum aut a librario quodam, qui septem mensibus nonnisi 210 dies confici putaverit, temere numero *quinque* substitutum esse. — *e septimo coelo* cfr. 3, 13. 4, 16. 6, 13 seq. — 2 Thess. 1, 7. 1 Thess. 4, 16. — *trahet Berialem* Apoc. 19, 20 (vid. Ge. Cedreni locum, ad 4, 12 allatum). — *Gehennam* vid. 1, 3 (aliter 10, 8). 4, 15 ἄνεσται 2 Thess. 1, 7. — Verba spuria e Jes. 24, 23. 4, 16 1 Thess. 3, 13. — *de vestibus* vid. 8, 27. 9, 2. 9. 11. 18. 24—26. 11, 40. — *cum vestibus eorum* sc. qui in corpore reperti sunt in hoc mundo. Quod si recte sumitur, in V. 17 *in vestibus suis*, non *ad vestes suas* vertendum est. — *constabiliet cum sanctis* cfr. 2 Thess. 2, 1 ἐπισυναγωγή, et quodammodo Apoc. 20, 4, quamquam a nostro auctore regnum millenarium in terra non exspectari apertum est. — *ministrabit eis* Luc. 12, 37 — ἐφύλαξαν sine objecto: *vigilarunt, excubias egerunt*, sumtum e Luc. 12, 37 (Gr. γρηγοροῦντες).

4, 17 1 Thess. 4, 17. 1 Cor. 15, 52—54. 2 Cor. 5, 1—4. Phil. 3, 21. 4, 18 Apoc. 20, 11—21, 1. — De angelis vel principibus, qui singulis rebus creatis praepositi sunt, vid. Jubil. c. 2; Hen. 60 et 72—75; Apoc. 7, 2. 9, 11. 14, 18. 19, 17. — *angelum solis* Apoc. 19, 17 (*Jolow*). — *ignem* Jes. 11, 4. 2 Thess. 1, 8. 2, 8 — *quasi* al. Jjob 10, 19. 4, 19 ἔρασται ήν εἶδεν Ἡσαΐας κατὰ Βαβυλώνος Jes. 13, 1 LXX. 4, 21 *de descensu ad inferos* vid. ad 9, 16 et 10, 8. — Jes. 52, 13. — *in psalmis* est titulus generalis, quo et psalmi et proverbia comprehenduntur. — *in parabolis David*, quatenus voce δέψιν etiam carmina sententiosa (Ps. 49, 5. 78, 2) significantur. — *Ethan Israelita pro Ezrachita* sec. Ps. 88 (89), 1 LXX. 4, 22 Mirum est quod interpolator neque Jeremiam neque Ezechielem sed Dodecapropheton solum allegavit. At cfr. 4 Esr. 1, 39. 40 (*Nitzsch*). — De sermonibus Josephi justi, mirum in modum inter libros V. Testamenti intermixtis, vid. quae conjecerunt Nitzsch l. c. p. 228 seq. et *Ewald* Geschichte I. 602. Nobis libellus ille pseudepigraphus, qui προσευχὴ τοῦ Ἰωσῆφ inscriptus

erat (*Fabric. Cod. ps. V. T. I.* p. 761—769), intelligendus esse videtur.

Cap. 5, 1 vid. ad 3, 13. 5, 4 et 8 apud *Ambrosium* ad Psalm. 118 (opp. ed. Bened. Vol. I. p. 1124) legitur: fertur prophetae cuidam, et plerique ferunt, quod Esiae, in carcere posito, cum mole imminentis urgeretur exitii, *dixisse diabolum: dic quia non a Domino locutus es quae dixisti, et omnium in te mentes affectusque mutabo*, ut qui indignantur, absolutionem conferant (*Laur. p. 148*). 5, 7 *videbat eos*; aliter 6, 10.

5, 9 lectio B *si — et diris devotus simplicior* videatur. — *et tota domus tua*, nisi homines tibi addicti intelligas, ad compellationem Malkirae non quadrat; verba autem *omnes potestates tuae* Malkiram, non Balkiram compellatum esse monstrant. 5, 14 apud *Tertullianum de patientia c. 14*: his patientiae viribus secatur Esias et de Domino *non tacet* (*Laur. p. 142*). 5, 15. 16 haec verba, certe inde a *nam Sammael erat usque Ezechias pater*. ejus ab eodem, qui cap. 3, 13—5, 1^a inseruit, addita esse ultro patet, cfr. 3, 13. 5, 1. — *et fecit* sc. Manasse.

Cap. 6, 1 *et Josab filius Isaiae* deest in ed. Ven.; eadem tacet de Josab in locis 6, 7. 7, 1. 8, 24. 9. 22. Hoc silentium brevitatis studio, quo auctor versionis Latinae Ven. insignis est, deberi videtur. Certe 6, 16 in editione Ven. sub *nasoni* (vid. infra p. 76) vestigium nominis *Jasobi* latere haud inepte conjeceris. 6, 3 quo in fundamento numerus 40 prophetarum nitatur, non liquet. 6, 6 *porta*, quam aperiri audiunt, non coeli (*Lücke*) est (Apoc. 4, 1. Hez. 1, 1), sed conclave; etenim auctor adventum Spiritus vel angeli strepitu quodam vel sibilo annunciarci fingit (cfr. Ij. 4, 12 seq.; 1 Reg. 19, 12. Act. 2, 2). 6, 8. Jes. 57, 15 ($\epsilon\nu \alpha\gamma\tau\omega\varsigma \alpha\nu\pi\alpha\nu\mu\mu\nu\varsigma$). Erravit *Lücke* p. 287, qui Deum Trinum in hoc versu adumbrari censuit. 6, 13 *firmamenti* cfr. 4, 2. 7, 9 seq. — *e septimo coelo* i. e. supremo (sicut 3, 13. 4, 14. 16) cfr. cap. 9. De septem coelis videre licet commentarios ad 2 Cor. 12, 2; coll. Eph. 4, 10. Hebr. 4, 14. 7, 26; Test. Levi c. 2 et 3; prophetiam *Sophoniae* pseudop. apud *Clementem Alex. Strom.* 5, 11, 78 (etiam Strom. 4, 25); Midr. rabb. Gen. 19, Num. 13; Talm. bab. Chagig. f. 12^b al. 6, 16 vid. ad V. 1.

6, 17 de *Samna* vid. ad 1, 5. — *Ijoaqém* idem est qui Jes. 36, 3 al. יְהוֹאָקִים 'Ελιαχίμ, *Asaphus* autem idem, qui

I. c. Ἡβραϊκή βασική 'Ιωάνχεν τοῦ Ἀσάφ vocatur. — Caeterum V. 17 et 7, 1 (quo argumentum versus 16 repetitur) in Ed. Ven. desunt.

Cap. 7, 2 vid. ad 3, 23. 7, 8 *eius qui major est* vel *majoris*, at deleto Α: *eius majorem*. 7, 9 vid. 10, 29—31, ubi inter firmamentum et aërem accuratius distinguitur. Cfr. Hen. 15, 11 seq.; Eph. 2, 2. 6, 12; Test. Benj. 3 (τὸ ἀέριον πνεῦμα τοῦ Βελτίου); Origen. exhort. ad martyrium c. 45, al. — Ηγετοί: sermones e confusione vocum ἐμπλία colloquium et ὅμιλος coetus, turma fluxisse videtur. — Verbum Ριγλώ:, Ριγλό: *rixam* sibi invidentium significat, (βασκαίνειν et φῶνεῖν); Ed. Ven. et frgm. Vat. praebent *invidere, invidia* 7, 9. 11. 10, 29. 7, 12 vid. 4, 2. Ad finem versiculi cfr. 10, 12. 7, 14 *thronum*: in Ed. Ven. (non in frgm. Vat.) additur: „desuper sedebat angelus in magna gloria“, sicut apud Aethiopem infra 7, 19. 24. 27. 29. 31. 33. 35. 37, (aliter 10, 27. 11, 25). Inde a coelo sexto throni nulli sunt 8, 16. Hi singuli throni (vel qui in iis sedent) iidem sunt, qui Col. 1, 16. Test. Lev. 3, Ignat. ad Trall. c. 5 Θρόνοι appellantur. 7, 15 de discriminē dextrorum et sinistrorum magis perspicue dicitur 7, 29. 30. 33. 34. Est discriminē perfectiorum et minus perfectorum, nequaquam bonorum et malorum ut apud Gnosticos, potissimum Valentinianos (cfr. 10, 29 ubi idem discriminē etiam firmamento attribuitur). In sexto coelo hoc discriminē non amplius invenitur 8, 6 seq. 7, 17 vid. 6, 8. 7, 18 et *ad firmamentum*; hoc et epexegetice (und zwar) intelligendum est. Difficilior est lectio BC, cui frgm. Vat. convenit. Editio Ven. praebet simplicius *sicut a primo coelo usque ad terram*, omisso firmamento. Caeterum vid. 7, 28. 7, 19 *quam omnibus* i. e. caeteris. 7, 21 *eum adorarem* sc. in throno sedentem. — *unde missus sum*: cum secundum 6, 13. 7, 8. 27. 8, 25 angelus concomitator e septimo coelo missus sit, non potest non aut ὅτε quare (Ed. Ven.: *propter hoc*) ab Aethiope perperam versum, aut *unde — ducerem* errore librarii cuiusdam e fine versus huc transpositum esse. — De interdicto adorationis angeli vel throni cfr. 8, 5. Col. 2, 18. Apoc. 19, 10. 22, 8. 9. Quod Nitzsch l. c. p. 236 suspicatur, hoc nostro loco adoratione demiurgi Gnosticorum interdicti, acutius quam verius est, et ipsa interdicti causā, quae V. 22 sub juncta est, refutatur. 7, 22 vid. 8, 14. 26. 9, 9. 24. 25. (11, 35). 7, 24—26 quo remotiores singuli coeli a

mundo sublunari sunt, eo majore gloria gaudent eorum incolae eoque minus ad studia et curas rerum mundanarum inclinant; jam angeli tertii coeli a cura rerum corruptibilium alienati sunt. Nihilo minus omnia, quae in hoc mundo corruptibili fiunt et aguntur, per omnes coelos penitus cognita sunt. 7, 25 de versione mea vid. ed. Ven. 7, 27 vid. 9, 19—23. 7, 37 in Ed. Ven. integrior conservatus est. — Deus ἄρρητος ut 8, 7.

Cap. 8, 1—3 Aër coeli sexti, quasi atrium ejus, et ipse angelis impletus est glorificantibus iisque unius tantum speciei. Quem dum permeant, angelus prophetam de proprietatibus coeli sexti edocet V. 4—15, quo attentius et accuratius singula, quae in eo visurus est, inspiciat. 8, 5. 6 Apoc. 19, 10. 22, 8. 9.

8, 7 *electus* sicut in libro Henoch (vid. ad Hen. 40, 5 meum commentarium), Luc. 23, 35. 9, 35. 8, 12 quamquam οὐδεὶς: sicut οὐδεὶς: etiam *sortem* κλήρου significat (lex. c. 1026) nec incongruum fuerit interpretari „tibi est assignatum ἐν μερίδι τοῦ Κυρίου, ἐν μερίδι κλήρου (Jer. 13, 25. Col. 1, 12), ut huc venias“, tamen (cum explicandum sit, cur Isaiae soli visio harum rerum concedatur) praestat, cum *Laurence* hunc locum nostrum ad communionem sortis et similitudinem Christi in ligno crucis suspensi et Isaiae lignea serra dissecti referre (vid. 1, 13). At nescio an οὐδεὶς: οὐδεὶς: interpretamentum interpolatum sit (vid. Ed. Ven.). — Sensus dicti est: tibi haec omnia videre permittitur, quia 1) tu quondam communione sortis Christi huc (in septimum coelum) venturus es, et 2) tota virtus sexti coeli aërisque illius illinc i. e. e septimo coelo, quo quondam venturus es, pendet (8, 7). 8, 14 vid. 9, 24 seq. 8, 18 *Christum*, sicut 9, 5. 13. 17. 10, 7, interpolatum videtur, vid. Ed. Ven. 8, 22 Act. 1, 4. 2, 33. 8, 25 *qui vocandus est in mundo filius* interpretamenti speciem habet, vid. 9, 5.

Cap. 9, 5 *Deus O. M., Dominus Christus qui vocandus est in mundo Jesus additamentum spurium censendum est, quia non in omnibus Iesu Christi diserte commemoratis verba nomen autem ejus non potes audire abs bona sunt.* Idem valet de locis similibus 8, 25. 9, 13. 26. 10, 7. 9, 9 de *vestibus* coelestium beatorum vid. Hen. 62, 15. 16; 2 Cor. 5, 3. 4; Apoc. 3, 4. 5. 18. 4, 4. 6, 11. 7, 9. 13 seq.; 4 Esr. 2, 39. 44. 45; Herm. Sim. 8, 2 (etiam varia Judaeorum posteriorum scripta, a Jolow. p. 17 seq. et 26 seq. citata). 9, 10 de *thronis* cfr. Matth. 19, 28. Apoc. 3, 21. 4, 4 et *commentarios* ad. h. l. — de *coronis* cfr. Apoc.

2, 10. 3, 11. 4, 4 (1 Cor. 9; 25. Jac. 1, 12. 2 Tim. 4, 8); 4 Esr. 2, 43—45; Herm. Sim. 8, 2. 3. 9, 13 vid. ad 9, 5. — et *putabunt cum carnem et hominem esse*, sc. divinam ejus naturam nescientes. Hoc quidem dicto auctor Docetismi non arguitur.

9, 14 vid. annot. crit. ad h. l. 9, 16 de descensu ad inferos, in Ed. Ven. memorato, vid. ad 10, 8. — Per 545 dies, i. e. annum unum 365 dierum et sex menses 180 dierum, Christum post resurrectionem in terra commoratum esse Valentiniani quoque et Ophitae opinabantur (*Iren.* adv. haer. 1, 1. 5 et 1, 34; *Lücke* l. c. p. 290). In Ed. Ven. haec temporis definitio deest, sicut eadem definitio in 11, 21 ab Aethiopibus deleta est. — De missione apostolorum, in Ed. Ven. commemorata, in nostro libro 3, 17. 18. 11, 22 dictum est. 9, 17 Quamvis V. 16 voce **ΟΓΓ:** *ascendit* pro solemni vocabulo **ΤΖΑΧ:** *resurrexit* usus sit Aethiops (vid. usum contrarium 3, 18), tamen hic in V. 17 non de resurrectione sed de ascensione post resurrectionem (**ΚΩΣΤ:** *tunc*) agitur. Justi enim, quos angelo mortis eripuit (V. 16, cfr. Matth. 27, 52. 53; Ignat. ad Magnes. c. 9, ad Trall. interp. c. 9; Ev. Nicodemi c. 17 et 27 ed. Thil.), vestes nondum acceperunt (sicut justi V. 7—9 dicti), accipient autem, si cum Christo in coelum ascenderint. 9, 18 non tantum throni et coronae (id quod e V. 11 et 12 expectaveris), sed etiam vestes hic (nec tamen in Ed. Ven.) memorantur, quia justi posteriores (V. 17) et priores (V. 7—9) una comprehenduntur. 9, 19 seq. vid. 7. 27.

9, 22 de *libris* coelestibus vid. Dan. 7, 20; Hen. 89, 70 seq. 90, 14. 17. 20. 98, 6—8. 106, 19. 107, 1. 108, 7; Apoc. 20, 12; 4 Esr. 6, 20. 9, 23 Quae in Ed. Ven. de Michaele principe angelorum hic et V. 42 dicuntur, vix genuina esse possunt. Certe Aethiopes, hujus archangeli cultores ferventissimi, si tales ejus laudem in sua libri versione quandam habuissent, eam non amisissent. 9, 26 vid. ad 9, 5. 9, 30 *est*, in Ed. Ven. *sum.* At transformatio Isaiae (7, 25) nunc, postquam cum justis glorificavit (9, 28), sera est. Accedit quod versu 33° lectio Aethiopis fulcitur. Isaiae causa, qui eum adoraturus esset, Dominus transformatus fuisse videtur; adorationi Spiritus ab Isaia perficiendae transformatione ejus praevia non opus est, quia is per se angelus Spiritus est. 9, 35. 36 hoc referendum est fragmentum illud τοῦ Ἀναβατικοῦ, quo usus est Hieracas, teste *Epiphanio* haer. LXVII, 3: ἐδειξέ μοι δὲ ἄγγελος περὶ πάντων ἔμπροσθέν μου καὶ ἐδειξέ μοι καὶ εἶπε· τίς ἐστιν δὲ ὁ δεξιὸς τοῦ θεοῦ; καὶ εἶπο·

σὺ οἶδας Κύριε. Λέγειν οὐτός ἐστιν ὁ ἀγαπητός· καὶ τίς ἐστιν ὁ ἄλλος ὁ ἔμοιος αὐτῷ ἐξ ἀριστερῶν ἐλθών; καὶ εἰπά· σὺ γνώσκεις· τουτέστι τὸ ἄγιον πνεῦμα τὸ λαλοῦν ἐν σοὶ καὶ ἐν τοῖς προφήταις (Fabric. cod. ps. V. T. I. 1091; Laurence p. 146 s.), cfr. Apoc. 7, 14. 9, 37. 38 angeli mirabilem gloriae Dei splendorem adspicere nequeunt Jes. 6, 2. Hen. 14, 21—25; soli justi et sancti, beatitudinem perfectam adepti, ejus faciem intuentur Apoc. 22, 4. Matth. 5, 8. Etiam V. 28. 33. 41 justi angelis anteponuntur. 9, 39 vid. 8, 8.

Cap. 10, 2 cfr. 7, 16. 17. — Cfr. 9, 37. 10, 6 cfr. 6, 8. 10, 7 vid. ad 9, 5. 10, 8 *angelus qui in infernis* (**ἀ·λ·λ·α:** ἡ·ν·τ̄·) angelus mortis (9, 16, cfr. 11, 19) esse videtur, coll. *angeli qui in infernis* 10, 10 et *diis mortis* 10, 14. *Perditio* autem vel Abaddon (Apoc. 9, 11. 17, 8) quatenus ab infernis distinguitur, non potest non intellegi ἡ ἄβυσσος orcus Apoc. 9, 1 seq. 11, 7. 17, 8. 20, 1. 3. Luc. 8, 31, locus eorum qui perditioni destinati sunt (Vid. Schöttgenii hor. hebr. ad Apoc. 9, 11). De devictione principatum et angelorum mundi vid. 10, 12. 10, 9 *in quinque coelis* sc. inferioribus, nam a coelo sexto suum descensum non abscondet 10, 19. 10, 10 non ab omni inquinatione malorum cavere (*Lücke* p. 292) sed dissimulandae divinae suae gloriae curam quam maximam habere jubetur Dominus (10, 11). 10, 11 *principes* vel *angeli* cfr. 4, 2. 4. 10, 12 Domini descensus ab omnibus angelis firmamenti et principibus mundi abscondetur (V. 11) eum in finem, ut quum Deus *voce coelorum*, tonitru, angelis et luminibus coelorum acclamaverit (Ps. 50, 4 seq. Jes. 24, 21—23), judicium faciat et poenas sumat de principibus et diis hujus mundi (Eph. 4, 8—10; Ev. Nicod. c. 20—22, in specie quae *Thilo* p. 726 ad c. 22 disputavit). Obscurius est **Φ·Ω·Π·: Η·δ·Π·Θ·Η·: Λ·η·Σ·η·: Δ·η·Ψ·:** quod siquidem sanum est, nescio an intelligendum sit (suppleto **Φ·Α·Ρ·:** vel **Ζ·Ψ·Ω·:**) „et quum magna voce (mea, non coelorum, quia coelum sextum Deo proximum est) coelum sextum inclamavero.“ — *deleas* vid. 7, 12. 10, 13 vid. 4, 6. 10, 14 *dii mortis* vid. ad 10, 8. 10, 15 Phil. 2, 10. Apoc. 5, 13. 10, 24 jam in tertio coelo literas commeatus ostendere cogitur, quia coelum tertium (7, 24—27) coelos inferiores, huic mundo obversos, terminat. 10, 27 *qui a sinistra throni*, ergo imperfectiores et firmamenti potestatibus propiores. 10, 30 nota, hic diserte distingui inter angelos aëris

(V. 30) et firmamenti (V. 29), aliter atque in loco parallelo 7, 9 seq. 10, 31 Hic non est princeps (sicut in firmamento V. 29), non regnum, nulla publicae securitatis cura, quare commeatu non opus est (vid. Gfrörer Jahrh. des Heils II. 426. Inanes sunt, quibus Lücke p. 292 hic offenditur, difficultates).

Cap. 11, 1 *propter hoc sc. ut omnia te videre faciam.*

11, 2 Quae sequuntur 11, 2—22, in Ed. Ven. desunt, neque primitus ad hanc Visionem pertinebant. 11, 3 *veniebat in portionem suam i. e. sorte Mariam nactus, sec. Protevang. Jacobi c. 8 et 9 (καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰερεὺς· σὺ κεκλήρωσαι τὴν παρθένον Κυρίου παραλαβεῖν· παράλαβε αὐτὴν εἰς τήρησιν σεαυτῷ, Thilo cod. apoer. N. T. p. 208).* 11, 4 Matth. 1, 20 seq. 11, 5 *custodiebat eam ut virginem sanctam,* vid. Thilo p. 222 et 226. 11, 8 similem non eandem fabulam vid. in Protev. Jacobi c. 19. 11, 11 sc. ne divina Domini natura mundo innotescat. 11, 16 vid. 6, 16. — Καὶ ἔλαβε τὸν ἄρχοντα τοῦ αἰῶνος τούτου ἥ παρθένια Μαρίας καὶ ὁ τοκετὸς αὐτῆς, ὅμοιώς καὶ ὁ θάνατος τοῦ Κυρίου, Ignat. ad Eph. c. 19; ad Philipp. interp. c. 8 et 9. 11, 19 et 21 vid. annot. crit. 11, 22 vid. Matth. 28, 18 seq. Act. 1, 8 seq. 11, 24 versus deperditus (vid. annot. crit.) ante *e sexto coelo* inserendus videtur, hujus modi: „et in primum coelum gloriosior ascendit et non transfigurabat se, porro omnes angeli adoraverunt et glorificarunt dicentes: quomodo Dominus noster descendit nec intelleximus, *e sexto coelo*“? (i. e septimo, quod inde a primo coelo est sextum). 11, 29 *ex eaque non transformatus est,* sed plenam suam gloriam per omnes coelos ascendens manifestavit. 11, 31 quod si **ὴπατή:** non glorificatione sed *gloria* explicaretur, hic versus cum 29° dissentiret. 11, 32 et 33 vid. 9, 37 et 36. 11, 34 si **ἥρη** **ἢ**: non corruptum est *e ἥρῃ-ἢ:* (vid. annot. crit.), non potest non Graeca quaedam vox ut ἀπαλλάσσω σε vel ἀπολύω σε ab Aethiope esse perperam versa. 11, 38 etiam vertere licet *in ultimis generationibus.* 11, 39 vid. 6, 17. 11, 40 *tunc sc. in ultimis generationibus* (V. 38), cfr. Dan. 12, 4. 9. Editio Ven. alia quaedam praebet. 11, 41—43 additamenta esse ultro patet et Editione Ven. confirmatur, et duo quidem additamenta, ordine parum apto concinnata. Alterum V. 41, quod capiti 5, 1 et 15. 16 respondet, ab interpolatore repetendum, utram-

que visionem (eam quae c. 6—11 et eam quae c. 3, 13—4, 22 continetur) respicit eamque causam caedis Isaiae fuisse affirmat. Alterum V. 42. 43, ad c. 1, 1—2, 1 relatum, finem libri cum ejus initio compingit.

Visio Isaiae e Monacensi editionis Venetae exemplari descripta.

Visio mirabilis Ysaiae prophetae in raptu mentis, quae divinae trinitatis arcana et lapsi generis humani redemptionem continet.

Visio, quam vidit Ysaias propheta, filius Amos, anno XX VI, 1. regnante Ezechia, rege Judae. Venit Ysaias propheta, filius Amos, ad Ezechiam in Hierusalem, et intrans sedit supra lectum regis, 2. 3. et omnes principes Israel et consiliarii regis et eunuchi stabant 4. ante illum. Veneruntque ex omnibus villis et agris et montibus prophetae, et filii prophetarum audientes, quod Ysaias venerat a 5. Galgatha ad Ezechiam, salutare eum, et annunciare ei, quae 6. ventura erant. Tunc loquebatur verba veritatis. Spiritus sanctus supervenit in eum, et omnes videbant et audiebant verba 7. sancti spiritus. Convocavit eum rex et prophetas, et omnes introierunt, quotquot inventi sunt, ibi insimul. Erant autem Micheas et Ananias senes, Joel et quotquot ex eis inventi sunt 8. a dextris ejus et a sinistris. Cum autem audierunt vocem sancti 9. spiritus, flexerunt genua et cantaverunt deo altissimo requiescenti in sanctis, et talem virtutem verborum in mundo donanti. Loquente vero eo in spiritu sancto in auditu omnium statim tacuit, 10. et exinde videbant stantem quandam ante eum. Oculi autem 11. 14. ejus erant aperti, os vero clausum, sed inspiratio sancti spiritus erat cum illo, et non extimabant, quod elevatio accepisset Ysaiam, 15. prophetae vero cognoscebant, quod revelatio erat. Visio, quam videbat, non erat de seculo hoc, sed de abscondito omni carni. 16. Et cum cessavit a visione, reversus notificavit visionem Ezechiae et filio ejus nasoni¹, et Micheae caeterisque prophetis dicens: VII, 2. Quando prophetavi auditum, quem vos vidistis², vidi angelum gloriosum non secundum gloriam angelorum, quos semper vidi,

---

¹ De *Manasse* videtur cogitandum, cuius nomen nescio quo errore ita corruptum sit; Gies. Rectius restituas nomen *Jasobi*. ² *audistis.*

sed quendam magnam gloriam et lumen habentem, quod non possum notificare. Accipiens me manu duxit me in altum, et ego dixi: quis es? quo modo tibi nomen est? et quo modo ave¹ superfers? Virtus enim data est mihi loqui cum illo. Tunc respondens dixit mihi: quando te feram in altum, ostendam tibi visionem, pro qua missus sum ego, et tunc scies, quis sum ego, et nomen meum nescis, ideo quia vis² iterum reverti in corpus tuum, et quando te elevabo, postea videbis. Et gavisus sum, quia mansuete respondit. Et dixit mihi: gavisus es, quia humiliter respondi tibi, et majorem me videbis et humiliorem et sapientiorem volentem loqui tecum meliorem et dulciorum³; in hoc enim missus sum, ut notificem tibi omnia haec. Ascendimus ego et ille super firmamentum, et vidi ibi proelium magnum sathanae et virtutem ejus resistentem honorantiae⁴ dei, et unus erat praestantior alio invidendo, quia sicut est in terra tanto est in firmamento, formae enim firmamenti hic sunt in terra. Et dixi angelo: quid est hoc bellum et invidia et proelium? Et respondens dixit mihi: istud bellum diaboli est, et non quiescat donec veniet, quem vis videre, et interficiet eum spiritu virtutis ejus. Postea levavit me in ea, quae sunt super firmamentum, quod est primum coelum, et vidi thronum in medio, desuper sedebat angelus in magna gloria, et a dextris ejus sedebant angeli et a sinistris. Aliam habebant gloriam, qui erant a dextris, et cantabant una voce, et illi qui erant a sinistris post illos cum eis⁵, canticum eorum non erat sicut dextrorum. Et interrogavi angelum ducentem me: cui canticum istud missum est? Et respondens dixit mihi: magnae gloriae dei, qui est super septimum coelum, et filio ejus dilecto, unde ego missus sum ad te. Et iterum elevavit me in secundo coelo, altitudo ejus erat sicut a primo coelo usque ad terram. Et vidi ibi, sicut in primo coelo, dextros et sinistros angelos, et gloria istorum angelorum et canticum excelsiora erant quam primorum, et cecidi in faciem meam, ut adorarem eum. Et non dimisit me angelus, qui me instruebat, et dixit mihi: noli adorare angelum, neque thronum

¹ me.   ² μέλλεις. ita μέλλω interpreti nostro saepius est *volo*.

Gs.   ³ meliora et dulciora, χρείττονα καὶ ἡδίονα, Gs.   ⁴ est italicum *onoranza*, auctoritas. Gs.   ⁵ cum eis procul dubio delendum; μετ' αὐτούς primo perperam versum postea emendavit interpres *post eos*, Gs.

istius coeli; propter hoc missus sum instruere te. Sed tantum,
 22. quem ego dixerim tibi, adora. Similiter eum, qui est super omnes
 angelos, thronos et super vestes et coronas, quas videbis dein-
 23. ceps. Et gavisus sum gaudio magno valde, quia talis est con-
 summatio scientibus altissimum et aeternalem et dilectum filium
 ejus, quia sicut angeli sancti spiritus sic hi ascendunt in illum.
 24. Et elevavit me super tertium coelum, et similiter vidi parvum
 thronum, et dextros et sinistros angelos. Memoria autem istius
 mundi illic non nominabatur, sed transformabatur gloria mei
 25. spiritus, cum ascendebam in coelum, et dixi de illo mundo¹:
 26. nihil nominatur hic. Et respondens mihi angelus ait: nihil nomi-
 natur propter infirmitatem ejus, et nihil absconditur illic de illis,
 27. quae facta sunt. Et canticum cantabant, et glorificabant seden-
 tem, et iste angelus erat major secundo. Et iterum elevavit me
 in quartum coelum. Altitudo tertii coeli usque ad quartum coe-
 29. lum major erat, et ibi vidi thronum et dextros et sinistros an-
 gelos, gloria vero sedentis melior erat quam angelorum, qui erant
 a dextris, et gloria eorum similiter superabat gloriam inferorum.
 32–34. Et ascendi in quintum coelum et ibi vidi angelos innumerabiles,
 37. et gloria eorum et canticum gloriosius erat quarti coeli², et ego
 miratus sum, tantam multitudinem angelorum videns diversis
 bonitatibus ordinatorum, et singuli gloriam habentes glorificabant
 existentem in alto, cuius nomen non est revelatum omni carni,
 quia tantam gloriam dat angelis super singulos coelos. Et re-
 spondens angelus dixit mihi: quare miraris de hoc, quod non
 sunt unius speciei? non enim vidisti insuperabiles virtutes et
 VIII, 1. millia millium angelorum. Et postea assumpsit me in aërem
 sexti coeli, et vidi ibi gloriam magnam, qualem non vidi in
 2. quinto coelo, et aspexi angelum in gloria magna, et facta vir-
 tutum erant honorabilia et praecedentia, canticum eorum sanctum
 4. et mirabile erat. Et dixi ad angelum ducentem me: quid est
 5. quod video, domine mi? Et dixit mihi: non sum tibi dominus,
 7. sed consiliator. Et dixit mihi de sexto coelo: et hic jam thro-
 nus non est, nec sinistri angeli, sed de virtute septimi coeli ordi-
 8. nationem habent, ubi est dives filius dei, et omnes coeli et an-
 geli ejus audiunt eum, et ego missus sum assumere te huc, ut
 9. videas gloriam istam et dominum omnium coelorum et angelos

---

¹ melius dixi: *de illo mundo*.   ² *quarto coelo*. Genitivum τοῦ
 τετάρτου οὐρανοῦ temere interpres retinuit, Gs.

ejus et virtutes. Dico autem tibi, Ysaia, nemo in carne illius 11.
 mundi volens converti, vidit, quae tu vides, neque videre potest,
 quem¹ tu vidisti, ideo quia tibi est in sorte domini venire huc. 12.
 Et ego magnificavi me cantans domino, quia in sorte ejus am- 13.
 bulo, et dixit mihi: quando reversus fueris per voluntatem patris, 14.
 tunc vestem tuam recipies, et tunc eris aequalis angelis, qui sunt 15.
 in sexto coelo. Et assumpsit me in sextum coelum, et thronus 16.
 jam non erat illic nec dextri nec sinistri angeli, sed habebant
 omnes unam speciem et canticum aequale, et datum est mihi, ut 17.
 ego canerem cum eis, et angelus, qui erat mecum, et ego fuimus
 tales, sicut gloria eorum, et gloria eorum erat una, et glorifica- 18.
 bant patrem omnium et dilectum filium ejus et sanctum spiri-
 tum. Omnes uno ore cantabant, sed non tali voce quali in 19. 20.
 quinto coelo, sed alia voce, et lumen magnum erat ibi, et quando 21.
 eram in sexto coelo, existimabam lumen, quod erat in quinto
 coelo, tenebras esse. Gavisus sum valde et cantavi donanti tale 22.
 gaudium recepientibus misericordiam (?)² ejus, et rogavi angelum 23.
 instruentem me, ut exinde non reverterer ad mundum illum
 carnalem. Dico autem vobis, quod multae tenebrae sunt hic. 24.
 Angelus vero instruens me dixit mihi: quod es gavisus de isto 25.
 lumine, quanto magis gaudebis et exultabis, quando videbis lumen
 septimi coeli, in quo sedet coelestis pater et unigenitus filius
 ejus, ubi exercitus³ et throni et coronae jacent justis; et de illo 26. 27.
 te non reverti in carnem tuam, non est tempus expletum veniendi
 huc. Et audiens haec tristatus sum valde. Et assumpsit me 28.
 in aërem septimi coeli, et audivi vocem dicentem mihi: usque
 quo volens in carne vivere venis huc? Et timui valde et treme- 2.
 factus sum, iterumque audivi vocem dicentem: noli prohibere
 eum, ut intret, dignus est enim gloria dei, hic enim est stola.
 Et interrogavi angelum, qui erat mecum: quis est prohibens 3.
 mihi? et quis est praeciopiens mihi ascendere? Et dixit mihi: 4.
 prohibens est, qui est super cantantes angelos sexti coeli, angelus,
 et praeciopiens est filius dei, et nomen ejus non potes audire, 5.
 donec de carne exhibis. Quando nos ascendimus in septimum 6.
 coelum, vidi ibi lumen mirabile et inenarrabile et angelos innu-
 merabiles, et justos vidi quosdam exutos stolis carnalibus et 7. 9.

¹ *quae* Gs., at ed. Ven. habet *quē*.   ²*mīam* scriptum est in Ed.

Ven.   ³ nimirum στόλους legisse videtur interpres pro στολάς *vestes*, Gs.

10. existentes in stolis excelsis, et erant in gloria magna stantes, sed
 11. in thronis suis non sedebant, coronae autem gloriae non erant
 12. super eos. Et interrogavi angelum et dixi: quare stolas rece-
 13. perunt? et thronos et coronas gloriae non receperunt? Dixitque
 14. mihi angelus: non receperunt modo, donec filius hic primum istos
 15. introduceret thronos et coronas, quando erit in specie vestra, et
 16. princeps mundi illius extendet manum suam in filium dei, et
 17. occidet illum et suspendet illum in ligno et occidet nesciens, qui
 18. sit, et descendet in infernum, et eum desertum ponet et omnes
 19. visiones¹ inferni, et apprehendet principem mortis, et depraedatum
 20. eum ponet, et conterret² omnes virtutes ejus, et surget tertia die
 21. habens quosdam justos secum, et mittet suos praedicatores in
 22. universum orbem terrarum et ascendet in coelos, tunc recipient
 23. isti thronos suos et coronas. Et post haec verba dixi illi: de
 quo te interrogavi in primo coelo, ostende mihi, hoc enim mihi
 24. promisisti. Adhuc me loquente secum, ecce quidam angelus de
 25. astantibus, gloriosior ducente me omnibusque angelis, et ostendit
 26. mihi librum et aperiens dedit eum mihi, et vidi scripturam non
 sicut istius saeculi, et legi eam, et ecce actus Hierusalem erant
 ibi scripti, et omnium hominum opera erant ibi, de quibus et
 27. ego eram. Vidi in veritate, quia nihil absconditur in septimo
 coelo, quod est in mundo factum, et interrogavi angelum: quis
 est iste praeminens omnes angelos in gloria sua? Et respon-
 dens dixit mihi: iste est magnus angelus Michael deprecans sem-
 28. per pro humanitate et humilitate. Vidi stolas multas et thronos
 29. et coronas jacentes, et dixi angelo: istae stolae et coronae quibus
 30. servantur et throni? Et dixit mihi: istas coronas multi ammit-
 31. tunt³ de illo mundo credentes verba illius, de quo locutus sum
 32. tibi. Et conversus vidi dominum in gloria magna, et expavi
 valde, et appropinquaverunt ad eum omnes justi et adoraverunt
 eum una voce cantantes, et erat vox sicut illorum, et Michael
 appropinquans adoravit, et cum eo omnes angeli adoraverunt
 et cantaverunt, et transfiguravi me iterum, et fui sicut angeli.
 Tunc dixit mihi angelus qui me ducebat: hunc adora et canta.
 Et adoravi eum et cantavi, et dixit mihi angelus, qui me ducebat:

---

¹ φαντάσματα Gs.   ² conteret Gs.   ³ ammittunt pro admittunt, ut ammirari pro admirari scribebatur; fortasse in Graeco textu fuit ἐφίενται: consequantur, et interpres verbo medio significacionem activi ἐφίεναι subdidit, Gs.

iste est dominus omnium gloriarum, quas vidisti. Et vidi alium ^{33.} gloriosissimum similem ejus in omnibus, et justi appropinquaverunt ad eum et adoraverunt eum et cantaverunt, et ille cantabat cum eis et non transfiguravit se in visu illorum cum eis, et venerunt ^{34.} angeli et adoraverunt eum, et ego adoravi eum et cantavi. Et ite- ^{35.} rum vidi alium in gloria magna, et ambulans interrogavi angelum: ^{36.} quis est? et dixit mihi: adora eum; iste enim est angelus sancti spiritus loquens in te et in omnibus justis. Et post haec alia ^{37.} quidem inenarrabilis et ineffabilis revelabatur gloria, quam ego apertis oculis mei spiritus non poteram videre, nec qui me ducebat angelus, neque omnes angeli, quos videram adorantes domi-^{38.} num, nisi tantummodo justos vidi in gloria magna aspicientes ^{39.} gloriam, et appropinquavit primum dominus meus et angelus ^{40.} specialis ¹, et adoraverunt eum et cantaverunt secundo insimul, tunc omnes justi adoraverunt eum, et cum eis Michael et angeli ^{41.} ^{42.} omnes adoraverunt et cantaverunt. Postea audivi vocem ibi, et x, 1. canticum, quod audivi in sexto coelo, ascendebat et audiebatur 2. in septimo coelo, et omnes glorificabant illum, cuius ego gloriam non poteram videre, et omnium sex coelorum canticum non solum 5. audiebatur sed videbatur, et dixit mihi angelus: hic est vivus 6. unus aeternus in excelsa aeternitate² vivens, et in sanctis requiescens, cuius nec nomen nec visionem possumus sufferre, qui est laudatus a sancto spiritu in ore sanctorum justorum. Et post 7. haec audivi vocem aeterni dicentem domino filio: exi et descende 8. de omnibus coelis et sis in mundo et vade usque ad angelum, qui est in infernum, transfigurans te secundum formam illorum, ^{9.} et non cognoscent te, neque angeli neque principes seculi illius, ^{11.} et judicabis principem illius seculi et angelos ejus et mundi rec- ^{12.} tores ideo quia³ negaverunt me et dixerunt: nos sumus et sine ^{13.} nobis nemo est. Postea vero non transfigurabis te per coelos ^{14.} in magna gloria ascendens et sedebis a dextris meis; tunc adora- ^{15.} bunt te principes et virtutes et omnes angeli et omnia initia⁴ coelorum et terrae et infernorum. Et audivi magna gloria pree- ^{16.} cipiendo domino meo, et tunc exivit dominus de septimo coelo ^{17.} et descendit in sextum coelum, et angelus instruens me dixit ^{18.}

¹ ὁ ἄγγελος ὁ ἀδικός. est angelus Spiritus sancti, qui infra (11, 33) angelus mirabilis dicitur; angelus quidem fuit, sed plane singularis, Gs. ² αἰών. ³ Gfr: quoniam, at Ed. Ven, ἰῷ qa exhibet.

⁴ ἀρχαὶ potestates, quam vocem interpres perperam vertit, Gs.

mihi: intellige et vide, quid¹ est transfiguratio ejus et descensio?
 19. Cum viderunt eum angeli, laudaverunt et glorificaverunt eum,
     non enim transfiguravit se in figura eorum, et ego cantavi cum
 20. eis. Cum descendisset in quintum coelum, ibi statim transfigura-
     vit se secundum formam angelorum illorum, et non cantaverunt
 21. ei et non adoraverunt eum, erat enim forma sicut illorum. Et
     descendit in quartum coelum, et apparuit illi secundum formam
 22. illorum, et non cantaverunt ei, erat enim forma sicut illorum.
 23–28. Venit autem in tertium coelum et in secundum et in primum
     transfigurans se in singulos eorum. Ideo non cantabant ei, nec
     adorabant, apparebat enim illis similis eorum, ostendebat enim
 29. characterem per singulos coelos custodibus portarum. Descendit
     autem in firmamentum et ibi dedit signa, et forma erat ejus
     sicut illorum, et non glorificaverunt eum, et non cantaverunt ei,
 30. et descendit ad angelos, qui erant in hoc aëre, sicut unus ex eis,
 XI, 1. et non dedit eis signum et non cantaverunt. Et post haec dixit
     mihi angelus: intellige, Ysaias fili Amos; in hoc missus sum a
     deo omnia tibi ostendere, nec enim ante te quis vidit, nec post
     te poterit videre, quem² tu vidisti et audisti. Et vidi similem
     filii hominis, et cum hominibus habitare et in mundo, et non
 23. cognoverunt eum. Et vidi ascendentem in firmamentum, qui³
     non erat secundum formam transfigurans se. Et videntes omnes
 24. angeli, qui erant super firmamento, expaverunt et adorantes dice-
     bant: quomodo⁴ ascendisti in medio nostri domine? et non cog-
 25. novimus regem gloriae? Et primo coelo gloriosior ascendebat
 26. et non transfigurabat se. Porro omnes angeli adoraverunt, et
     cantaverunt dicentes: quomodo⁴ transisti per nos domine? et non
 27–31. vidimus, neque adoravimus te? Ita ascendit in secundum coelum
     et in tertium et in quartum et in quintum et in sextum usque
 32. ad omnes coelos, et gloriae suae conjungebat se. Quando ascen-
     dit in septimum coelum, cantaverunt ei omnes justi et omnes
 33. angeli et omnes virtutes, quas non potui videre. Angelum mira-
 34. bilem vidi sedere a sinistris ejus, qui dixit mihi: sufficit tibi
     Ysaia; vidisti enim, quod nemo aliis vidit carnis filius, quod nec
     oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit,
 35. quanta praeparavit deus omnibns diligentibus se⁵. Dixitque mihi:
     reverttere in stolam tuam, donec tempus dierum tuorum adimplea-

---

¹ qd.   ² quae Gs., quod Gfr.; ³ quod Gfr.;
^q in Ed. Ven.   ⁴ quō Ed. Ven.   ⁵ 1 Cor. 2, 9.

tur et tunc venies huc. Haec videns Ysaias dixit circumstantibus ^{36.}
se, et audientes mirabilia cantaverunt omnes et glorificaverunt
dominum dantem talem gratiam hominibus. Et dixit Ezechiae
regi: consummatio seculi hujus et opera implebuntur in novissimis ^{37. 38.}
generationibus. Et prohibuit eis, ut non annunciaserent populo ^{39.}
Israel, nec verba haec darent ad scribendum omni homini, sed
quanta intelligentur a rege et dicantur¹ in prophetis. Ita et ^{40.}
vos estote in sancto spiritu, ut recipiatis stolas vestras et thro-
nos et coronas gloriae in coelis jacentes. Cessavit autem loqui
et exivit ab Ezechia rege.

Explicit visio Ysaiæ prophetæ.

Fragmenta Ascensionis Isaiae duo

ab Angelo Maio in Scriptorum Veterum nova Collectione tom. III.
Pa. II p. 238 et 239 e codice rescripto Vaticano, Romae A. D. 1828
edita:

I.

P. 191.

... profetas Dei. Et cum audissent pseudoprofetas² qui erant^{III, 14. 15.}
cum Ochusiam filium³ Achab, qui fuerat doctor eorum Gamarias
de monte Efrem, et ipse fuit frater Sedeciae, suasit Ochodiam^{16.}
regem Gomorrae, et occidit Michaeam. Et cognovit Bechira, et ^{III, 1.}
vidit locum Eseiae et profetarum qui cum illo erant; ipse enim
habitabat in Beclē^{4;} et abiit Hierosolymam, et conjuncti sunt
et ipsi Asamar^{5.} Et factum est cum venisset Salmanassar rex ^{2.}
Assyriorum, et accepisset Samariam, et abduxisset nomen⁶ ...
dixit . . bus⁷ in carcerem, et perduxisset eos in montem Me-
dor . . .⁸ ad flumen Gozan, Bechira fuit juvenior, et fugit et ^{3.}
pervenit Hierosolymam in diebus Ezeciae regis Judæ: non ambu-
labat in . . .⁹ Samariae patris sui, quoniam timebat Ezeciam.
Et inventus est in tempore Ezeciae loquens verba injustitiae in ^{4.}
Hierusalem, et s . . . a pueris . . . in regione Beclē^{10. 5.}

¹ dicta Gs. et Gfr., dcā in Ed. Ven.   ² pseudoprofetae.

³ Ochosia filio.   ⁴ Bethlem.   ⁵ et ipse a Samaria, Nitzsch.

⁶ novem Ni.   ⁷ (et dimid.) tribus.   ⁸ Medorum et.   ⁹ via Ni.

¹⁰ et subduxit se a pueris Ezeciae in regionem Bethlem, Ni.

6. Et contempsit Bechira Eseiam et profetas qui cum eo erant dicens,
 quoniam Eseias et profetae, qui cum illo sunt, profetabant in
 Hierusalem . . . a¹ civitatis Judeae, quoniam deseruntur, et in
 p. 102. filios Judeae et bon . . .² quoniam captivi ducuntur. Et inde³,
 7. domine rex quoniam galea grec . . .⁴ per ferrum deduceris ipsi⁵
 8. profetaverunt in Israhel et in Juda et in Hierusalem: et ipse
 9. Esaias dixit se plus quam Moysen profetare. Dixit enim Moyses
 quoniam homo non potest videre Deum; dixit autem Eseias vidi
 10. Deum et ecce vivo. Tu, rex, intellege quoniam mendax est: et
 ecce Hierusalem Sodomam dixit, et principes ejus et Judeae et
 Hierusalem populum Gomorrae nominabit⁶. Et cum in multis
 11. detraxit Eseiae et profetis, et supersedit Beliac⁷ in corde Manasse,
 et corda⁸ principum Judae et Benjamin et spadonum et consil-
 12. tario⁹ regis. Et placuerunt ei sermones Bechire, et mandavit
 13. rex et apprehenderunt Eseiam. Fuit enim Beliac⁷ bilem habens
 in Eseiam propter quod in se ostenderit Samael, et quoniam ipse
 nuntiavit adventum dilectissimi de septimo coelo et transfigurati;
 quem¹⁰ ejus et discensum¹¹ et formam in qua transfiguraretur
 esse hominis, et persecutionem, quam passurus est, et contumeliam
 quam ||

II.

P. 205.

vii, 12. . . . filios voci¹² Micheae et reliquis profetis, dicens in eo, in
 quo profetiam meam audistis: „vidi angelum gloriosum non se-
 cundum gloriam angelorum, quos ego semper videbam, sed clar-
 itatem magnam et sanctam habentem, quam ego claritatem ex-
 3. ponere non possum. Et accessit et tenuit manum meam, et
 dixit¹³: et quis es tu, et quod tibi nomen est, et quo me tolles?
 4. accepi enim vires loquendi cum eo. Et dixit mihi: cum te im-
 posuero et ostendero tibi visionem, propter quod ad te missus
 5. sum, tunc intelleges qui sim, nomen autem meum non dicam
 tibi, eo quod revertaris in carnem. Cum enim sustuleris te, tunc
 6. videbis. Propter hoc enim missus sum ut veniam. Simpliciter

¹ et contra Ni.   ² Benjaminum Ni.   ³ et in te Ni.⁴ galeagra Niebuhr, Ni.   ⁵ Ipsi falso Ni.   ⁶ nominavit.⁷ Beliar.   ⁸ in corde Ni.   ⁹ consiliariorum Mai.   ¹⁰ transfi-
gurationem.   ¹¹ descensum.   ¹² filio suo et Ni.   ¹³ dixi
Gies.

mihi respondet¹ et ait mihi: et majus me videbis². Hilariter 7.
et simpliciter loquitur tu . . . [et eminent] iorum ipsius majorum 8.
videbis². Propter hoc enim missus sum a septimo coelo, et³
omnia tibi ostendam. Et sustulit me et ascendi ego ipse in pri- 9.
mum solidamentum, et ibi vidi Samael et fortitudinem ejus: et
fuit in eo bellum grande, et angeli Satanae simul invidentes;
sicut enim susus⁴ sic et in terra. Et dixi angelo, qui fuit me-^{P. 206.}
cum, quid est bellum hoc et quae invidia haec? et dixit mihi: 10. 11.
sic est ex qua oculum⁵ factum est, usque⁶ nunc est, sic erit
bellum quoad usque veniat quem visurus est⁷ et emundabit eum.
Et postea posuit me super solidamentum; et fuit coelum, et vidi 13. 14.
ibi sedem in medio, et ad dexteram ejus et ad sinistram angeli
erant; angeli ad sinistra⁸ qualis⁹ ad dextra¹⁰: ad dextram enim 15
claritatem magna¹¹ habuerunt: et laudabant omnes una voce: et
sedes erat in medio, et a sinistra postea benedicebant. Fuit
autem vox a sinistro non sicut¹² nec minus erat illis similis: et 16.
rogavi angelum qui me ducebat, et dixi ei: cui mittunt angeli
hymnus¹³? et dixit mihi gloriae sedentis septimi coeli, qui est 17.
perpetui saeculi, et dilecto ejus a quo missus sum ad te. Et 18.
imposui¹⁴ me¹⁵ secundum coelum, et fuit altitudo coeli qualis
a coelo usque ad terram et ad firmamentum: Et vidi ibi quo- 19.
modo videram in primo coelo angelos dextros et sinistros et
sedes medias ||

¹ respondit.   ² et majorem me videbis hilariter et simpliciter
loquentem tecum et patrem ipsius majorem videbis.   ³ ut, Mai.

⁴ antiqua orthographia pro *sursus*, Mai.   ⁵ seculum Ni.   ⁶ utque,
Gies.   ⁷ es Ni.   ⁸ sinistram, Mai; adde non, Gfr.   ⁹ quales.

¹⁰ dextram, Mai.   ¹¹ magnam, Mai.   ¹² inserit *a dextro* Ni.

¹³ hymnos Mai.   ¹⁴ imposuit Ni.   ¹⁵ omissum *in*, Gies.

Emendandum est

Pag. vii, l. 1 scribas Theodorum pro Joannem.

» 2, » 6 ab infra **ΖΦ·Ρ:** pro **ΖΦΡ:**

» 4, Vers. 2 **ΛΚΨΗ.ΛΠΔΗΣ:**

» 29, Vers. 11: *dixi* pro *dixit.*

» 34, » 2 **ΟΛΜ.:** pro **ΟΛΜ·:**

4.20

1577.4.

r, va

Verlag von F. A. Brockhaus in Leipzig.

HERMES TRISMEGISTUS

AN DIE MENSCHLICHE SEELE.

Arabisch und deutsch herausgegeben von

Prof. Dr. H. L. Fleischer.

4. Geh. 2 M.

Zur Feier des fünfundzwanzigjährigen Bestehens der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft hat der berühmte Orientalist dieses „Sendschreiben“ herausgegeben, dessen Handschrift sich in der leipziger Stadtbibliothek befindet. Der arabische Text erscheint zum ersten mal im Druck, während die früher vom Herausgeber veröffentlichte Uebersetzung hier in wesentlicher Umarbeitung vorliegt.

Morgenländische Forschungen.

Festschrift

Herrn Professor H. L. Fleischer

zu seinem funfzigjährigen Doctorjubiläum am 4. März 1874

gewidmet von seinen Schülern

H. Derenbourg, H. Ethé, O. Loth, A. Müller,

F. Philippi, B. Stade, H. Thorbecke.

8. Geh. 12 M.

Das vorliegende Werk vereinigt sieben Originalbeiträge zur Sprach- und Literaturkunde des Morgenlandes, welche die obengenannten Verfasser dem Nestor der deutschen Orientalisten als Jubiläumsgabe darbrachten.

KALILAG UND DAMNAG.

Alte syrische Uebersetzung des indischen Fürstenspiegels.

Text und deutsche Uebersetzung

von

Gustav Bickell.

Mit einer Einleitung von Theodor Benfey.

8. Geh. 24 M.

Eins der nach Form und Inhalt bedeutendsten Sanskritwerke, das im Original verloren ist, wird hier in einer erst kürzlich aufgefundenen altsyrischen Uebersetzung dargeboten und zugleich durch die beigegebene deutsche Uebersetzung allgemein zugänglich gemacht. Ausserdem enthält Professor Benfey's gegen 10 Bogen starke Einleitung eine Fülle interessanter Forschungen und werthvoller vergleichender Nachweise.

DRUCK VON F. A. BROCKHAUS IN LEIPZIG.

Printed in Germany